

การประเมินผล

โครงการ Flag-ship

ของรัฐบาลในส่วนของ กศน.
ปีงบประมาณ 2549

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล โครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549

การประเมินผล

โครงการ *Flag-ship*

ของรัฐบาลในส่วนของ กศน.

ปีงบประมาณ 2549

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อหนังสือ : การประเมินผลโครงการ Flag-ship ของรัฐบาล ในส่วนของ กศน.
ปีงบประมาณ 2549

ISBN : 987-974-232-221-2

พิมพ์ครั้งที่ 1 : 1,000 เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่ : กลุ่มแผนงาน
สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
โทรศัพท์ 0 2281 5436

เว็บไซต์ : <http://www.nfe.go.th/>

พิมพ์ที่ : รัชชการพิมพ์
44 ถนนบูรณศาสตร์ หลังศาลเจ้าพ่อเสือ
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 0 2224 1648 -9 โทรสาร 0 2622 1395

คำนำ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้กำหนดให้เป็นปีแห่งการปฏิรูปการจัดบริการและการบริหารการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อยกระดับการศึกษาและสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตให้กับประชาชนนอกโรงเรียน โดยกำหนดจุดเน้นการดำเนินงานไว้ 4 ประการ คือ (1) การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ (2) การขจัดความยากจนระดับบุคคล (3) การรักษาความมั่นคงของรัฐ และ (4) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสังคมเฉพาะด้าน ซึ่งโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 อันประกอบด้วย โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) เป็นโครงการสำคัญโครงการหนึ่งที่ตอบสนองจุดเน้นการดำเนินงานดังกล่าว และเพื่อทราบว่าการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร จึงได้ทำการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model)

การประเมินโครงการครั้งนี้ กลุ่มแผนงาน สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการและประชาชนกลุ่มเป้าหมายจากทั้ง 3 โครงการ ดังกล่าว จึงขอขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารสนเทศที่ได้จากการประเมินโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการขยายผลและพัฒนาการดำเนินงานที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานยิ่งขึ้นต่อไป

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ธันวาคม 2549

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปีงบประมาณ 2549 สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้ดำเนินการโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. และได้ทำการประเมินผลโครงการดังกล่าวซึ่งประกอบด้วย 3 โครงการย่อยคือ 1) โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) ดำเนินงานใน 10 จังหวัดนาร่อง ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยนาท กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สุราษฎร์ธานีและกระบี่ ในการประเมินผลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกจังหวัดที่ดำเนินโครงการ 2) โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) ดำเนินงานในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในการประเมินผลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ใน 21 จังหวัด กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พิษณุโลก กำแพงเพชร นนทบุรี ชัยนาท ราชบุรี เพชรบุรี ชลบุรี สมุทรปราการ อุตรดิตถ์ มุกดาหาร ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี พัทลุง ภูเก็ต ปัตตานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร 1 และ 3) โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) โดยดำเนินงาน ใน 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในการประเมินผลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกจังหวัดที่ดำเนินโครงการ การประเมินแต่ละโครงการย่อยดังกล่าว ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) ซึ่งปรากฏผลโดยสรุปดังต่อไปนี้

โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

1. การบรรลุวัตถุประสงค์หรือประสิทธิผลของโครงการ พบว่า โครงการมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยปรากฏผล ดังนี้

1.1 สถานศึกษา กศน.ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 39,051 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ สถานศึกษา กศน. ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 25,000 คน

1.2 ครูและวิทยากรแกนนำของสถานศึกษา 10 จังหวัดนำร่อง ผ่านการอบรม จำนวน 46 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ครูและวิทยากรแกนนำผ่านการอบรม จำนวน 30 คน

1.3 สถานศึกษา กศน.ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัว ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหาความสนใจและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวได้สอดคล้องกับความต้องการในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมคุ้มกับเวลาที่เสียไป คิดเป็นร้อยละ 96.80

1.4 เยาวชนนอกระบบโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง รู้เท่าทันสถานการณ์ สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการได้รับความรู้ คิดเป็นร้อยละ 96.63 โดยความรู้ที่ได้รับมีหลากหลาย ได้แก่ การสร้างความอบอุ่นให้ครอบครัวโดยการปฏิบัติตนเป็นพ่อแม่/ลูก ที่ดี รวมทั้งหลักการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ($n = 643$) ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เช่น การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ คนดีของสังคม ธรรมะกับชีวิต และพระคุณของพ่อแม่ เป็นต้น ($n = 615$) การสร้างความสามัคคีในครอบครัว ($n = 565$) เพศศึกษา ($n = 545$) กฎหมายในชีวิตประจำวัน ($n = 522$) การประหยัดพลังงาน ($n = 517$) การประกอบอาชีพเสริม ($n = 509$) ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่น ($n=501$) ปัญหาและวิธีเลี้ยงยาเสพติด ($n = 477$) การรักษาสีงแวดล้อม ($n = 455$) การรักษาภักจวจจร ($n = 431$) เศรษฐกิจพอเพียง ($n=398$) เกษตรกรรม ($n = 376$) การปฏิบัติตนของวัยรุ่น ($n = 324$) และการคบเพื่อน ($n = 289$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 96.58 และสามารถให้คำปรึกษาด้านครอบครัวกับคนใกล้ชิดของกลุ่มเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 90.88

1.5 กลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน พัฒนาชุมชน สถานีวิทยุชุมชน วัด เกษตรอำเภอ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ สาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 54.35 ซึ่งแต่ละชุมชนจัดกิจกรรมดังกล่าว

ได้จำนวน 1 – 3 ครั้ง โดยมีบุคลากรสถานศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านวิชาการ/เนื้อหากิจกรรม ด้านการประสานงานต่าง ๆ ด้านวิทยากร ด้านเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม ด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ รวมทั้งสถานที่ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ เครือข่ายเยาวชน/พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในชุมชนรวมตัวกันจัดกิจกรรมการสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับเยาวชนและครอบครัวอย่างน้อย 1 ครั้ง

2. ความพึงพอใจของเยาวชน พ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ พบว่า เยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อย ดังนี้ วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.03$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.00$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.94$) กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.91$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.88$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.87$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

3. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของเยาวชนมีความแน่นแฟ้นมากขึ้น โดยเยาวชนส่วนใหญ่หลังเข้าร่วมกิจกรรม รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่พร้อมหน้าพร้อมตาทั้งครอบครัวมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 69.55 รองลงมา ได้แก่ มีความขัดแย้งกับคนในครอบครัวน้อยลง (ร้อยละ 69.40) มีความเข้าใจคนในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 69.10) เมื่อเกิดปัญหาสามารถปรึกษากับครอบครัว (พ่อ/แม่/พี่น้อง) ได้มากขึ้น (ร้อยละ 65.40) ใช้เวลาในการพูดคุยกันในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 60.95) ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 59.00) ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เช่น ดูทีวี ดูหนัง ไปเที่ยว ไปพักผ่อน เป็นต้น (เป็นร้อยละ 55.10) มีการหยอกล้อกันในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 52.20) สามารถแสดงความรักกับคนในครอบครัวโดยไม่เคอะเขินได้มากขึ้น เช่น การโอบกอด การจับมือ และการหอมแก้ม เป็นต้น (ร้อยละ 52.00) และ ใช้เวลาในการรับประทานอาหารร่วมกันมากขึ้น (ร้อยละ 51.25) ตามลำดับ

โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล (โครงการคาราวานแก๊จน)

1. การบรรลุวัตถุประสงค์หรือประสิทธิผลของโครงการ พบว่า โครงการมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยปรากฏผล ดังนี้

1.1 ประชาชนผู้ลงทะเบียนคนยากจน/มีหนี้สินภาคประชาชนได้รับโอกาสเข้ารับบริการการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้จดทะเบียนคนยากจน คิดเป็นร้อยละ 83.52 ($n = 4,598$) และพบว่าผู้ที่จดทะเบียนคนยากจน ส่วนใหญ่ เป็นประเภท ส.ย.6 : หนี้สินภาคประชาชน คิดเป็นร้อยละ 61.34 รองลงมา ส.ย.1 : ปัญหาที่ดินทำกิน คิดเป็นร้อยละ 53.73 และ ส.ย.7 : ที่อยู่อาศัยของคนจน คิดเป็นร้อยละ 35.84 ตามลำดับ

1.2 ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ทักษะประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ดังจะเห็นได้จากการผลประเมิน ที่พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การได้รับความรู้เพื่อประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม ($\bar{X} = 3.93$) การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.91$) การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) การสร้างนิสัยใฝ่รู้เพื่อการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.84$) การลดรายจ่ายของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.81$) การได้รับความรู้ในการนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาใช้ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.79$) การเพิ่มพูนทักษะฝีมือแรงงานด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.78$) การเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.77$) การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.76$) การได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.75$) การได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพของชุมชน ($\bar{X} = 3.71$) การได้รับการจ้างงาน/การมีงานทำ ($\bar{X} = 3.64$) การได้รับความรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.59$) และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการประกอบและพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

1.3 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับเปลี่ยนวิถีคิด พฤติกรรมในการแก้ปัญหาความยากจนเป็นรายบุคคล ดังจะเห็นได้จากการประเมิน ที่พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขความยากจนทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ เห็นว่า การพนัน ยาเสพติด และอบายมุขทั้งหลายทำให้เกิดปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 4.31$) การแก้ปัญหาความยากจนต้องรู้จักการพึ่งพาตนเองก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากคนอื่น ($\bar{X} = 4.25$) วิถีคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนได้ ($\bar{X} = 4.19$) การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของตนเองและครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 4.12$) การใฝ่เรียนใฝ่รู้เพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 4.08$) การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและครอบครัว ($\bar{X} = 4.07$) แนวคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.04$) และการขาดทักษะ ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพทำให้เกิดปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

1.4 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และขยายโอกาสในชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า หลังจากร่วมกิจกรรมตามโครงการแล้วประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่สามารถลดรายจ่ายได้เดือนละ 1-500 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมา สามารถลดรายจ่ายได้เดือนละ 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.02 และไม่แตกต่างจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 16.06 ตามลำดับ ส่วนใหญ่สามารถเพิ่มรายได้ ได้เดือนละ 1-500 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.06 รองลงมา สามารถเพิ่มรายได้ได้เดือนละ 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.63 และไม่แตกต่างจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ และส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 40.72 รองลงมา ประกอบอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 39.73 และกำลังมองหาช่องทางการนำไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 11.52 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการ ทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อย ดังนี้ วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.93$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และต่อตรงเวลา ($\bar{X} = 3.92$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.82$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.80$) กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.73$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.72$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.71$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ

3. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล (โครงการคาราวานแก่น) พบว่า ชุมชนรู้จักการออม ลดสิ่งฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ สามารถปลดหนี้ คิดเป็น และแก้ปัญหาได้ มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกิดการพึ่งพาตนเองแบบเศรษฐกิจพอเพียง เกิดกำลังใจและมีทัศนคติในการดำรงชีวิตดีขึ้น มองเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมากขึ้นและสามารถนำมาใช้ให้เกิดมูลค่าเพื่อเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาชีพได้ เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นและเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรม/โครงการ ของ กศน. ดังจะเห็นได้จากชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน มีความสนใจการเรียนรู้อาชีพต่าง ๆ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักการทำงานแบบกระบวนการกลุ่ม เกิดการพัฒนาศักยภาพตนเองและกลุ่มโดยมีการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับและจำหน่ายต่อไป และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเสริม และพัฒนาอาชีพเดิม เช่น เดิมทำการเกษตรโดยใช้สารเคมี ก็เปลี่ยนเป็นทำการเกษตรปลอดสารเคมีหรือ

ไม่กี่เปลี่ยนเป็นใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ทำขึ้นเอง เป็นต้น ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากได้รับบริการสังคมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตพื้นฐานอย่างทั่วถึงทั้งทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น มีความสามัคคีกันมากขึ้น ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ พออยู่พอกิน รักบ้านเกิด มีจิตสำนึกช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระดับบุคคล และชุมชนได้ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1. การบรรลุวัตถุประสงค์หรือประสิทธิผลของโครงการ พบว่า โครงการมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยปรากฏผล ดังนี้

1.1 นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริฯ ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 และร้อยละ 70 ตามลำดับ ได้รับการยกระดับความรู้ มีอาชีพ มีรายได้ สุขภาพแข็งแรง ครอบครัวมีความสุข ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินที่พบว่า นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” ยกเว้น ประโยชน์ในการได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.36$) อยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญ ตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.34$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.28$) การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.97$) ได้รับความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.96$) ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.86$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.85$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$) ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.79$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.73$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.69$) และความสามารถใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.65$) และพบว่า บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะเห็นว่าได้ประโยชน์จากการ

เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.34$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.31$) การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 4.26$) การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.18$) ได้รับความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.98$) การได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.94$) มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.92$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น และความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 3.88$ เท่ากัน) ความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.84$) ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$ เท่ากัน) ความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.77$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.73$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.70$) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.67$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงานท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.64$) และได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริฯ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ได้รับการยกระดับความรู้ มีอาชีพ มีรายได้ สุขภาพแข็งแรงครอบครัวมีความสุข

1.2 ประชาชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100 ร้อยละ100 และร้อยละ80 ตามลำดับ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีทักษะการฟังได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 430$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 212$) และได้บ้างเล็กน้อย ($n = 172$) ตามลำดับ มีทักษะการพูดได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 419$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 263$) และได้บ้างเล็กน้อย ($n = 83$) ตามลำดับ มีทักษะการอ่านได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 420$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 225$) และได้รู้เรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ($n = 100$) ตามลำดับ และมีทักษะการเขียนได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 460$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 218$) และได้บ้างเล็กน้อย ($n = 107$) ตามลำดับ

ซึ่งต่างจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรม จะเห็นว่าผู้ไม่รู้หนังสือไทยส่วนใหญ่จะไม่สามารถ ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้เลย หรือ ได้บ้างเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

1.3 เด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 70 ตามลำดับ ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาอาชีพ และการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส เห็นว่าได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปี บริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.99$) การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 3.92$) ได้รับการแนะนำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 3.89$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.85$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.84$) ได้รับความรู้ด้านของอาชีพ ($\bar{X} = 3.79$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.77$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.76$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.73$) ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.58$) ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 70 ของเด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาอาชีพ และการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.4 ประชาชนทั่วไปผู้เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวัดและมัสยิด ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 95 ตามลำดับ ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 80 ของประชาชนทั่วไปผู้เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวัดและมัสยิด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

1.5 แม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 80 ตามลำดับ ได้รับความรู้ด้าน การศึกษา ด้านอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีรายได้ สุขภาพแข็งแรง และครอบครัวมีความสุข ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า แม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการเห็นว่าได้รับ ประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.21$) การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญ ตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.15$) การไม่ติด สิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.14$) การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 4.12$) ความสามารถ อ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.99$) การได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$) ได้รับความรู้ด้านอาชีพ และได้รับความรู้ใน การพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และ ประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.89$ เท่ากัน) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจาก การเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$) ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.82$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ใน การดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.81$) ความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น และ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.80$ เท่ากัน) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$) มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรม การศึกษาขั้นพื้นฐาน และความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.76$ เท่ากัน) มีโอกาสได้ศึกษา ดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.74$) ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.73$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.71$) และความสามารถในการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ของแม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ใน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ได้รับความรู้ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีรายได้ สุขภาพ แข็งแรง และครอบครัวมีความสุข

2. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการ ทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อย ดังนี้ กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.97$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรม

ได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.95$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.94$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.90$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.82$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.78$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

3. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้) พบว่า **ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีความต้องการเรียนรู้ภาษาไทย รักภาษาไทย และมีความภาคภูมิใจต่อความเป็นคนไทยพูดภาษาไทยได้** ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า ผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การเรียนภาษาไทยทำให้มีความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.17$) การเรียนภาษาไทยได้เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.11$) ข้าพเจ้าชอบซักถามปัญหาในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 4.05$) การเรียนภาษาไทยเป็นการรักษาวัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 4.01$) ข้าพเจ้ามักจะใช้เวลาว่างในการขบคิดปัญหาในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.93$) ข้าพเจ้าชอบมีส่วนร่วมในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.90$) การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่ไม่ล้าหลัง ($\bar{X} = 3.86$) การเรียนภาษาไทยทำให้ได้ความรู้แปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.85$) ข้าพเจ้าเห็นด้วยที่ว่า การเรียนภาษาไทยมีประโยชน์ ($\bar{X} = 3.82$) การเรียนภาษาไทยไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่าย ($\bar{X} = 3.80$) ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้เรียนวิชาภาษาไทย ($\bar{X} = 3.79$) การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่น่าติดตาม ($\bar{X} = 3.76$) การเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้าเพลิดเพลิน ($\bar{X} = 3.70$) การเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาสมอง ($\bar{X} = 3.69$) และการเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ **และพบว่าประชาชนกลุ่มเป้าหมายในชุมชนมีความรักสามัคคีและเข้าใจกันมากขึ้น** ดังจะเห็นได้จากผลประเมินที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน. หลังเข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกต่อคนที่นับถือต่างศาสนาเป็นคนปกติทั่วไปสามารถคบหาเป็นเพื่อนบ้านได้มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 83.84 มีเพื่อนบ้านที่คบหาในชุมชนที่นับถือศาสนาเดียวกันมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 75.61 และมีเพื่อนบ้านที่คบหาในชุมชนที่นับถือศาสนาต่างกันมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 67.39 มีความสามัคคีกันในชุมชนมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 87.30 และมีความเข้าใจกันในชุมชนมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 87.73

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	0
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	0
สารบัญ	0
สารบัญตาราง	0
บทที่ 1 บทนำ	1
- หลักการและเหตุผล	1
- วัตถุประสงค์ของการประเมิน	2
- ขอบเขตของการประเมิน	2
> รูปแบบการประเมิน	2
> แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	3
- นิยามศัพท์เฉพาะ	5
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
- ความหมายของโครงการ	8
- การประเมินโครงการ	9
> ความหมายของการประเมิน	9
> ความสำคัญของการประเมินโครงการ	9
> ประเภทของการประเมินโครงการ	10
> การประเมินผลเชิงระบบ	17
- โครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549	18
> โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับ ครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)	18
> โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)	22
> โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน	31
กรอบแนวคิดในการประเมิน	31
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	32
วิธีดำเนินการประเมิน	37
➢ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	37
➢ การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
➢ การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)	39
➢ ชุดที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน	39
➢ ชุดที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ	46
➢ ชุดที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต	51
โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)	58
➢ ชุดที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน	58
➢ ชุดที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ	63
➢ ชุดที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต	69
โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)	77
➢ ชุดที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน	77
➢ ชุดที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ	82
➢ ชุดที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต	88
บทที่ 5 สรุปผลการประเมิน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	111
สรุปผลการประเมิน	114
อภิปรายผล	142

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	149
➢ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ	149
➢ ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินครั้งต่อไป	150
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	153
➢ ภาคผนวก ก ภาพกิจกรรม	154
➢ ภาคผนวก ข คณะผู้จัดทำ	163

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง จำแนกตามจังหวัดน่าน	33
ตาราง 2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนกลุ่มเป้าหมายโครงการคาราวานแก้จน จำแนกตามกลุ่มศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร	34
ตาราง 3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือ เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจในวัดและมัสยิด และแม่บ้าน จำแนกตามจังหวัดน่าน	36
ตาราง 4	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโครงการและ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร	40
ตาราง 5	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของ วัสดุอุปกรณ์ และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์	41
ตาราง 6	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีต่อความเพียงพอของงบประมาณและ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ	41
ตาราง 7	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของ ระยะเวลาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินการ	42
ตาราง 8	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุน ของชุมชนในด้านต่างๆ	42
ตาราง 9	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่นำทฤษฎี/หลักวิชาต่างๆ มาใช้ใน การดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ	43
ตาราง 10	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความสอดคล้อง ของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	44
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ	45
ตาราง 12	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ตามโครงการ	47
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหาร จัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาในความเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ	50
ตาราง 14	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการจำแนก ตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ	52
ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จาก การเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ	53
ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	54
ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของพ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการที่สามารถจัด กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับ ครอบครัวในชุมชน	54
ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของเยาวชนจำแนกตามระดับสัมพันธภาพในครอบครัว ในประเด็นต่าง ๆ	55
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ	56
ตาราง 21 จำนวนเยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครองตามโครงการคาราวานเสริมสร้าง ความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน ที่ให้ข้อเสนอแนะ	57
ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโครงการ และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร	58
ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของ วัสดุอุปกรณ์และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์	59
ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของ งบประมาณและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ	59
ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารมีความเห็นต่อความเหมาะสมของ ระยะเวลาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินการ	60
ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมและ สนับสนุนของชุมชนในด้านต่างๆ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 27 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่นำทฤษฎี/หลักวิชาต่างๆ มาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ	61
ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	61
ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการ ของผู้รับผิดชอบโครงการ	62
ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการในด้านต่าง ๆ	65
ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาในความคิดเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ	68
ตาราง 32 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานในด้านต่าง ๆ	69
ตาราง 33 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประโยชน์และความรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ	71
ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขความยากจน	72
ตาราง 35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ	74
ตาราง 36 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ	75
ตาราง 37 จำนวนกลุ่มเป้าหมายตามโครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญห ความยากจนที่ให้ข้อเสนอแนะ	76
ตาราง 38 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโครงการ และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร	77
ตาราง 39 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 40 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของ งบประมาณและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ	78
ตาราง 41 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของ ระยะเวลาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินงานโครงการ	79
ตาราง 42 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนของชุมชนในด้านต่าง ๆ	79
ตาราง 43 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่นำทฤษฎี/หลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ใน การดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ	80
ตาราง 44 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความสอดคล้องของ กิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	80
ตาราง 45 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ	81
ตาราง 46 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการ ในด้านต่าง ๆ	84
ตาราง 47 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหาร จัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาในความเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ	87
ตาราง 48 จำนวนและร้อยละของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ	88
ตาราง 49 จำนวนและร้อยละของบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ	89
ตาราง 50 จำนวนและร้อยละของประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ด้านต่าง ๆ	90
ตาราง 51 จำนวนและร้อยละของเยาวชนและผู้ด้อยโอกาสจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ด้านต่าง ๆ	92
ตาราง 52 จำนวนและร้อยละของประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและ มัสยิด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ	93
ตาราง 53 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 54 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและการศึกษาขั้นพื้นฐานของ นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	96
ตาราง 55 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของ บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	98
ตาราง 56 จำนวนความถี่เกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยของผู้ไม่รู้หนังสือก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรม	100
ตาราง 57 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อ การเรียนภาษาไทยของผู้ไม่รู้หนังสือ	101
ตาราง 58 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้าน ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส	102
ตาราง 59 จำนวนและร้อยละแหล่งเรียนรู้ในวัดและมัสยิดของชุมชนในจังหวัด ชายแดนภาคใต้	104
ตาราง 60 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชน สร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน. จำแนกตามความรู้สึกต่อคนที่นับถือ ต่างศาสนาหลังเข้าร่วมกิจกรรม	105
ตาราง 61 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชน สร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน. จำแนกตามระดับความมากของ การคบหาเพื่อนบ้านที่นับถือศาสนาเดียวกันและต่างกันหลังเข้าร่วมกิจกรรม	105
ตาราง 62 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชน ในวัดและมัสยิดกับ กศน. จำแนกตามระดับความมากน้อยของความสามัคคี และความเข้าใจกันในชุมชนหลังเข้าร่วมกิจกรรม	106
ตาราง 63 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและการศึกษาขั้นพื้นฐานของแม่บ้าน	106
ตาราง 64 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการจำแนกตามกิจกรรม	109
ตาราง 65 จำนวนกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ให้ข้อเสนอแนะ	110

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้นำนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินโครงการ Flag-ship ของรัฐบาล ประกอบด้วย **โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน** (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) **โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจน** (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) และ **โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้** (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) ซึ่งโครงการย่อยทั้ง 3 โครงการนี้ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของรัฐบาล (ปี 2549-2552) จากช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการดังกล่าว รัฐบาลและสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ต้องการขยายขอบข่ายการดำเนินงานโครงการให้ครอบคลุมและทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีงบประมาณหนึ่งไปสู่อีกปีงบประมาณหนึ่ง และต้องยอมรับว่าเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการที่ครอบคลุม แม่นตรง และเชื่อถือได้เป็นฐานสำคัญในการพิจารณาตัดสินใจและการขยายงานโครงการในแต่ละปีงบประมาณ การประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบตามระเบียบวิธีการวิจัยในแต่ละช่วงปีงบประมาณ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจและการขยายงานโครงการดังที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีแรกของการดำเนินงานโครงการ คือ ปีงบประมาณ 2549 เพราะจะเป็นรากฐานสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อหรือนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง ด้วยความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าว สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้กำหนดให้มี **โครงการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาล** ในส่วนของ กศน.ปีงบประมาณ 2549 ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อย 3 โครงการ ดังนี้

1. โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)
2. โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)
3. โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินในครั้งนี้กำหนดขอบเขตของการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 ที่สำคัญไว้ ดังนี้

1. **รูปแบบการประเมิน** ในการประเมินครั้งนี้ ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) โดยกำหนดประเด็นและคำถามการประเมินแต่ละด้านไว้ ดังนี้

1.1 **การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input Evaluation)** เป็นการประเมินเกี่ยวกับการเตรียมการด้านปัจจัยต่าง ๆ ในแง่ของความพร้อมและความพอเพียงของปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ และความพอเพียงของบุคลากร และความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งศึกษาว่ากลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ในโครงการนั้นตั้งอยู่บนหลักการทฤษฎีงานวิจัยใด ๆ หรือไม่ หรือเป็นกลยุทธ์วิธีการที่คิดขึ้นเอง

1.2 **การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)** เป็นการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการว่าได้มีการจัดทำแผนหรือปฏิทิน มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีระบบติดตามผลการดำเนินงานหรือไม่ มีวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร และการดำเนินงานโครงการมีการรวบรวมเอกสาร หลักฐาน รูปภาพ/รายงานการดำเนินงานไว้หรือไม่อย่างไร

1.3 **การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)** เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล หรือเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร และผลของการดำเนินโครงการส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร มีหลักฐานหรือตัวบ่งชี้ใดยืนยัน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจต่อผลของโครงการของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร ผู้ดำเนินโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

2. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินครั้งนี้ ได้กำหนดแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำแนกรายโครงการ ดังนี้

2.1 โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ รายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ) พื้นที่เป้าหมายโครงการ ใน 10 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยนาท กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สุราษฎร์ธานีและ กระบี่

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา

- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

- กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครอง

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ คณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ) ในจังหวัดนำร่องทุกแห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครองในพื้นที่เป้าหมายโครงการใน 10 จังหวัดนำร่อง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 345 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมคณะผู้ประเมินได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจังหวัดละ 400 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4,000 คน

2.2 โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ รายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต) และ

พื้นที่เป้าหมายในโครงการ 21 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พิชญ์โลก กำแพงเพชร นนทบุรี ชัยนาท ราชบุรี เพชรบุรี ชลบุรี สมุทรปราการ อุดรธานี มุกดาหาร ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี พัทลุง ภูเก็ต ปัตตานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร 1 ซึ่งได้มา โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ที่จดทะเบียนคนยากจน จังหวัดละ 110 คน)

4) กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสถานศึกษา ซึ่งคณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างทุกแห่งจาก 21 จังหวัดที่ได้จากข้อ 2) ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) กล่าวคือ **ขั้นตอนที่ 1** สุ่มจังหวัดจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร จำนวน 21 กลุ่มศูนย์ ตามที่สำนักบริหารงาน การศึกษาออกโรงเรียนกำหนดไว้กลุ่มศูนย์ละ 1 จังหวัด **ขั้นตอนที่ 2** สุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มเป้าหมายของโครงการจากจังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 1 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 395 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) แต่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้เป็นจำนวน 5,505 คน

2.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และ รายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สถานศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) พื้นที่เป้าหมายโครงการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

- บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- ผู้ไม่รู้หนังสือไทย
- เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส
- ประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด
- แม่บ้าน

4) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากทุกแห่งที่ดำเนินการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ ผู้ไม่รู้หนังสือไทย เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไป (ที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด) และแม่บ้าน จาก 3 จังหวัดนาร่อง ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มกิจกรรม โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,682 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) แต่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้เป็นจำนวน 4,557 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 มีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. โครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน.ปีงบประมาณ 2549 หมายถึง โครงการที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้ดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2549 อันประกอบไปด้วย

1) โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

2) โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

3) โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

2. เด็กด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียน เช่น ฐานะยากจน กำพร้า หรือมีความพิการทางใดทางหนึ่ง

3. ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือ หมายถึง ผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาระบบการศึกษาไทย หรือเคยศึกษาแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษา

4. ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลอันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการจัดการกับปัญหารอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานตามโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

2. ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

3. เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการขยายผลและพัฒนาการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) ที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาล ในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 เพื่อประเมิน โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) โครงการ การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับ บุคคล) และโครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้าง สันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) คณะผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นองค์ความรู้ เบื้องต้นสำหรับการประเมินครั้งนี้ ดังนี้

1. ความหมายของโครงการ

2. การประเมินโครงการ

- 2.1 ความหมายของการประเมิน
- 2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ
- 2.3 ประเภทการประเมินโครงการ
- 2.4 การประเมินผลเชิงระบบ

3. โครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน.ปีงบประมาณ 2549

- 3.1 โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)
- 3.2 โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)
- 3.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้าง สันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1. ความหมายของโครงการ

คำว่า “โครงการ” ตามประมวลศัพท์วิชาการ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2528 ระบุไว้ว่า มีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Project” อย่างไรก็ตาม มีนักประเมินบางท่านใช้คำว่า “Program” ทั้ง ๆ ที่ตามรูปศัพท์เดิมนั้น คำว่า “Project” และ “Program” มีความหมายไม่เหมือนกัน กล่าวคือ คำว่า “Project” หรือ “โครงการ” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หน้า 202 ได้บัญญัติว่า หมายถึง “แผนหรือเค้าโครงการตามที่กำหนดไว้” ส่วนคำว่า “Program” (โปรแกรม) นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หน้า 97 ได้บัญญัติให้แปลเป็นภาษาไทยว่า “กำหนดการ” ซึ่งหมายถึง “ระเบียบการที่บอกถึงขั้นตอนของงานที่จะต้องทำตามลำดับ”

ตามความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น คำว่า “Project” กับ “Program” จะมีความหมายที่คาบเกี่ยวกัน แต่เมื่อนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการประเมินแล้ว คำทั้งสองจะมีข้อแตกต่างที่เห็นชัดคือ คำว่า “Project” หรือ “โครงการ” ตามปกติจะหมายถึง ลักษณะของงานที่มีชิ้นงานประจำ แต่จะเป็นงานสำคัญที่เกิดขึ้นตามความจำเป็นของสถานการณ์ในสังคม โดยจะต้องรีบดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ภายในระยะเวลาและวงเงินงบประมาณที่ระบุไว้อย่างแน่นอน เมื่องานนั้น ๆ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ก็ถือว่าโครงการนั้น ๆ ได้สิ้นสุดลงแล้วโดยปริยาย ในทางตรงกันข้าม คำว่า “Program” (โปรแกรม) โดยทั่วไปแล้วมักจะหมายถึงงานประจำ ซึ่งจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าโปรแกรมนั้น ๆ จะถูกล้มเลิกหรือปรับหรือระบบไปในทิศทางใหม่ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี: 2544: 78-80)

อย่างไรก็ตามยังมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “โครงการ” ไว้ในแง่มุมต่าง ๆ กันดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์ (2537: 1) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง การกะเกณฑ์หรือการเตรียมการเพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจจะหมายถึงแนวความคิดในเรื่องหนึ่ง ๆ เพื่อหาทางปฏิบัติหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องนั้น ๆ ที่แน่ชัดและมีระบบ

ดิเรก ศรีสุขโย (2538: 8) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง ความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะต้องนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด เราสามารถสรุปคุณลักษณะที่สำคัญของโครงการได้ กล่าวคือ โครงการเป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานและคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า จะต้องมีการเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในการดำเนินงาน จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างชัดเจน จะต้องมีส่วนในการดำเนินงาน

เพื่อให้การบริการและสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลในพื้นที่นั้น และจะต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงาน หรือโครงการเป็นการกำหนดการปฏิบัติงานในรายละเอียด ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โครงการทุกโครงการมีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อการผลิตและการให้บริการ
- 2) เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของแผนงาน
- 3) เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตโดยปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(Samuel P.Hayes, 1982: 37 อ้างถึงใน นันทิยา มีเชย, 2546: 5)

2. การประเมินโครงการ

2.1 ความหมายของการประเมิน

การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (สมคิด พรหมจ้อย, 2542: 29)

การประเมิน (Evaluation) หมายถึง กระบวนการของการระบุ หรือกำหนด ข้อมูลที่ต้องการรวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับให้เป็นที่ทางเลือกประกอบการตัดสินใจต่อไป (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2544: 59)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง การหาแนวทางในการตัดสินใจที่กำลังดำเนินการอยู่หรือดำเนินการไปแล้ว เพื่อก่อให้เกิดสารสนเทศสำหรับตัดสินใจว่าสิ่งใดควรจะทำต่อไป สิ่งใดควรยุติ สิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้โครงการเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ปัจจุบันหน่วยงานสถานศึกษาต่างให้ความสนใจและเห็นความสำคัญในการนำ การบริหารงานแบบโครงการ (Project Approach) มาใช้ในหน่วยงาน เพราะการดำเนินงานในรูปแบบโครงการจะช่วยให้สามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรมที่บ่งบอกถึงผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ว่าบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ สามารถบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ได้เพียงใด การบริหารงานแบบโครงการมีข้อดีในแง่ของการดำเนินงาน คือ

- เป็นการกระตุ้นให้มีการสื่อสารที่ดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น ระหว่างเจ้าหน้าที่โครงการผู้บริหาร ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของเป้าหมาย ความก้าวหน้า อุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ได้เห็นภาพรวมของสถานภาพของโครงการ รู้ความก้าวหน้า และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- เพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผู้เกี่ยวข้อง ผู้รับบริการตามโครงการ และหน่วยงานนั้น ๆ
- ทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติตามโครงการ ซึ่งช่วยให้ทุกคนทุกส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบมุ่งมานะเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2547 : 4)

2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ

การจำแนกรูปแบบหรือประเภทของการประเมินโครงการ พิจารณาได้ 2 ลักษณะ (พรนภา เมธาวีวงศ์. [online] available from : url [http://www.dnp.go.th/research and thesis/total_ebdrm/ebdm%](http://www.dnp.go.th/research_and_thesis/total_ebdrm/ebdm%20สืบค้นเมื่อวันที่%20สิงหาคม%202549) สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2549)

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมิน มีนักวิชาการแยกแยะประเภทของการประเมินลักษณะนี้ไว้ว่ามีหลายประเภท บ้างมี 4 ประเภท 7 ประเภท โดยมีหลักใหญ่คล้ายคลึงกัน บางท่านแยกย่อยกว่า (ผู้เขียนจึงขอเสนอตามที่มีอ้างอิงไว้ ไม่สรุปรวมเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้มีการเปรียบเทียบและเลือกใช้) คือ การประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need Assessment) การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) การประเมินความพยายาม (Effort Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินผลการปฏิบัติ (Performance Evaluation) การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (Continuous Monitoring) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) การประเมินผลลัพธ์ (Outcome Evaluation) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ซึ่งการประเมินผลบางประเภทมีลักษณะคาบเกี่ยวเหมือนจะเป็นการประเมินผลอย่างเดียวกัน การเลือกใช้ประเภทใดยังเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาที่จะประเมินด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need Assessment) คือ การประเมินผล เกี่ยวกับการกำหนดปัญหาและความต้องการของผู้ใช้โครงการ โดยการตอบคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น มีปัญหาเกิดจริงหรือไม่ เป็นปัญหาเร่งด่วนขนาดไหน ปัญหานั้นสอดคล้องกับนโยบายหรือไม่ ใช้แผนหรือโครงการนี้แก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่ แผนหรือโครงการเล็กหรือใหญ่ไปสำหรับปัญหา แผนหรือโครงการแก้ปัญหาระยะสั้นหรือระยะยาว แผนหรือโครงการแก้ปัญหาลักษณะเป็นช่วงเวลา (series) หรือเป็นแบบไขว้ (Cross section)

2) การประเมินความพยายาม (Effort Evaluation) คือ การประเมินผล การใช้ทรัพยากร (Resources) หรือเป็นการประเมินที่เน้นปัจจัยนำเข้า (Inputs) เช่น คน เงิน วัสดุ และเวลาในการผสมผสานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Outcome) โดยการตอบคำถามเกี่ยวกับ ประเภท

และคุณภาพของบุคลากรที่ต้องการ ความต้องการใช้ทรัพยากร ประเภทและจำนวนเงินทุน แหล่งเงิน เงื่อนไขต่าง ๆ ระยะเวลา เช่น

➢ ต้องใช้คนประเภทไหน มีเพียงพอไหม ต้องใช้เวลานานเท่าใดถึงจะผลิต คนมีคุณภาพขนาดนั้น อัตราค่าจ้างเท่าใด ใช้เครื่องจักรแทนได้หรือไม่

➢ ต้องการใช้ทรัพยากรอะไร ต้องการมากน้อยเพียงใด หาได้จากในประเทศ หรือต่างประเทศ ทรัพยากรอยู่ในตลาดประเภทไหน

➢ เงินทุนมีไหม ใช้เงินลงทุนและดำเนินการเท่าไร ซ่อมแซมและบำรุงรักษา เท่าไร เงินทุนหาได้จากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศ ดอกเบี้ยเท่าไร มีเงินปากถุงหรือไม่ ระยะปลอดภัยมีไหม ระยะนานเท่าใด จะมีใครค้ำประกัน

➢ ระยะเวลาในการลงทุน/การดำเนินการ และการประเมินผลนานเท่าไร

➢ การใช้ทรัพยากรในโครงการนี้เปรียบเทียบกับโครงการอื่น ๆ ที่มี วัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันเป็นอย่างไร

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หรือจะเรียกว่า การประเมินการปฏิบัติ (Program Operation Evaluation) ก็ได้ เป็นการศึกษาถึงการปฏิบัติงาน ภายในระบบของโครงการ หรือศึกษากระบวนการที่แสดงให้เห็นว่าโครงการทำงานอย่างไร มีการนำทรัพยากรมาผสมผสานอย่างไรจึงจะเกิดเป็นผลผลิต ผลลัพธ์และบริการของโครงการ คุณภาพทรัพยากรเป็นอย่างไร และปัจจัยที่อยู่ในการควบคุมของผู้จัดการโครงการ ศึกษาถึงการบริหารโครงการทั้งในแง่ผลการปฏิบัติงานบุคลากร ระบบสื่อข้อความ การจัดองค์การ เทคนิคต่าง ๆ และปัญหาการบริหารงานภายใน ฯลฯ

4) ประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Evaluation) คือ การศึกษาว่า วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของโครงการ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือไม่ (Appropriateness equity and responsiveness) ผลของโครงการคุ้มกับเงินลงทุนหรือไม่ (Economic Efficiency) โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ (Effectiveness) การปฏิบัติงานภายในของโครงการ มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ (Technology Efficiency) ขอบเขตและขนาดของผลกระทบโครงการสอดคล้องกับความต้องการหรือไม่

ทั้งนี้ Appropriateness หรือคุณค่าของวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้ประเมินจะต้องทดสอบดูว่า วัตถุประสงค์ของโครงการเหมาะสมและมีคุณค่าต่อสังคมหรือชุมชน หรือลูกค่านั้นหรือไม่โดยพิจารณา 2 ประเด็นคือ 1) Equity หมายถึง การกระจายรายจ่ายและ รายได้อย่างเป็นธรรมหรือไม่ และ 2) Responsiveness หมายถึง การพิจารณาดูว่าโครงการ มีความไวต่อความต้องการของสังคมหรือชุมชนหรือไม่

➤ **Economic Efficiency** เป็นการวิเคราะห์ในด้านของ Benefit – Cost Analysis เพื่อดูว่าโครงการคุ้มทุนหรือไม่

➤ **Effectiveness** หมายถึง ระดับในการเข้าใกล้วัตถุประสงค์ โดยยังไม่คำนึงค่าใช้จ่ายหรือทรัพยากรที่จะใช้

➤ **Technology Efficiency** หมายถึง การประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยที่การประหยัด หมายถึง การดำเนินการให้ได้ตามวัตถุประสงค์โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด **ประสิทธิภาพ** หมายถึง การกำหนดทรัพยากรภายใต้ทรัพยากรจำกัดจะเข้าใกล้วัตถุประสงค์ได้มากเพียงใด

➤ **Adequacy** หมายถึง การประเมินผลดูว่าการสร้างแผนงานเพื่อแก้ปัญหาส่วนใหญ่่มักประสบปัญหาในเรื่องการแก้ไขปัญหา นั้น สาเหตุบางส่วนอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ สาเหตุบางส่วนเป็นสาเหตุสุดวิสัยที่จะแก้ไขได้ จึงทำให้การสร้างแผนงานหรือโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาให้หมดสิ้นไป แม้ว่าโครงการจะสามารถทำให้เข้าใกล้วัตถุประสงค์ได้ แต่ปัญหาอาจจะไม่หมดไปก็ได้ และศึกษาต่อไปว่าการที่โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับล่าง หรือ Intermediate Objective และ Ultimate Objective ได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นการวัดผลกระทบ (Impacts) ที่มีต่อวัตถุประสงค์ด้วย

5) **การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (Continuous Monitoring)** หมายถึง การศึกษาและตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการบริหารและการจัดการในการปฏิบัติงาน เพื่อกำกับให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นศึกษาและตรวจสอบในเรื่องเกี่ยวกับการนำแผนงานไปปฏิบัติ (Program Implementation) และการปฏิบัติตามแผนงาน (Program Operation)

➤ **Monitoring** จะสนใจคุณภาพของปัจจัย นำเข้า (Input) มากกว่า การปฏิบัติงาน (Performance) และสนใจการรายงานความก้าวหน้ามากกว่าการวิเคราะห์ และมักจะเน้นความสนใจในการควบคุมการบริหารและการกระทำตามหน้าที่ของโครงการ

6) **การประเมินผลผลิต (Output Evaluation)** หมายถึง การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (Activities) และการใช้ทรัพยากร (Resources) เพื่อให้ได้ผลผลิต (Output) ในรูปผลิตภัณฑ์หรือบริการ (product or service) ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าการบรรลุเป้าหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

7) **การประเมินผลลัพธ์ (Outcome Evaluation)** หมายถึง การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การใช้ทรัพยากร และผลผลิต เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Outcomes) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการประเมินให้ทราบว่าการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

8) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) หมายถึง การประเมินถึงผลการกระทำของโครงการที่มีต่อผลลัพธ์ (Outcome) และผลลัพธ์ที่มีต่อผลกระทบ ถ้าผลของโครงการที่มีต่อผลกระทบล้มเหลวแล้ว ผลของผลลัพธ์ที่มีต่อผลกระทบต้องล้มเหลวด้วยความล้มเหลวชนิดนี้บางครั้งเรียกว่า Theory Failure

การประเมินผลในเรื่อง Need Assessment และ Effort Evaluation มักดำเนินการในระยะก่อนทำโครงการ หรือที่เรียกว่า Project Appraisal การประเมินผลในเรื่องของ Process Evaluation หรือ Program Operation Evaluation และ Performance Evaluation และ Continuous Monitoring เป็นการประเมินผลในระหว่างโครงการ ส่วนการประเมินผลในเรื่องของ Outcome Evaluation และ Impact Evaluation เป็นการประเมินในตอนท้ายโครงการ

2. จำแนกตามระยะเวลาที่ประเมิน เป็นการประเมินที่สัมพันธ์กับวงจรโครงการ คือ การประเมินทั้งก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินก่อนการตกลงใจให้มีการดำเนินงาน (Pre-evaluation)

การประเมินก่อนตกลงใจให้มีการทำงานนี้ เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจเพื่อเลือกโครงการ ซึ่งเป็นความพยายามตรวจสอบในขั้นต้น เพื่อให้มีการตัดสินใจจัดทำโครงการที่คาดว่าจะให้ผลตอบแทนคุ้มค่า ให้ได้โครงการที่มีผลได้หรือผลตอบแทนสูง หรือให้ได้โครงการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

การประเมินเพื่อตัดสินใจหรือเพื่อหาข้อสรุปสำหรับการตัดสินใจเลือกโครงการนี้มีชื่อเรียกแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มักนิยมเรียกกันว่า การวิเคราะห์โครงการ คำศัพท์ในภาษาอังกฤษมีใช้หลายคำแต่ที่ใช้มากได้แก่ Project Appraisal และ Project Analysis ในวงการธุรกิจอุตสาหกรรมก็มีวิธีการเฉพาะของตนเองเรียกว่า Feasibility Study หรือ การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ในโครงการขนาดใหญ่ทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งต้องใช้งบเป็นจำนวนมาก มักจะมีการศึกษาสำรวจเพิ่มขึ้นก่อนอีกขั้นหนึ่ง เรียกว่า Pre-feasibility Study ส่วนในด้านการวางแผนทั่วไปมักจะเรียกว่า การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ หรือ การวิเคราะห์โครงการเพื่อการวางแผน

ไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดก็คือ การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปเพื่อตัดสินใจเลือกทำโครงการใดโครงการหนึ่ง เป็นการประเมินหรือคาดคะเนผลได้ก่อนตกลงใจให้ดำเนินงานนั่นเอง โดยหลักการกว้าง ๆ การประเมินในขั้นนี้จะเน้นการพิจารณาใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

ก. ความเหมาะสมของโครงการ

ข. ผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการ

ค. ผลอื่นที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากการดำเนินโครงการนั้น ๆ

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การประเมินก่อนการตกลงใจให้มีการดำเนินงานโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะ มักจะประกอบด้วยเรื่องสำคัญ ๆ ที่อย่างน้อยจะต้องชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและความเหมาะสมของโครงการ ความสอดคล้องกับนโยบายและปัญหาชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการที่ก้าวไปอีกขั้นหนึ่งก็จะพิจารณาถึงผลอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ จะเห็นได้ว่าข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ เมื่อใช้ประกอบกันจะช่วยให้มีการตัดสินใจเลือกโครงการได้ดียิ่งขึ้น และทั้งเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและการดำเนินการนั้นโดยตรง

2) การประเมินขณะดำเนินงานตามโครงการ (On-going Evaluation)

การประเมินในส่วนนี้ โดยหลักส่วนสำคัญจะเป็นเรื่องการติดตามการปฏิบัติงานเพื่อดูว่ากระบวนการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เป็นการติดตามตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานโครงการเพื่อให้ได้มีการดำเนินงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเพื่อหาทางแก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินงานที่ผิดพลาดบกพร่องให้ได้รับการแก้ไขทันทั่วทั้งที่และช่วยในการดำเนินการตามแผนมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น เป็นการหาทางปรับปรุงแก้ไขขณะดำเนินงาน (Mid-course Correction) นั่นเอง

การประเมินขณะดำเนินโครงการนี้ นอกจากเพื่อค้นหาหนทางในการแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะดำเนินงานแล้วผลของการประเมินยังอาจใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback Information) เพื่อประโยชน์ในการทบทวน (Review) เพื่อกำหนดแผนและการปฏิบัติเสียใหม่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการนั้นโดยมากมักจะเป็นผลของความคิดในอดีต และเมื่อวางแผนในรายละเอียดในรูปของแผนงานและโครงการแล้ว มักจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไม่น้อยเสมอ ระยะเวลาที่เปลี่ยนไปไปช่วงต่าง ๆ นั้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการทำงานของโครงการเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศในส่วนนี้ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารปรับปรุงการปฏิบัติงานของโครงการได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การประเมินในระหว่างการดำเนินโครงการนี้ ในด้านการบริหารโครงการ ถือเป็น Mid Course Evaluation เป็นส่วนหนึ่งของระบบติดตามควบคุมและกำกับการปฏิบัติงาน (Monitoring & Control) ซึ่งมักจะมีแผนเฉพาะในการประเมินผลตามจุดต่าง ๆ และแผนการประเมินมักจะแปรไปตามลักษณะของแต่ละโครงการ การประเมินซึ่งประยุกต์ใช้ในลักษณะนี้นักวิชาการทางด้านการประเมินผลมักจะนิยมเรียกกันว่า Formative Evaluation เป็นการประเมิน

การดำเนินงานเพื่อสร้างหรือปรับปรุงแบบแผนการดำเนินงานที่ดำเนินอยู่ให้ดียิ่งขึ้นเหมาะสมยิ่งขึ้น
หรือมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3) การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ (End-of-project Evaluation)

การประเมินในส่วนนี้จะเป็นการประยุกต์ใช้หลักการประเมินเพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินงานตามโครงการหรือแผนงาน ซึ่งได้มีการตัดสินใจอนุมัติให้จัดทำและได้มีการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนแล้วนั้นว่าบรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด ในแวดวงวิชาการการประเมินผลมักจะนิยมเรียกว่า Summative Evaluation เป็นการประเมินสรุปผลรวมจากการดำเนินงานทั้งหมดของโครงการว่าได้ผลหรือไม่อย่างไร เป็นส่วนสำคัญ

หลักและวิธีการสำคัญในการประเมินส่วนนี้ ส่วนใหญ่แล้วในขั้นพื้นฐานมักจะนำเอาจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการมาเป็นจุดตั้ง เป็นหลักพื้นฐานสำหรับพิจารณาเปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการนั้นว่าที่ปฏิบัติได้จริง ๆ สอดคล้องกับที่ตั้งไว้หรือกำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่ เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เป็นการวัดผลการทำงานจริง ๆ เปรียบเทียบกับผลที่คาดหวังไว้ ซึ่งได้กำหนดไว้ตั้งแต่ตอนที่มีการอนุมัติให้จัดทำโครงการนั้น ๆ ขึ้น

สรุปได้ว่า โดยหลักการทั่วไปทางด้านการบริหารโครงการนั้น การประเมินผลภายหลังจากการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว หลักสำคัญจะเป็นการประเมินเพื่อสรุปรวมว่าผลการปฏิบัติตามโครงการนั้นเป็นอย่างไร ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น ส่วนวิธีดำเนินการประเมินอาจจะทำทันทีเมื่อโครงการเสร็จสิ้น หรืออาจจะจัดกระทำในระบบติดตามผล (Follow up Studies) เพื่อดูว่าเมื่อดำเนินการโครงการเสร็จสิ้นแล้วผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ก็ได้ หรือจะเป็นการประเมินทั้งสองส่วนควบคู่กันไป ทั้งนี้แล้วแต่การออกแบบการประเมินสำหรับโครงการนั้น ๆ

2.4 การประเมินผลเชิงระบบ (Systematic Evaluation)

การพัฒนาการของการประเมินผลเชิงระบบ

(อำนาจ เลิศชัยนัต, 2542: 51-84)

การประเมินผลเชิงระบบในต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนามาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 และค่อยพัฒนาการอย่างเป็นระบบที่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งการพัฒนาการของการประเมินผลเชิงระบบ (Systematic Evaluation) ได้เริ่มมีมาแต่ก่อนปี ค.ศ.1930 กล่าวคือ

เมื่อประมาณ 200 ปี ก่อนคริสต์ศักราชในระยะเริ่มต้นนั้น ได้พบหลักฐานว่าข้าราชการชาวจีนได้จัดการสอนประชาชนชาวจีนด้วยตนเอง ต่อมาปรากฏหลักฐานว่า โซเครตีส

(Socrates) และครูชาวกรีก ได้ใช้ขบวนการประเมินผลด้วยการตั้งคำถามต่าง ๆ ในขบวนการเรียนการสอน เมื่อประมาณ 50 ปี ก่อนคริสต์ศักราช

ระหว่างศตวรรษที่ 19 ได้มีการประเมินผลทำให้บริการของรัฐโดยคณะกรรมการของทางการในประเทศอังกฤษ

ระหว่างศตวรรษ 1845 ฮอเรส มานน์ (Mann, Horace) นักการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดให้มีการประเมินผลด้วยการทดสอบภาคปฏิบัติ (Performance Tests) เพื่อศึกษาว่าการจัดการศึกษาของรัฐบอสตันมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ระหว่างศตวรรษ 1887-1898 โจเซฟ ไรส์ (Rice, Joseph) ได้ทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องการสะกดคำ ซึ่งการทดสอบครั้งนี้ได้รับการยอมรับว่า เป็นการประเมินผลโครงการจัดการศึกษาอย่างมีระเบียบแบบแผนเป็นครั้งแรกที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา

ต่อมาก็ถึงยุคของ ไทเลอร์ (Tyler an Age) ในราวต้นปี ค.ศ. 1930 ราล์ฟ ไทเลอร์ (Tyler, Ralph) ได้เสนอความคิดในการเผยแพร่ศัพท์ คำว่า **“การประเมินผลการศึกษา”** ไปทั่วประเทศ โดยเขาได้อธิบายความหมายของการประเมินผล โดยการให้ความหมายที่จุดมุ่งหมาย (Objectives) ผลจากการให้ความหมายตามแนวคิดของไทเลอร์เช่นนี้ ทำให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายเกิดเป็นแนวทางใหม่ในการสร้างจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ต่อมาไทเลอร์ได้เสนอขบวนการประเมินผลการศึกษาที่จะต้องมีการประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์จากการทดลองหลักสูตรที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย (Objectives) ไว้เป็นเกณฑ์ โดยขบวนการประเมินผลจะเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งอาจเป็นผลที่ได้มาจากการสอนโดยตรงหรือการจัดสอนโดยอ้อมก็ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จนกระทั่งตอนต้นปีการศึกษาของปี ค.ศ. 1960 จะเห็นได้ว่า นักการประเมินผลทั้งหลายยังขาดทฤษฎีการประเมินผลที่ดี และเหมาะสม จนกระทั่ง ค.ศ. 1963 เป็นต้นมา ได้เกิดความรู้ความคิดเรื่องการประเมินผลแนวใหม่มากมาย อาทิเช่น โปรวัส (Provus, 1971) แฮมมอน (Hammond, 1967) ไอสนเนอร์ (Eisner, 1967) และเมตเฟสเซล และไมเคิล (Metfessel and Michael, 1967) ได้เสนอแนวคิดการประเมินผลเชิงระบบสี่แบบ กล่าวสรุปคือ ให้นำแนวคิดของไทเลอร์มาปฏิรูปเสียใหม่

เกลเซอร์ (Glaser, 1963) ไทเลอร์ (Tyler, 1967) และป๊อปแฮม (Popham, 1971) ได้เสนอแนะว่าควรใช้วิธีการประเมินผลแบบ CR ด้วย แทนที่จะใช้แต่การประเมินผลแบบ NR แต่เพียงอย่างเดียว

คูก (Cook, 1966) เสนอว่า ควรใช้วิธีการประเมินผลเชิงระบบเพื่อการประเมินผลโปรแกรมต่าง ๆ

สครีฟเฟน (Scriven, 1967) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) และ สเตค (Stake, 1967) ได้เสนอรูปแบบการประเมินผลแบบใหม่ที่มีคุณค่ามากขึ้น คือการเน้นที่จุดมุ่งหมายของโครงการ เน้นสิ่งที่อันเป็นการลงทุนของโครงการ (Input) การตรวจสอบถึงรายละเอียดสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและการวัดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์และที่ไม่คาดหวัง และได้เน้นการประเมินผลเรื่องคุณค่าและคุณธรรมของโครงการด้วย

วิธีการประเมินเชิงระบบ

การประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation) จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามหลักการที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักฐานต่าง ๆ เป็นอย่างดี มีความโปร่งใส คือสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน กระบวนการประเมินที่เป็นระบบนี้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งต้องใช้เครื่องมือและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม จะต้องมีการวางแผนและออกแบบการประเมินอย่างรอบคอบ ตั้งแต่การจำแนกผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ การเตรียมการเบื้องต้นเพื่อการประเมินโครงการ การตัดสินใจว่าจะมีการประเมินโครงการหรือไม่ การเสาะแสวงหาและทบทวนความรู้รวมทั้งประสบการณ์เชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมมาใช้และการนำเสนอโครงร่างการประเมินโครงการ เป็นต้น มีการเก็บข้อมูลที่ปราศจากอคติโดยอาศัยการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างทั่วถึง มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง ด้วยวิธีการทางสถิติและด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาตามควรแก่กรณี (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2544: 180-190)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น และเพื่อมุ่งแสวงหาคำตอบ 1) โครงการได้ลงถึงประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ 2) โครงการได้รับการนำไปปฏิบัติตามวิธีที่กำหนดไว้หรือไม่ 3) โครงการมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ผู้ประเมินจึงได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation) ในการประเมินโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน.ปีงบประมาณ 2549 โดยกำหนดประเด็นที่มุ่งประเมินตัวแปร ลักษณะข้อมูลที่ต้องการดังนี้คือ การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อให้ทราบว่าการนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ได้ดำเนินการไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ และ นโยบาย/แผนงาน/โครงการ มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด เป็นต้น

3. โครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน.ปีงบประมาณ 2549

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้นำนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินโครงการ Flag-ship ของรัฐบาล ประกอบด้วย

3.1 โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

1. หลักการและเหตุผล

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2548 นายกรัฐมนตรี เสนอว่าปัจจุบันปัญหาสังคมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว วัฒนธรรมและศีลธรรม ส่งผลต่อพฤติกรรมค่านิยมของเด็กและเยาวชนมากขึ้น เชื่อมโยงไปสู่การเกิดปัญหาอื่น ๆ จึงขอให้ทุกหน่วยงานเร่งรัดการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และร่วมมือกัน เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาต่าง ๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ผลการวิจัยของเอแบคโพล เมื่อเดือนกันยายน 2548 รายงานว่า เด็กไทยกว่า 7 ล้านคน มีปัญหาโดยคนหนึ่ง ๆ อาจมีมากกว่า 1 ปัญหา ทุกวันนี้เด็กของเราสูญบุหรี 2,203,893 คน ต้มเหล้า 5,921,257 คน หนีเรียน 2,086,527 คน ใช้จ่าย 516,823 คน มีปัญหาความสัมพันธ์ทางเพศ 472,575 คน ติดพนัน 101,306 คน การใช้ความรุนแรง ทะเลาะวิวาท และความฟุ่มเฟือย เกมออนไลน์ เป็นอีกกลุ่มปัญหาหนึ่งที่ย้ำว่าลูกหลานของเราต้องการความช่วยเหลือ

กระทรวงศึกษาธิการถือว่า เรื่องการปฏิรูปการศึกษาคือ การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาครั้งใหญ่ในหลายเรื่องรวมทั้งเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่มากสำหรับเด็กไทย จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนไทย ได้ร่วมกันตรวจสอบปัญหาและกำหนดข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยเน้นภารกิจ “ความรู้คู่คุณธรรม” ให้ครูทุกคนสอดส่องดูแล นักเรียน/นักศึกษา และร่วมกับพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดู แก้ไขพฤติกรรมลูกจืดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน/นักศึกษา เป็นรายบุคคล จัดการเรียนการสอนคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาทักษะชีวิต รวมทั้งให้กรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรนักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมดูแลเยาวชน และร่วมสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์เยาวชนในสถานศึกษาและชุมชน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ตระหนักในความสำคัญของปัญหาเยาวชนไทยรวมทั้งมีภารกิจในการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนนอกโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครอง ให้มีทักษะชีวิตเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมดังกล่าว โดยจัดคาราวานเสริมสร้างเยาวชนนอกโรงเรียนและครอบครัววงสู่ชุมชนใน

รูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหาความสนใจ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะเป็น การเสริมสร้างเยาวชนไทยและครอบครัวให้มีทักษะชีวิต มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน คิดวิเคราะห์เป็นและ มีความรู้คู่คุณธรรมเพื่อเป็นการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพให้เป็นอนาคตของชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและพัฒนาคุณธรรมให้ เยาวชนนอกระบบโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยม ที่ถูกต้อง รู้เท่าทันสถานการณ์ สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และการเสริมความรู้พื้นฐานตามความต้องการ การของกลุ่มเป้าหมาย

3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองและเครือข่ายในชุมชนจัดกิจกรรม สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งของครอบครัว

3. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. สถานศึกษา กศน.ต้นแบบ จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยนาท กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สุราษฎร์ธานี และกระบี่

2. ครูและวิทยากรแกนนำผ่านการอบรม จำนวน 30 คน

3. เยาวชนและพ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้าร่วมกิจกรรมใน 10 จังหวัด ๆ ละ 2,500 คน รวม 25,000 คน

เชิงคุณภาพ

1. สถานศึกษา กศน.ต้นแบบ จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัว ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหา ความสนใจ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2. คู่มือ แนวทางและสื่อแกนกลางสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสมกับ สถานศึกษา/ชุมชน

3. ครูและวิทยากรแกนนำมีความรู้ เจตคติที่ถูกต้อง และมีทักษะในการจัด กิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัว

4. เยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็น มีความรู้คู่คุณธรรมและรวมกลุ่มจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในชุมชน

4. วิธีดำเนินการ

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
1. ประชุมวางแผน	➢ เพื่อกำหนดจุดเน้น การดำเนินงานและวางแผนการส่งเสริม สนับสนุน การติดตาม ประเมินผล และการรายงาน	➢ ผู้บริหาร ศนจ./ศบอ. ในพื้นที่เป้าหมาย	➢ เอกสาร แผนปฏิบัติการ	กทม.	1 วัน ธ.ค. 48	38,300 (กป.)
2. ผลิตสื่อประกอบ การดำเนินงาน	➢ เพื่อจัดพิมพ์เอกสาร คู่มือและสื่อ ประกอบ การดำเนินงาน	➢ เผยแพร่ให้ 10 จังหวัดต้นแบบ	➢ 1,000 ชุด	กทม.	ม.ค.-ก.พ. 49	101,700 (กป.)
3. อบรมครูผู้จัดกิจกรรม	➢ เพื่อให้ครูผู้จัดกิจกรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในประเด็นเนื้อหา ที่เป็นปัญหาเยาวชน และมีทักษะ ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ให้กับเยาวชนและพ่อแม่ ผู้ปกครอง	➢ ศนจ./ศบอ. ศนจ./ ส่วนกลาง/ วิทยากร รวม 35 คน	➢ ครูผู้จัด กิจกรรม 10 จังหวัด ๆ ละ 3 คน รวม 30 คน	ต่างจังหวัด	3 วัน ม.ค. 49	175,000 (กป.)
4. จัดกิจกรรม เสริมสร้าง เยาวชน นอกโรงเรียน และครอบครัว	➢ เพื่อให้ครูผู้จัดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ ถูกต้อง รู้เท่าทันสถานการณ์ ที่เป็นปัญหาปัจจุบัน และสามารถป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสม ➢ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย ได้พัฒนา อาชีพและ ความรู้พื้นฐานตาม ความสนใจ	➢ เยาวชน นอกโรงเรียน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในชุมชน	➢ 10 จังหวัด ๆ ละ 2,500 คน รวม 25,000 คน	10 จังหวัด ได้แก่ 1. เชียงใหม่ 2. พิษณุโลก 3. ร้อยเอ็ด 4. นครราชสีมา 5. ชัยนาท 6. กาญจนบุรี 7. ฉะเชิงเทรา 8. จันทบุรี 9. สุราษฎร์ธานี 10. กระบี่	ก.พ.-ส.ค. 49	10 จังหวัด ๆ ละ 450,000 บาท รวม 4,500,000 บาท
5. กำกับติดตาม	➢ เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย	➢ ผู้รับผิดชอบงาน ระดับ จังหวัด/ อำเภอ	➢ สุ่มติดตาม 5 จังหวัด	5 จังหวัด	ก.พ.-ก.ย. 49	35,000 (กป.)
6. การประเมินผลโครงการ	➢ เพื่อประเมินผล โครงการในภาพรวม	➢ ผู้รับผิดชอบงาน ระดับ จังหวัด/ อำเภอ/ส่วนกลาง และผู้เกี่ยวข้อง	➢ เอกสาร ประเมินผล โครงการ	10 จังหวัด	ก.พ.-ก.ย. 49	150,000 (กณ.)

5. ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ
2. กลุ่มแผนงาน
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต้นแบบ 10 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยนาท กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สุราษฎร์ธานี และ กระบี่
4. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค 5 ภาค

6. เครือข่าย

1. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
3. สำนักงาน ป.ป.ส.
4. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
5. สำนักงานเกษตรจังหวัด
6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
7. สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
8. NGO/สถานประกอบการ/ภูมิปัญญา/วิทยากรท้องถิ่น

7. โครงการที่เกี่ยวข้อง

1. โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ชีวิตครอบครัวศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์
2. โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

8. ผลลัพธ์

1. เยาวชนนอกโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะชีวิต รู้วิธีหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ รู้จักคิดวิเคราะห์ เพื่อวางแผนชีวิตด้านการเรียน/อาชีพ
2. พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการดูแล/สื่อสารกับบุตรหลาน ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม ลด ละ เลิก อบายมุข
3. เกิดเครือข่ายเยาวชน/พ่อแม่ ผู้ปกครองในชุมชนที่จะรวมตัวกันจัดกิจกรรมการสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับเยาวชนและครอบครัว

9. ดัชนีชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัดผลผลิต

1. สถานศึกษา กศน. ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 25,000 คน
2. ครู วิทยากรแกนนำ 80% ที่ผ่านการอบรม มีทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ
3. กลุ่มเป้าหมาย 80% มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้และสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้
4. เครือข่ายในชุมชนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างน้อย 1 ครั้ง

ตัวชี้วัดผลลัพธ์

1. มาตรการในการดูแลและช่วยเหลือเยาวชนนอกโรงเรียนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง
2. เครือข่ายในการป้องกันปัญหาเยาวชนนอกโรงเรียนในสถานศึกษา กศน. และชุมชน

10. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ติดตามผลก่อน - ระหว่าง - หลังการดำเนินงานโครงการ

3.2 โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมีเป้าหมายที่จะขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไปภายในปี พ.ศ.2551 โดยการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายและขยายโอกาสให้กับประชาชน รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนในลักษณะนโยบายคู่ขนานที่ให้ความสำคัญกับการกระจายโอกาสและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในระดับรากหญ้าพร้อมกับสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้ยั่งยืน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการที่จะเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนในที่สุด

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส ขาดโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศตลอดจนมีบทบาท ภารกิจในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

เพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนในชุมชนในระดับบุคคลก่อให้เกิด
การสร้างงาน สร้างอาชีพ มีรายได้ ลดรายจ่าย โดยมีหลักการดังนี้

1. พัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงหนี้สินและความยากจน
2. กำหนดยุทธศาสตร์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงหนี้สิน
3. กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนพึ่งตนเอง
4. สร้างวินัยในตนเองด้านการเงิน
5. การลดรายจ่าย
6. การขยายโอกาสการเพิ่มรายได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อแก้ปัญหาความยากจน
2. เพื่อให้คำแนะนำ เสนอแนะผู้ปฏิบัติงานในการจัดกระบวนการเรียนรู้
เพื่อแก้ปัญหาความรู้
3. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อแก้ปัญหาความยากจน
4. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับรายงานและเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชน

3. งบประมาณ

1,395,000 บาท

4. ระยะเวลา

ปีงบประมาณ 2549

5. วิธีดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	งบประมาณ	สถานที่	หมายเหตุ
1.	❖ ประชุมปฏิบัติการจัดทำเครื่องมือการติดตามประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อจัดทำและกำหนดเครื่องมือการติดตาม ประเมินผล 2. เพื่อใช้ในการติดตาม ประเมินผล 	<p>ผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคฯ เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง รวม 30 คน</p>	มี.ค. 49	ภูมิภาค		
2.	❖ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อติดตามและประเมินผลการทำงาน 2. เพื่อให้คำแนะนำข้อเสนอแนะ 3. เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาอุปสรรค การดำเนินงาน <p>บรรลุเป้าหมายของรัฐบาล</p>	<p>ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ภาค ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง</p>	ก.พ.49-ก.ค.49	<ul style="list-style-type: none"> ● 5 ภาค ๆ ละ 100,000 บ. = 500,000 บาท ● ส่วนกลาง 200,000 บ. 	(กลุ่มศูนย์แบบ CEO) ใช้ส้ม จังหวัดตัวอย่าง เชียงใหม่	
3.	❖ ประชุมปฏิบัติการจัดทำประมวลผลประกอบการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาความยากจน	<p>เพื่อจัดทำและรวบรวมผลการดำเนินงานของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ศูนย์ภาค ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง รวม 50 คน</p>	ส.ค. 49	100,000 บ.	ภูมิภาค	
4.	❖ จัดพิมพ์เอกสารผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อจัดพิมพ์เอกสารผลการดำเนินงาน 2. เพื่อเสนอผู้บริหารระดับสูง 3. เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงาน 	<p>เอกสาร จำนวน 20,000 เล่ม</p>	ส.ค. 49	250,000 บ.	กรุงเทพฯ	
5.	❖ สัมมนาวิชาการการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน 2. เพื่อเผยแพร่ผลงานของ กศน. ต่อสาธารณชน 	<p>ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด กศน. ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร กศน. เจ้าหน้าที่</p>	ก.ย. 49	245,000 บ.	กรุงเทพฯ	
	รวมทั้งสิ้น				1,395,000 บ.		

6. เครือข่าย

ปีงบประมาณ 2549

- สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา
- โรงเรียนเอกชนมาตรา 15(2)
- โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
- สถาบันการเงิน (ธ.ก.ส.ธนาคารออมสิน SME Bank)
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

7. เครือข่าย

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษาสังกัดสามารถดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
2. ผู้บริหารมีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการดำเนินงานในอนาคต
3. ผู้บริหารมีข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์และรายงาน

3.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1. หลักการและเหตุผล

ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งปัตตานี ยะลา นราธิวาส ที่เกิดอยู่ในขณะนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะผลักดันขับเคลื่อนให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพ มีงานทำ มีการศึกษาที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ เข้าใจในกระบวนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สิ่งเหล่านี้จะเกิดเป็นมรรคเป็นผลไม่ได้หากประชาชนส่วนหนึ่งยังไม่เข้าใจ ยังไม่ได้รับรู้ ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญ การจัดการศึกษาให้กับประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนาประชาชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และสามารถอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การที่รัฐมุ่งเน้นพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเป็นนโยบายสำคัญที่สามารถจะช่วยเสริมสร้างสังคมสันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับบุคลากร นักเรียนในสถาบัน

ศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2. ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่รู้หนังสือไทยสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้

3. สามารถป้องกันการลืมนหนังสือไทยให้กับประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

4. เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต ทักษะอาชีพ ให้เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและลดความหวาดระแวงต่อกัน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ในชุมชนแบบต่าง ๆ

6. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับแม่บ้านในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

7. เพื่อจัดตั้งสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

3. วิธีดำเนินการ

★ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กิจกรรม :

1) จัดเวทีระดมความคิดเห็นตามความต้องการที่จะเรียนรู้

2) จัดกิจกรรมตามความต้องการ

➢ ฝึกทักษะอาชีพ

➢ พัฒนาทักษะอาชีพ

➢ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การกีฬาและการออกกำลังกาย

➢ ยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ศึกษาดูงาน “กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

★ พัฒนาการสื่อสารภาษาไทย

กิจกรรม :

1) สสำรวจ จัดเก็บรายชื่อผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อปรับฐานผู้ไม่รู้หนังสือให้เป็นปัจจุบัน

2) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนการสอน

➢ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายผ้า ฯลฯ

➢ สปอร์ตโฆษณา

3) รับสมัครผู้เรียน และผู้สอน

- 4) จัดเตรียมสื่อ แบบฝึก ชุดการสอน อุปกรณ์การสอน
- 5) จัดอบรมผู้สอน
 - ครู กศน.
 - อาสาสมัครช่วยสอน
 - ครูชาวบ้าน
- 6) ดำเนินการจัดการเรียนการสอน
- 7) วัดผลประเมินผล
 - จัดทำข้อสอบ
 - ดำเนินการสอบ
 - ตรวจข้อสอบ
- 8) ส่งเสริมให้รางวัลเป็นกำลังใจแก่ผู้เรียน
 - จัดทำทัศนศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์
 - ประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยดีเด่น
 - ระดับอำเภอ
 - ระดับจังหวัด
 - ระดับกลุ่มชายแดนภาคใต้
- 9) จัดตั้งชมรมรักการอ่านเพื่อป้องกันการลืมนิ่งสือไทย (1 ตำบล 1 ชมรม)
 - จัดสื่อเสริมความรู้ภาษาไทย
- 10) จัดแนะแนวต่อยอดการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
 - พัฒนาหลักสูตรเพื่อต่อยอดผู้ไม่รู้หนังสือ
 - ต่อเติมเสริมความรู้อาชีพ
 - ส่งเสริมสานต่อให้ได้รับบริการการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบตามความต้องการ
- 11) นิเทศติดตามผล
 - จัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ
 - ระดับอำเภอ
 - ระดับจังหวัด
 - สรุป/รายงานผล/ปรับปรุงแก้ไข

★ จัดคลินิก กศน. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส

กิจกรรม :

- 1) สืบหาข้อมูลเด็กกำพร้า เยาวชนนอกระบบโรงเรียนเพื่อจัดทำฐานข้อมูล

- 2) จัดเวทีสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- 3) จัดคลินิก กศน.เคลื่อนที่สู่เป้าหมายทุกตำบล

คลินิก กศน.ด้านอาชีพ

1. คลินิกด้านอาชีพ

- ฝึกทักษะอาชีพ
- จัดแนะแนวอาชีพ
- จัดแนะนำการตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ

2. คลินิกด้านคุณภาพชีวิต

- จัดฐานการเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ
 - สุขภาพอนามัย
 - คุณธรรมจริยธรรม
 - สิ่งแวดล้อม
 - ประชาธิปไตย
 - การศึกษา
 - ฯลฯ

3. คลินิกด้านการยกระดับการศึกษา

- แนะนำการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ประถมศึกษา
 - มัธยมศึกษาตอนต้น
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย
- แนะนำการเทียบระดับการศึกษา
- แนะนำสถานที่ศึกษาต่อและแนวทางการศึกษาต่อ

4) จัดกิจกรรมกีฬาสายสัมพันธ์เด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกโรงเรียน

5) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเยาวชน สายสัมพันธ์

★ สร้างมวลชน สร้างมิตรในวัด มัลลิตกับ กศน.

กิจกรรม :

- 1) จัดเสวนาธรรม
- 2) จัดมุมการเรียนรู้เพื่อเสริมเติมปัญญา
- 3) จัดแผ่นพับประชาสัมพันธ์การศึกษานอกโรงเรียนกับประชาชน
- 4) จัดแนะนำและสาธิตการทำอาชีพ
- 5) เปิดโลกทัศน์การเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย

★ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแม่บ้าน

กิจกรรม :

- 1) จัดตั้งองค์กรแม่บ้านประจำตำบลทุกตำบล
- 2) จัดเวทีระดมความคิดเห็น ความต้องการการเรียนรู้
- 3) จัดกิจกรรมตามความต้องการ
 - ฝึกทักษะอาชีพ
 - พัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ
 - ด้านสุขภาพอนามัย
 - ด้านคุณธรรมจริยธรรม
 - ด้านสิ่งแวดล้อม
 - ด้านประชาธิปไตย
 - ฯลฯ
 - ยกกระดับการศึกษาโดยจัดการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4) จัดกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการศึกษาดูงาน

4. ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2548 – 30 กันยายน 2549

5. สถานที่ดำเนินการ

ทุกตำบลในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส

6. งบประมาณ

22,695,000 บาท

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรและนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริฯ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรู้ มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับครอบครัวและชุมชนได้
2. ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 80 สามารถสื่อสารภาษาไทยได้
3. เด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษาพื้นฐาน ด้านอาชีพและด้านทักษะชีวิต
4. วัดและมัสยิดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะนำความสงบสุขสู่ชุมชน
5. แม่บ้านทุกศาสนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรู้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนได้

8. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. ร้อยละ 70 ของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริฯ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ ได้รับการยกระดับความรู้ มีอาชีพ มีรายได้ สุขภาพแข็งแรง ครอบครัวมีความสุข

2. ร้อยละ 80 ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

3. ร้อยละ 70 ของเด็กกำพร้าและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้านการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาอาชีพ และได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวัดและมัสยิด ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

5. ร้อยละ 70 ของแม่บ้านใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ ได้รับความรู้ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีรายได้ สุขภาพแข็งแรง ครอบครัวมีความสุข

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปัตตานี

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยะลา

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้ประเมินจึงได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) ในการประเมินโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 เพื่อมุ่งแสวงหาคำตอบว่า 1) โครงการได้ลงถึงประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ 2) โครงการได้รับการนำไปปฏิบัติตามวิธีที่กำหนดไว้หรือไม่ 3) โครงการมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยกำหนดประเด็นที่มุ่งประเมินตัวแปร ลักษณะข้อมูลที่ต้องการตั้งนี้คือ การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อให้ทราบนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ได้ดำเนินการไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ และนโยบาย/แผนงาน/โครงการ มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ เป็นการประเมินผลดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาล ในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการดำเนินการประเมิน ซึ่งผู้ประเมินได้ใช้รูปแบบการประเมินผลเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) ทั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดของการประเมิน ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดในการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ใช้รูปแบบการประเมินผลเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) โดยกำหนดประเด็นและคำถามการประเมินแต่ละด้านไว้ดังนี้

1.1 การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการเตรียมการด้านปัจจัยต่าง ๆ ในแง่ของความพร้อมและความเพียงพอของปัจจัย ความรู้ ความเข้าใจ และความพอเพียงของบุคลากร และความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับ วัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งศึกษาว่ากลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ในโครงการนั้น ตั้งอยู่บนหลักการทฤษฎีงานวิจัยใด ๆ หรือไม่ หรือเป็นกลยุทธ์วิธีการที่คิดขึ้นเอง

1.2 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการว่าได้มีการจัดทำแผนหรือปฏิทิน มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีระบบติดตามผลการดำเนินงานหรือไม่ มีวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร และการดำเนินงานโครงการ มีการรวบรวมเอกสาร หลักฐาน รูปภาพ/รายงานการดำเนินงานไว้หรือไม่อย่างไร

1.3 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล หรือเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร และผลของการดำเนินโครงการ ส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร มีหลักฐานหรือตัวบ่งชี้ใดยืนยัน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจ ต่อผลของโครงการของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร ผู้ดำเนินโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

2. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินครั้งนี้ ได้กำหนดแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล โดยจำแนกรายโครงการ ดังนี้

2.1 โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต) พื้นที่เป้าหมายโครงการใน 10 จังหวัดน่าน ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยนาท กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สุราษฎร์ธานีและกระบี่

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- เยาวชน
- พ่อแม่ผู้ปกครอง

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งคณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ) ในจังหวัดน่านรื่องทุกแห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ เยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครองในพื้นที่เป้าหมายโครงการใน 10 จังหวัดน่านรื่อง ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 345 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมคณะผู้ประเมินได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจังหวัดละ 400 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง จำแนกตามจังหวัดนาร่อง

จังหวัดนาร่อง	จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด (คน)	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสุ่ม (คน)
เชียงใหม่	2,500	400
พิษณุโลก	2,500	400
ร้อยเอ็ด	2,500	400
นครราชสีมา	2,500	400
ชัยนาท	2,500	400
กาญจนบุรี	2,500	400
ฉะเชิงเทรา	2,500	400
จันทบุรี	2,500	400
สุราษฎร์ธานี	2,500	400
กระบี่	2,500	400
รวม	25,000	4,000

2.2 โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษา นอกรัเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และศูนย์บริการการศึกษานอกรัเรียนอำเภอ/เขต) และพื้นที่เป้าหมายโครงการใน 21 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พิษณุโลก กำแพงเพชร นนทบุรี ชัยนาท ราชบุรี เพชรบุรี ชลบุรี สมุทรปราการ อุตรธานี มุกดาหาร ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี พัทลุง ภูเก็ต ปัตตานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร 1 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ที่จดทะเบียนคนยากจน จังหวัดละ 110 คน)

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสถานศึกษา ซึ่งคณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทุกแห่ง จาก 21 จังหวัดที่ได้จากข้อ 2) ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) กล่าวคือ **ขั้นตอนที่ 1**

สุ่มจังหวัดจากกลุ่มศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร จำนวน 21 กลุ่มศูนย์ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้ กลุ่มศูนย์ละ 1 จังหวัด **ขั้นตอนที่ 2** สุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มเป้าหมายของโครงการจากจังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 1 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 395 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ, 2540: 401) แต่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้เป็นจำนวน 5,505 คน ดังปรากฏรายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนกลุ่มเป้าหมายโครงการคาราวานแก็งน จำแนกตามกลุ่มศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

กลุ่มศูนย์	จังหวัดที่ได้จากการสุ่ม	จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จริง
1. กลุ่มเหลาดอย	เชียงใหม่	2,640	335
2. กลุ่มอิงดอย	เชียงราย	1,980	321
3. กลุ่มห้วยซันคึก	พิษณุโลก	990	214
4. กลุ่มอุ้อ้วอู้อ้ว	กำแพงเพชร	1,210	264
5. กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยา	นนทบุรี	660	209
6. กลุ่มเจ้าพระยาป่าสัก	ชัยนาท	770	201
7. กลุ่มท่าจีนถิ่นแม่กลอง	ราชบุรี	990	215
8. กลุ่มสมุทรคีรี	เพชรบุรี	880	220
9. กลุ่มสุดฝั่งบูรพา	ชลบุรี	1,100	301
10. กลุ่มเบญจบูรพา	สมุทรปราการ	660	220
11. กลุ่มภูธานี	อุดรธานี	2,090	315
12. กลุ่มสนุก	มุกดาหาร	770	231
13. กลุ่มร้อยแก่นสาร	ขอนแก่น	2,750	346
14. กลุ่มปราสาทหิน	นครราชสีมา	3,300	350
15. กลุ่มสามเหลี่ยมมรกต	อุบลราชธานี	2,750	336
16. กลุ่มไทย-อันดา	สุราษฎร์ธานี	2,090	276
17. กลุ่มไตรนที	พัทลุง	1,210	212
18. กลุ่มอันดามัน	ภูเก็ต	330	200
19. กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้	ปัตตานี	1,320	217
20. กลุ่มเมืองสองทะเล	สงขลา	1,760	281
21. กลุ่มภาคกรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	1,320	241
รวม	21	31,570	5,505

2.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สถานศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) พื้นที่เป้าหมายโครงการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- นักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- ผู้ไม่รู้หนังสือไทย
- เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส
- ประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจในวัดและมัสยิด
- แม่บ้าน

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และบุคลากรในสถานศึกษาปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาทุกแห่งที่ดำเนินการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ ผู้ไม่รู้หนังสือไทย เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไป (ที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด) และแม่บ้าน จาก 3 จังหวัดนำร่องผู้ประเมินในกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มกิจกรรมโดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,682 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) แต่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้เป็นจำนวน 4,557 คน ดังปรากฏรายละเอียดตามตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือ เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจในวัดและมัสยิด และแม่บ้าน จำแนกตามจังหวัดน่าน

กิจกรรม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จริง
➢ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถาบันปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ	• นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ	1,290	316	1,141
➢ พัฒนาการสื่อสารภาษาไทย	• ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือ	2,080	335	842
➢ คลินิก กศน. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส	• เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส	1,690	321	768
➢ สร้างมวลชนสร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน.	• ประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด	1,780	330	693
➢ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตแม่บ้าน	• แม่บ้าน	7,140	380	1,113
		13,980	1,682	4,557

3. วิธีดำเนินการประเมิน

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีทั้งปลายเปิด ปลายปิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และมาตรฐานประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ โดยครอบคลุมการประเมิน 3 ด้าน คือ การประเมินด้านปัจจัยป้อน การประเมินด้านกระบวนการ และการประเมินด้านผลผลิต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 โครงการการรวมนเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการการรวมนเสริมสร้างเด็ก) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด ได้แก่

- 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
- 2) แบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ
- 3) แบบสอบถามสำหรับเยาวชน
- 4) แบบสอบถามสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

3.1.2 โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ได้แก่

- 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
- 2) แบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ
- 3) แบบสอบถามสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

3.1.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 8 ชุด ได้แก่

- 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
- 2) แบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ
- 3) แบบสอบถามสำหรับนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- 4) แบบสอบถามบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- 5) แบบสอบถามสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือไทย
- 6) แบบสอบถามสำหรับเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส

7) แบบสอบถามสำหรับประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจในวัดและมัสยิด

8) แบบสอบถามสำหรับแม่บ้าน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2549 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2549 โดยสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้จัดส่งเครื่องมือการประเมินไปให้จังหวัด นำร่อง/ตัวแทนจังหวัดที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ทางไปรษณีย์และทาง website ของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (www.nfe.go.th) แล้วจังหวัดนำร่อง/ตัวแทนจังหวัดที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดส่งคืนสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนทางไปรษณีย์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยฐาน เลขคณิตหรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Versions 11.5 ร่วมกับการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับการตรวจให้คะแนนที่ตอบจากแบบมาตราส่วนประมาณค่าและมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคิร์ตซึ่งมาจากข้อคำถามซึ่ง ประกอบด้วย เชิงบวกและเชิงลบนั้นการให้คะแนน จะปรากฏดังนี้

	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่แน่ใจ/เฉย ๆ	3	3
เห็นด้วย	4	2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1

หลังจากนั้น นำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินตามที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินใช้วิธีการทางสถิติ ประกอบด้วย ความถี่หรือจำนวน (f) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยผู้ประเมินได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายการและรายด้านตามรูปแบบการประเมินซึ่งใช้รูปแบบเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน วิเคราะห์และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ วิเคราะห์และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต วิเคราะห์โดยแสดงค่าร้อยละ ความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

โครงการดารากานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็ง ให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการดารากานเสริมสร้างเด็ก)

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 211 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร จำนวน 109 คน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 102 คน

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโครงการและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร

ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเพียงพอบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ		
1.1 เพียงพอ	94	86.24
1.2 ไม่เพียงพอ	15	13.76
<i>แก้ปัญหาโดย</i>		
1) ขอกการสนับสนุนเครือข่าย	10	66.67
2. ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ		
2.1 เหมาะสม	95	87.16
2.2 ไม่เหมาะสม	14	12.84
<i>แก้ปัญหาโดย</i>		
1) ขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น วิทยุวิทยากรเครือข่ายที่มี ความรู้และประสบการณ์เป็นวิทยากรสมทบ	11	78.57
2) จัดอบรมวิทยากรแกนนำให้มีความชำนาญกว่าเดิม	5	45.46

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 86.24 และแก้ปัญหาคาดแคลนบุคลากรโดยขอการสนับสนุนเครือข่ายมากที่สุด (ร้อยละ 66.67) และมีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 87.16 และแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ โดยขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น วิทยุวิทยากรเครือข่ายที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นวิทยากรสมทบมากที่สุด (ร้อยละ 78.57) รองลงมาคือการจัดอบรมวิทยากรแกนนำให้มีความชำนาญกว่าเดิม (ร้อยละ 45.46)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์

ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	93	85.32
2. ไม่เพียงพอ	16	14.68
แก้ปัญหาโดย		
1) ภาควิชาเครื่องสายสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อ	3	18.75
2) หมุนเวียนสื่อกับหน่วยงานอื่น	9	56.25
3) ขอรับการสนับสนุนจากภาควิชาเครื่องสาย เช่น อบต. วัด สถานีอนามัย สถานีตำรวจ และโรงเรียน เป็นต้น	15	93.75

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 85.32 และแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์โดยขอรับการสนับสนุนจากภาควิชาเครื่องสาย เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) วัด สถานีอนามัย สถานีตำรวจ และโรงเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 93.75) รองลงมาหมุนเวียนสื่อกับหน่วยงานอื่น (ร้อยละ 56.25) และภาควิชาเครื่องสายสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อ (ร้อยละ 18.75) ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีต่อความเพียงพอของงบประมาณและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ

ความเพียงพอของงบประมาณ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	74	67.89
2. ไม่เพียงพอ	35	32.11
แก้ปัญหาโดย		
1) ขอสนับสนุนจากเครื่องสาย	32	91.43
2) ขอสนับสนุนจาก ศนจ.	5	14.29

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่างบประมาณมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 67.89 และแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณโดยขอสนับสนุนจากเครื่องสายมากที่สุด (ร้อยละ 91.43) รองลงมาคือขอสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด (ร้อยละ 14.29)

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของระยะเวลาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินการ

ความเหมาะสมของระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสม	103	94.50
2. ไม่เหมาะสม	6	5.50
แก้ปัญหาโดย		
1) จัดทำแผนพัฒนา	3	50.00
2) พัฒนาบุคลากร	4	66.67

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระยะเวลามีความเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 94.50 และแก้ปัญหาโดยการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด (ร้อยละ 66.67) รองลงมา คือการจัดทำแผนพัฒนาโดย (ร้อยละ 50.00)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชนในด้านต่างๆ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	19	17.43
2. วัสดุ อุปกรณ์	16	14.68
3. วิทยากร	48	44.04
4. อื่น ๆ (เช่น สถานที่ รางวัล ของขวัญ น้ำดื่ม ผลไม้ อาหาร และการเตรียมผู้เข้ารับการอบรม)	26	23.85

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านวิทยากรมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 44.04 รองลงมา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ รางวัล ของขวัญ น้ำดื่ม อาหาร และการเตรียมผู้เข้ารับการอบรม (ร้อยละ 23.85) งบประมาณ (ร้อยละ 17.43) และวัสดุ อุปกรณ์ (ร้อยละ 14.68) ตามลำดับ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่นำทฤษฎี/หลักวิชาต่างๆมาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ

ทฤษฎี/หลักวิชาในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. การสร้างสัมพันธภาพและบทบาทของบุคคลในครอบครัว	87	79.82
2. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	43	39.45
3. การมีส่วนร่วม	55	50.46
4. วงจรการติดตามของเดมมิ่ง PDCA	15	13.76
5. จิตวิทยาวัยรุ่น	17	13.60
6. การให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ประชาธิปไตย เพศศึกษา โรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไขหวัดนก เป็นต้น คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง เป็นต้น	79	72.48
7. กิจกรรมนันทนาการ เช่น การออกกำลังกาย ดนตรี กีฬา เป็นต้น	48	44.04

จากตาราง 9 พบว่า ทฤษฎี/หลักวิชาที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและบทบาทของบุคคลในครอบครัวมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 79.82 รองลงมา ได้แก่ การให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ประชาธิปไตย เพศศึกษา โรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไขหวัดนก เป็นต้น คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง (ร้อยละ 72.48) การมีส่วนร่วม (ร้อยละ 50.46) และกิจกรรมนันทนาการ เช่น การออกกำลังกาย ดนตรี กีฬา (ร้อยละ 44.04) ตามลำดับ

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สอดคล้อง	109	100.00
<i>ได้แก่ กิจกรรม</i>		
1.1 อบรมสัมมนาและการศึกษาดูงาน	96	88.07
1.2 การส่งเสริมให้เยาวชนผู้ปกครองและเครือข่ายในชุมชนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	76	69.72
1.3 การจัดค่ายเรียนรู้แบบ Rally Walk	55	50.46
1.4 กิจกรรมครอบครัวอบอุ่น	7	6.42
1.5 กิจกรรมกีฬาสร้างความรักความสัมพันธ์ในครอบครัว	5	4.59
1.6 กิจกรรมทนายใจคนในครอบครัว	4	3.67
1.7 กิจกรรมการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ประชาธิปไตย เพศศึกษา โรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไข้หวัดนก เป็นต้น คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้องและการให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพต่าง ๆ	101	92.66

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลทุกคน (ร้อยละ 100) มีความเห็นว่ากิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีกิจกรรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ประชาธิปไตย เพศศึกษา โรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไข้หวัดนก เป็นต้น คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และการให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพต่าง ๆ มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 92.66 รองลงมา อบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน (ร้อยละ 88.07) การส่งเสริมให้เยาวชนผู้ปกครองและเครือข่ายในชุมชนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 69.72) และการจัดค่ายเรียนรู้แบบ Rally Walk (ร้อยละ 50.46) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวัง ต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ (N = 102)

ความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังต่อโครงการในด้านต่าง ๆ	\bar{X}	S.D.
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.95	.64
2. ท่านมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.82	.64
3. ท่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี	4.11	.73
4. ท่านเข้าใจกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.94	.64
5. ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี	3.91	.63
6. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถเสริมสร้างอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน	4.07	.74
7. ท่านคิดว่าโครงการนี้มีส่วนช่วยแก้ปัญหาสังคมในพื้นที่ดำเนินการได้ตามความคาดหวังของโครงการ	3.93	.72

จากตาราง 11 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวัง ต่อโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ บุคลากรเข้าใจ วัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา บุคลากรคิดว่าโครงการนี้สามารถเสริมสร้างอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียนได้ ($\bar{X} = 4.07$) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.95$) บุคลากรเข้าใจกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.94$) บุคลากรคิดว่าโครงการนี้มีส่วนช่วยแก้ปัญหาสังคมในพื้นที่ดำเนินการได้ตามความคาดหวังของโครงการ ($\bar{X} = 3.93$) บุคลากรสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.91$) และบุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขการดำเนินงานในการจัดหา เตรียมการด้านปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบโครงการและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 211 คน พบว่า โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข มีรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค

1. กลุ่มเป้าหมายมีภารกิจประจำวันที่ทำให้ไม่สามารถไปค้างคืนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเป็นเวลาหลายวันได้
2. งบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ
3. วัสดุอุปกรณ์บางอย่างไม่สามารถจัดซื้อตามระเบียบพัสดุได้
4. สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมบางครั้งไม่เหมาะสมกับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย

แนวทางการแก้ไข

1. ปรับลดวันจัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย
2. ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/เครือข่าย
3. ใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. มีการเคลื่อนย้ายสถานที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อความเหมาะสม

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 211 คน ดังนี้

1. ผู้บริหาร จำนวน 109 คน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 102 คน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 211 คน พบว่า โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) มีแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

1. สํารวจกลุ่มเป้าหมายที่จะร่วมโครงการ
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการในชุมชน
3. สํารวจความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมของกลาหมเป้าหมาย พร้อมทั้งจัดทำแผนการทำกิจกรรมโดยผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชนที่สุด โดยได้รูปแบบวิธีจัดกิจกรรม ดังนี้คือ

- 3.1 กิจกรรมค่ายทั้งประเภทค้างคืนและไปกลับ ส่วนมากใช้เวลา 2-3 วัน
- 3.2 การอบรมสัมมนาและการศึกษาดูงาน
- 3.3 การจัดกิจกรรมในรูปแบบของ Path และมายา
- 3.4 การจัดแข่งขันกีฬาและการจัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ
- 3.5 การจัดค่ายเรียนรู้แบบ Rally Walk

3.6 การกำหนดให้มีกิจกรรมแบบต่อเนื่อง โดยกำหนดให้เยาวชนร่วมการจัดกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ เช่น ร่วมในประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในเทศกาลวันสงกรานต์ การช่วยกันค้นหาครอบครัวที่ดีมีความสุข กิจกรรมการทำครอบครัวต้นแบบในชุมชน เป็นต้น

ทั้งนี้ทุกกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมเป็นครอบครัว โดยมีหลักฐานการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ภาพถ่ายกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ แบบสรุปรายงานกลุ่ม เดินแรลลี่ การทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน อภิปรายกลุ่ม แบบบันทึกการเรียนรู้ หนังสือเชิฐวิทยากร บัญชีลงเวลาวิทยากร รวมทั้งผลงานกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบการบริหารจัดการ ปรากฏดังตาราง 13 และ 14

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ตามโครงการ

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านแผนการดำเนินงาน	109	100.00
มีการจัดทำ/หลักฐาน		
➢ แผนโครงการ	109	100.00
➢ ปฏิทินการปฏิบัติงาน	100	91.74
➢ บันทึกการประชุม	99	90.83
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	109	100.00
2. ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ	105	96.30
มีการจัดทำ/หลักฐาน		
➢ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ	105	100.00
➢ หลักฐานการเบิกจ่าย	105	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	105	100.00
➢ รายงานสรุปการเบิกจ่าย	87	82.86

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ตามโครงการ (ต่อ)

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ด้านการปรับแผนการดำเนินงาน	82	75.20
มีการจัดทำ/หลักฐาน		
➢ บันทึกการประชุม	82	100.00
➢ สสำรวจความต้องการ	82	100.00
➢ แผนการดำเนินงานฉบับปรับปรุง	70	85.37
4. ด้านความหลากหลายของการจัดกิจกรรม	105	96.30
มีการจัดทำ		
➢ กิจกรรมแบบเจาะลึก และกิจกรรมแบบไปรษณีย์	105	100.00
หลักฐาน		
➢ ภาพถ่าย	105	100.00
➢ สรุปผลการดำเนินงาน	105	100.00
➢ แผนงาน/โครงการ	105	100.00
5. ด้านบุคลากร	109	100.00
มีการจัดทำ		
➢ มอบหมายงาน	109	100.00
➢ อบรมบุคลากร	109	100.00
หลักฐาน		
➢ ภาพถ่าย	109	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	109	100.00
6. ด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง	109	100.00
มีการจัดทำ/หลักฐาน		
➢ จัดทำแบบสอบถาม	86	78.90
➢ จัดทำสมุดความคิดเห็น	93	85.32
➢ รายงานการประชุม	109	100.00
➢ การประชุมระหว่างผู้ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย	109	100.00

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ตามโครงการ (ต่อ)

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
7. ด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศ การดำเนินงานโครงการ	107	98.20
มีการจัดทำ		
➢ การตรวจเยี่ยมการดำเนินงาน	107	100.00
➢ การให้คำปรึกษาการดำเนินงาน	107	100.00
➢ การประชุม	100	93.46
หลักฐาน		
➢ แบบรายงานการนิเทศ	107	100.00
➢ บันทึกการประชุม	107	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	107	100.00
➢ แบบสอบถาม	100	93.46

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนโครงการและคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) ปฏิทินการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 91.74) และบันทึกการประชุม (ร้อยละ 90.83) ตามลำดับ

ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 96.30 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ หลักฐานการเบิกจ่าย และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และรายงานสรุปการเบิกจ่าย (ร้อยละ 82.86)

ด้านการปรับแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 75.20 และมีหลักฐาน ได้แก่ บันทึกการประชุม และการสำรวจความต้องการ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และแผนการดำเนินงานฉบับปรับปรุง (ร้อยละ 85.37)

ด้านความหลากหลายของกิจกรรม ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 96.30 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย การสรุปผลการดำเนินงาน และแผนงาน/โครงการ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

ด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ การประชุมระหว่างผู้ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย และรายงานการประชุม (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) การจัดทำสมุดความคิดเห็น (ร้อยละ 85.32) และการจัดทำแบบสอบถาม (ร้อยละ 78.90) ตามลำดับ

ด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 98.20 และมีหลักฐาน ได้แก่ แบบรายงานการนิเทศ บันทึกการประชุม และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 93.46

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาในความเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ (N =102)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. ผู้บังคับบัญชา เอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ	4.22	.73
2. ผู้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.30	.70
3. ผู้บังคับบัญชา สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ	4.41	.68
4. ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ	4.36	.67
5. ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา	4.26	.74

จากตาราง 13 พบว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บังคับบัญชา สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.41$) ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ($\bar{X} = 4.36$) ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.30$) ผู้บังคับบัญชาให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา ($\bar{X} = 4.26$) และผู้บังคับบัญชา เอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และเยาวชนนอกโรงเรียน

1. ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ (N = 2,000)

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชน

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 2,000)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
➢ ชาย	910	45.50
➢ หญิง	1,090	54.50
อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	292	14.60
➢ 15 - 19 ปี	998	49.90
➢ 20 - 24 ปี	520	26.00
➢ 25 - 29 ปี	190	9.50
กำลังเรียนชั้น		
➢ ประถมศึกษา	228	11.40
➢ มัธยมศึกษาตอนต้น	860	43.00
➢ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	862	43.10
➢ อนุปริญญาตรี/ปวส.	28	1.40
➢ ปริญญาตรี	22	1.10
ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ		
➢ บิดา	86	4.30
➢ บิดาและมารดา	1,332	66.60
➢ มารดา	197	9.85
➢ ผู้อื่นที่มีไขบิดามารดา	385	19.25
รายได้ของผู้ปกครองในรอบเดือน		
➢ น้อยกว่า 5,000 บาท	969	48.45
➢ 5,001 - 10,000 บาท	745	37.25
➢ มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	286	14.30

จากตาราง 14 พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีสัดส่วนเป็นเพศหญิงและเพศชายพอ ๆ กันโดยเป็นเพศหญิงมากที่สุด (ร้อยละ 54.50) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 45.50) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี (ร้อยละ 49.90) กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมัธยมศึกษาตอนต้นในสัดส่วนพอ ๆ กัน (ร้อยละ 43.10 และ 43.00 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (ร้อยละ 66.60) และส่วนใหญ่รายได้ผู้ปกครองน้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 48.45)

1.1.2 ข้อมูลพื้นฐานของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของพ่อแม่/ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 2,000)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
➢ 25 - 29 ปี	125	6.25
➢ 30 - 34 ปี	220	11.00
➢ 35 - 39 ปี	331	16.55
➢ 40 - 44 ปี	505	25.25
➢ 45 - 49 ปี	463	23.15
➢ 50 - 54 ปี	223	11.15
➢ 55 - 59 ปี	80	4.00
➢ 60 ปีขึ้นไป	53	2.65
ระดับการศึกษา		
➢ ประถมศึกษา	848	42.40
➢ มัธยมศึกษาตอนต้น	561	28.05
➢ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	440	22.00
➢ อนุปริญญาตรี/ปวส.	30	1.50
➢ ปริญญาตรี	62	3.10
➢ อื่น ๆ (ป.4)	59	2.95
อาชีพหลัก		
➢ รับจ้างแรงงาน	197	9.85
➢ เกษตรกรรม	452	22.60
➢ ค้าขาย	1,022	51.10
➢ ว่างงาน	141	7.05
➢ รัฐวิสาหกิจ	188	9.40

จากตาราง 15 พบว่า พ่อแม่/ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการมีสัดส่วนอายุระหว่าง 40 - 44 ปี และ 45 - 49 ปี พอ ๆ กัน โดยมีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 25.25) และมีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี (ร้อยละ 23.15) ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 42.40) และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 51.10)

2. ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

2.1 ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ (N = 3,865)

ความรู้ที่ได้รับ	จำนวน	ร้อยละ
1. การสร้างความอบอุ่นให้ครอบครัวโดยการปฏิบัติตนเป็นพ่อแม่/ลูก ที่ดี รวมทั้งหลักในการปฏิบัติตนของการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข	643	16.64
2. การรักษาสีหน้าผิว	455	11.77
3. การรักษากฎจราจร	431	11.15
4. เพศศึกษา	545	14.10
5. การคบเพื่อน	289	7.48
6. การสร้างความสามัคคีในครอบครัว	565	14.62
7. ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่น	501	12.96
8. กฎหมายในชีวิตประจำวัน	522	13.51
9. การประหยัดพลังงาน	517	13.38
10. ปัญหาและวิธีเสี่ยงยาเสพติด	477	12.34
11. เศรษฐกิจพอเพียง	398	10.30
12. คุณธรรม จริยธรรม เช่น การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ คนดีของสังคม ธรรมะกับชีวิต และบุญคุณพ่อแม่ เป็นต้น	615	15.91
13. เกษตรกรรม	376	9.73
14. การปฏิบัติตนของวัยรุ่น	324	8.38
15. การประกอบอาชีพเสริม	509	13.17

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มเป้าหมายโครงการเกือบทุกคนได้รับความรู้ (N = 3,865) โดยความรู้ที่รับมีหลากหลาย ทั้งนี้ความรู้ที่มีจำนวนกลุ่มเป้าหมายได้รับมากที่สุด คือ การสร้างความอบอุ่นให้ครอบครัวโดยการปฏิบัติตนเป็นพ่อแม่/ลูก ที่ดี รวมทั้งหลักในการปฏิบัติตนของการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (N = 643) รองลงมา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม เช่น การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ คนดีของสังคม ธรรมะกับชีวิต และพระคุณของพ่อแม่ เป็นต้น (N = 615)

การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว (N = 565) เพศศึกษา (N = 545) กฎหมายในชีวิตประจำวัน (N = 522) การประหยัดพลังงาน (N = 517) การประกอบอาชีพเสริม (N = 509) ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่น (N=501) ปัญหาและวิธีเลี้ยงยาเสพติด (N = 477) การรักษาสิ่งแวดล้อม (N = 455) การรักษาสุขภาพ (N = 431) เศรษฐกิจพอเพียง (N = 398) เกษตรกรรม (N = 376) การปฏิบัติตนของวัยรุ่น (N=324) และการคบเพื่อน (N = 289) ตามลำดับ

2.2 ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (N = 4,000)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	จำนวน	ร้อยละ
สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3,863	96.58
การให้คำปรึกษาด้านครอบครัวกับคนใกล้ชิดของกลุ่มเป้าหมาย	3,635	90.88

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มเป้าหมายเกือบทุกคน (ร้อยละ 96.58) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถให้คำปรึกษาด้านครอบครัวกับคนใกล้ชิดของกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 90.88)

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของพ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการที่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวในชุมชน (N = 2,000)

การจัดกิจกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
<p>จัด</p> <p>โดยมีเครือข่ายที่เข้าร่วม ได้แก่ ผู้นำชุมชน พัฒนาชุมชน สถานีวิทยุชุมชน วัด เกษตรอำเภอ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ สาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>และมีบุคลากรสถานศึกษาออกโรงเรียนในพื้นที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านวิชาการ/เนื้อหากิจกรรม ด้านการประสานงานต่าง ๆ ด้านวิทยากร ด้านเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม ด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ รวมทั้งสถานที่</p>	1,087	54.35

จากตาราง 18 พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองหลังจากที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 54.35 โดยมีเครือข่ายที่เข้าร่วม ได้แก่ ผู้นำชุมชน พัฒนาชุมชน สถานีวิทยุชุมชน วัด เกษตรอำเภอ โรงพยาบาล

สถานีตำรวจ สาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมีบุคลากรสถานศึกษาออกโรงเรียนในพื้นที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านวิชาการ/เนื้อหากิจกรรม ด้านการประสานงานต่าง ๆ ด้านวิทยากร ด้านเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม ด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ รวมทั้งสถานที่

2.3 สัมพันธภาพในครอบครัว

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของเยาวชนจำแนกตามระดับสัมพันธภาพในครอบครัวในประเด็นต่าง ๆ (N = 2,000)

ประเด็น	มากขึ้น		เท่าเดิม		น้อยลง	
	จำนวน (f)	ร้อยละ	จำนวน (f)	ร้อยละ	จำนวน (f)	ร้อยละ
1. ท่านใช้เวลาอยู่กับครอบครัว	1,181	59.00	764	38.20	55	2.80
2. เมื่อเกิดปัญหาท่านสามารถปรึกษากับครอบครัว (พ่อ/แม่/พี่น้อง) ของท่านได้	1,307	65.40	631	31.50	68	3.10
3. ท่านสามารถแสดงความรักกับคนในครอบครัวของท่านได้โดยไม่เคอะเขิน เช่น การโอบกอด การจับมือ และการหอมแก้ม เป็นต้น	1,040	52.00	878	43.90	82	4.10
4. ท่านมีความเข้าใจคนในครอบครัวของท่าน	1,382	69.10	203	28.30	52	2.60
5. ครอบครัวของท่านมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ดูทีวี ดูหนัง ไปเที่ยว ไปพักผ่อน เป็นต้น	1,103	55.10	789	39.50	108	5.40
6. ครอบครัวของท่านใช้เวลาในการพูดคุยกัน	1,219	60.95	772	38.60	59	2.95
7. ครอบครัวของท่านใช้เวลาในการรับประทานอาหารร่วมกัน	1,025	51.25	894	44.70	81	4.05
8. ครอบครัวของท่านมีการหยอกล้อกัน	1,044	52.20	854	42.70	102	5.10
9. ท่านรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่พร้อมหน้าพร้อมตาทั้งครอบครัว	1,391	69.55	500	25.00	109	5.45
10. ท่านมีความขัดแย้งกับคนในครอบครัว	225	11.25	387	19.35	1,388	69.40

จากตาราง 19 พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของเยาวชนมีความแน่นแฟ้นมากขึ้น โดยเยาวชนส่วนใหญ่หลังเข้าร่วมกิจกรรม รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่พร้อมหน้าพร้อมตาทั้งครอบครัวมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 69.55 รองลงมา ได้แก่ มีความขัดแย้งกับคนในครอบครัวน้อยลง (ร้อยละ 69.40) มีความเข้าใจคนในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 69.10) เมื่อเกิดปัญหาสามารถปรึกษากับครอบครัว (พ่อ/แม่/พี่น้อง) ได้มากขึ้น (ร้อยละ 65.40) ใช้เวลาในการพูดคุยกันในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 60.95) ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 59.00) ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เช่น ดูทีวี ดูหนัง ไปเที่ยว ไปพักผ่อน เป็นต้น (เป็นร้อยละ 55.10) มีการหยอกล้อกันในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 52.20) สามารถแสดงความรักกับคนในครอบครัวได้โดยไม่เคอะเขินได้มากขึ้น เช่นการโอบกอด การจับมือ และการหอมแก้ม เป็นต้น (ร้อยละ 52.00) และใช้เวลาในการรับประทานอาหารร่วมกันมากขึ้น (ร้อยละ 51.25) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ของโครงการ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ (N = 4,000)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.
1. กิจกรรมมีความหลากหลาย	3.91	.77
2. กิจกรรมมีเนื้อหาสาระ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้	3.96	.76
3. มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี	3.87	.77
4. มีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	3.83	.79
5. วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา	4.00	1.12
6. วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี	4.03	.76
7. เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	3.94	.77
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.88	.80

จากตาราง 20 พบว่า เยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.00$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.94$) กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.91$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.88$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.87$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง แสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 จำนวนเยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครองตามโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียนที่ให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (f)
1. ควรเพิ่มเวลาในการเข้าร่วมโครงการมากกว่านี้	83
2. ควรจัดในวันเสาร์-อาทิตย์เพื่อให้เด็กในระบบได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม	92
3. ควรประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชนให้มากกว่านี้	34
4. ควรให้ความรู้เรื่องอาชีพให้มากขึ้น	77
5. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ มีสาระมาก ๆ	275
6. ผู้จัดกิจกรรมควรรหาความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้มากขึ้น	21
7. วิทยากรที่บรรยายควรจะมีกิจกรรมมาสอดแทรกเพื่อไม่ให้เบื่อ	19
8. ควรติดตามและขยายผลอย่างใกล้ชิดและให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	119
9. ควรขยายเครือข่ายและทำเดือนละครั้ง โดยหมุนเวียนให้ครบทุกหมู่บ้าน	54

จากตาราง 21 พบว่า เยาวชนและ พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมมีข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ มีสาระมาก ๆ ($n = 275$) ควรติดตามและขยายผลอย่างใกล้ชิดและให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($n = 119$) ควรจัดในวันเสาร์-อาทิตย์เพื่อให้เด็กในระบบได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม ($n = 92$) ควรเพิ่มเวลาในการเข้าร่วมโครงการมากกว่านี้ ($n = 83$) ควรให้ความรู้เรื่องอาชีพให้มากขึ้น ($n = 77$) ควรขยายเครือข่ายและทำเดือนละครั้ง โดยหมุนเวียนให้ครบทุกหมู่บ้าน ($n = 54$) ควรประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชนให้มากกว่า ($n = 34$) และผู้จัดกิจกรรมควรรหาความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้มากขึ้น ($n = 21$) ตามลำดับ

โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน

(โครงการ กตท. เพื่อจัดความยากจนระดับบุคคล)

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 345 คน ดังนี้

1. ผู้บริหาร จำนวน 172 คน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 173 คน

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโครงการและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร

ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ		
1.1 เพียงพอ	132	76.74
1.2 ไม่เพียงพอ	40	23.26
<i>แก้ปัญหาโดย</i>		
1) ประสานงานขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น อบต. ผู้นำท้องถิ่น ทำงานร่วมกับ ครู ทราย.	40	100.00
2. ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ		
2.1 เหมาะสม	140	81.40
2.2 ไม่เหมาะสม	32	18.60
<i>แก้ปัญหาโดย</i>		
1) ประสานงานขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย	32	100.00

จากตาราง 22 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการส่วนใหญ่มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 76.74 และแก้ปัญหาคาดแคลนบุคลากรโดยขอการสนับสนุนเครือข่าย (ร้อยละ 100.00) และมีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 81.40 และแก้ปัญหาคความไม่เหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโดยขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย (ร้อยละ 100.00)

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์

ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	141	81.98
2. ไม่เพียงพอ	31	18.02
แก้ปัญหาโดย (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)		
1) แลกเปลี่ยนหมุนเวียนกับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น	27	87.10
2) ประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานเครือข่าย	31	100.00
3) บูรณาการกับโครงการอื่น	10	32.26
4) จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น	9	29.03
5) ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น	23	74.19

จากตาราง 23 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 81.98 และแก้ปัญหาคารขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์โดยประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานเครือข่ายมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ได้แก่ การแลกเปลี่ยนหมุนเวียนกับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น (ร้อยละ 87.10) และใช้ทรัพยากรท้องถิ่น (ร้อยละ 74.19) ตามลำดับ

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของงบประมาณและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ

ความเพียงพอของงบประมาณ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	103	59.88
2. ไม่เพียงพอ	69	40.12
แก้ปัญหาโดย		
1) รับการสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นหรือภาคีเครือข่าย	55	79.71
2) บูรณาการกับโครงการอื่น	34	49.27
3) ประสานงานเครือข่าย	65	94.20

จากตาราง 24 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่างบประมาณมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 59.88 แก้ปัญหาคารขาดแคลนงบประมาณโดยประสานงานเครือข่าย มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 94.20 รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นหรือภาคีเครือข่าย (ร้อยละ 79.71) และบูรณาการกับโครงการอื่น (ร้อยละ 49.27) ตามลำดับ

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของระยะเวลาและ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินการ

ความเหมาะสมของระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสม	148	86.05
2. ไม่เหมาะสม	24	13.95
แก้ปัญหาโดย		
1) ปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสม	14	58.33

จากตาราง 25 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระยะเวลามีความเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 86.05 และแก้ปัญหาโดยการปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสม (ร้อยละ 58.33)

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชน ในด้านต่างๆ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	29	16.86
2. วัสดุ อุปกรณ์	42	24.42
3. วิทยากร	86	50.00
4. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	47	27.33
5. อำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ (เช่น สถานที่ อาหาร เครื่องดื่ม แผ่นพับ โปสเตอร์ ประสานงาน และแรงงาน เป็นต้น)	44	25.58

จากตาราง 26 พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านวิทยากร มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา ได้แก่ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 27.33) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ อาหาร เครื่องดื่ม แผ่นพับ โปสเตอร์ ประสานงาน และแรงงาน เป็นต้น (ร้อยละ 25.58) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 24.42) และ งบประมาณ (ร้อยละ 16.86) ตามลำดับ

ตาราง 27 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่นำทฤษฎี/หลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ

ทฤษฎี/หลักวิชาในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. เศรษฐกิจพอเพียง	172	100.00
2. การมีส่วนร่วม	163	94.77
3. การพึ่งพาตนเอง	155	90.12
4. ทฤษฎีการเรียนรู้	89	51.74
5. การจัดอบรมวิชาชีพ	134	79.91
6. การทำบัญชีครัวเรือน	70	40.70
7. การใช้หลัก PDCA	10	5.81
8. การใช้หลักจิตวิทยา	47	27.33
9. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	31	18.02

จากตาราง 27 พบว่า ทฤษฎี/หลักวิชาที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการมากที่สุด คือด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ได้แก่ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (ร้อยละ 94.77) ทฤษฎีการพึ่งพาตนเอง (ร้อยละ 90.12) การจัดอบรมวิชาชีพ (ร้อยละ 79.91) ทฤษฎีการเรียนรู้ (ร้อยละ 51.74) การทำบัญชีครัวเรือน (ร้อยละ 40.70) การใช้หลักจิตวิทยา (ร้อยละ 27.33) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 18.02) และ การใช้หลัก PDCA (ร้อยละ 5.81) ตามลำดับ

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สอดคล้อง	166	96.51
ได้แก่ กิจกรรม		
กิจกรรมการฝึกและพัฒนาทักษะอาชีพในด้านต่าง ๆ	166	100.00
กิจกรรมทักษะชีวิต	153	92.17
ศึกษาดูงาน	137	82.53
การจัดทำบัญชีครัวเรือน	144	86.75

จากตาราง 28 พบว่า ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.51) มีความเห็นว่าการจัดการตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ กิจกรรมการฝึกและพัฒนาทักษะอาชีพมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมา กิจกรรมทักษะชีวิต (ร้อยละ 92.17) การจัดทำบัญชีครัวเรือน (ร้อยละ 86.75) และการศึกษาดูงาน (ร้อยละ 82.53) ตามลำดับ

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการ ของผู้รับผิดชอบโครงการ (N = 173)

ความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังต่อโครงการ	\bar{X}	S.D.
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.80	.74
2. ท่านมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.64	.66
3. ท่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี	4.00	.71
4. ท่านเข้าใจกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.70	.74
5. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้	3.55	.95

จากตาราง 29 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ บุคลากรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.80$) บุคลากรเข้าใจกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.70$) บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.64$) และคิดว่าโครงการนี้สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขการดำเนินงานในการจัดหา เตรียมการด้านปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบโครงการและร่วมดำเนินโครงการจำนวน 345 คน พบว่า โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการ และแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค

1. ผู้รับบริการมีนิสัยรับอย่างเดียว ไม่ยอมฟังตนเอง
2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายบางส่วนไม่เห็นความสำคัญ
3. บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ
4. งบประมาณน้อย ไม่เพียงพอ

แนวทางแก้ไข

1. ขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย รวมทั้ง อบต. และ อบจ.
2. สร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย
3. ศึกษาเอกสารแนวทางการดำเนินโครงการและเอกสาร Roadmap
4. ประชาสัมพันธ์ ชี้แจงกับชุมชน

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 345 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารจำนวน 172 คน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 173 คน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 345 คน พบว่า โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) มีแนวทางการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งมีกิจกรรมและหลักฐานข้อมูล ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อที่ลงทะเบียนผู้ที่มีความเดือดร้อนและยากจนจากจังหวัด/อำเภอ
2. เลือกหมู่บ้านที่ไม่กระจายหมู่บ้านละ 110 คน
3. จัดทำเวทีเพื่อทราบปัญหาและความต้องการ
4. จัดกระบวนการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรมอันพึงประสงค์

5. จัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล

5.1 หลักสูตรคุณธรรม จริยธรรมในอาชีพ

5.2 หลักสูตรอาชีพระยะสั้น พัฒนาทักษะอาชีพเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันสำหรับลดรายจ่าย พัฒนาทักษะอาชีพเพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้ประกอบการสำหรับการมีรายได้ลดรายจ่าย และขยายโอกาส

5.3 หลักสูตรพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

5.4 หลักสูตรสร้างผู้ประกอบการ : การตลาด การบัญชี การวางแผน/โครงการ การประกอบอาชีพ คอมพิวเตอร์

6. วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดย กศน. และเครือข่าย

6.1 ฝึกอาชีพระยะสั้น

6.2 ศึกษาดูงาน

6.3 คาราวานแก่น

6.4 ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

6.5 ตลาดนัดอาชีพ (ผลผลิตศิษย์ กศน.)

6.6 ฝึกอาชีพแบบโฮมสเตย์ (3 วันมี 4 วันรวม)

6.7 จัดพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาการประกอบอาชีพ

6.8 ประสานแหล่งทุนให้กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการ

7. เสริมสร้างแรงจูงใจ

7.1 ประกาศเกียรติคุณผู้พ้นเกณฑ์ความยากจน

7.2 สิทธิประโยชน์ในการได้รับทุนประกอบการ

8. ติดตามประเมินผลผู้เข้าร่วมกิจกรรม

โดยมีหลักฐานการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ภาพถ่ายกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้ การทัศนศึกษา /ศึกษาดูงาน แบบสอบถาม/แบบสำรวจ รายชื่อผู้จดทะเบียนคนจน ทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการ แบบสรุปรายงานกลุ่ม การสาธิต คำสั่งแต่งตั้ง แผนการดำเนินงาน หนังสือเชิญวิทยากร บัญชีลงเวลาวิทยากร รวมทั้งผลงานกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบการบริหารจัดการ ดังนี้

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการในด้านต่าง ๆ

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านแผนการดำเนินงาน	171	99.42
<i>มีการจัดทำ/หลักฐาน</i>		
➢ แผนการปฏิบัติงานประจำปีโครงการ	171	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	170	99.42
➢ โครงการแก้ปัญหาความยากจน	169	98.83
➢ บันทึกการประชุม	153	89.47
2. ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ	172	100.00
<i>มีการจัดทำ/หลักฐาน</i>		
➢ แผนปฏิบัติงานประจำปี	172	100.00
➢ แผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส	172	100.00
➢ หลักฐานการเบิกจ่าย	172	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	170	98.84
➢ รายงานสรุปการเบิกจ่าย	167	97.09
3. ด้านการปรับแผนการดำเนินงาน	147	85.47
<i>มีการจัดทำ/หลักฐาน</i>		
➢ ปรับแผนตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (ตามฤดูกาล)	135	91.84
➢ บันทึกการประชุม	140	95.24
➢ จัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย	117	79.59
➢ แผนการดำเนินงานฉบับปรับปรุง	144	97.96
4. ด้านความหลากหลายของการจัดกิจกรรม	165	95.93
<i>มีการจัดทำ</i>		
➢ จัดกิจกรรมฝึกและพัฒนาอาชีพที่หลากหลายตามความต้องการ	165	100.00
➢ จัดเวทีชาวบ้าน	144	87.27
➢ จัดนิทรรศการให้ความรู้	147	89.09
➢ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างตำบล	165	100.00

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการในด้านต่าง ๆ (ต่อ)

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
หลักฐาน > ภาพถ่าย > สรุปผลการดำเนินงาน > แผนงาน/โครงการ	165 165 165	100.00 100.00 100.00
5. ด้านบุคลากร มีการจัดทำ > ประชุมชี้แจงนโยบาย > มอบหมายงาน > อบรมได้ความรู้ > ศึกษาดูงาน หลักฐาน > ภาพถ่าย > คำสั่งแต่งตั้ง	172 172 172 170 166 172 172	100.00 100.00 100.00 98.84 96.51 100.00 100.00
6. ด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดทำ/หลักฐาน > ออกนิเทศติดตาม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา > จัดทำแบบสอบถามปัญหาและความต้องการ > จัดเวทีประชาคม > จัดเสวนาระหว่างผู้ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย	172 172 170 168 165	100.00 100.00 98.84 97.67 95.93
7. ด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศ การดำเนินงานโครงการ มีการจัดทำ > การตรวจเยี่ยมการดำเนินงานเป็นระยะ > การให้คำแนะนำ ปรึกษาการดำเนินงาน > การสร้างขวัญและกำลังใจ > การประชุมกลุ่มย่อย > ติดตามทุกวันที่ 5 ของเดือน	172 172 172 57 77 30	100.00 100.00 100.00 33.72 44.77 17.44

จากตาราง 30 พบว่า การบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 99.42 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปีโครงการ (ร้อยละ 100.00) คำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 99.42) โครงการแก้ปัญหาความยากจน (ร้อยละ 98.83) และบันทึกการประชุม (ร้อยละ 89.47) ตามลำดับ

ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส แผนการปฏิบัติงานประจำปี และหลักฐานการเบิกจ่าย (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) คำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 98.84) และรายงานสรุปการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 97.09 ตามลำดับ

ด้านการปรับแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 85.47 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการดำเนินงานฉบับปรับปรุง (ร้อยละ 97.96) บันทึกการประชุม (ร้อยละ 95.24) ปรับแผนตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (ตามฤดูกาล) (ร้อยละ 91.84) และจัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 79.59) ตามลำดับ

ด้านความหลากหลายของกิจกรรม ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 95.93 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย สรุปผลการดำเนินงาน และแผนงาน/โครงการ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่ายและคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

ด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ การออกนิเทศติดตาม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 100.00) จัดทำแบบสอบถามปัญหาและความต้องการ (ร้อยละ 98.84) จัดเวทีประชาคม (ร้อยละ 97.67) และจัดเสวนาระหว่างผู้ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 95.93) ตามลำดับ

ด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ การตรวจเยี่ยมการดำเนินงานเป็นระยะ และการให้คำแนะนำ ปรึกษาการดำเนินงาน (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) การประชุมกลุ่มย่อย (ร้อยละ 44.77) การสร้างขวัญและกำลังใจ (ร้อยละ 33.72) และติดตามทุกวันที่ 5 ของเดือน (ร้อยละ 17.44) ตามลำดับ

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาในความคิดเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ (N = 173)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.
1. ผู้บังคับบัญชา เอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ	4.06	.98
2. ผู้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.22	.81
3. ผู้บังคับบัญชา สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ	4.32	.84
4. ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ	4.36	.79
5. ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา	4.31	.88

จากตาราง 31 พบว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ($\bar{X} = 4.36$) ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.32$) ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา ($\bar{X} = 4.31$) ผู้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.22$) และผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา

ความยากจน

1. ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานในด้านต่าง ๆ
(N = 5,505)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	40	.73
➢ 15 - 19 ปี	185	3.36
➢ 20 - 24 ปี	229	4.16
➢ 25 - 29 ปี	386	7.01
➢ 30 - 34 ปี	658	11.95
➢ 35 - 39 ปี	818	14.86
➢ 40 - 44 ปี	1,017	18.47
➢ 45 - 49 ปี	866	15.73
➢ 50 - 54 ปี	646	11.74
➢ 55 - 59 ปี	337	6.12
➢ 60 ปีขึ้นไป	323	5.87
2. เป็นผู้จดทะเบียนคนยากจน		
➢ ไม่ได้จดทะเบียนคนยากจน	907	16.48
➢ จดทะเบียนคนยากจน	4,598	83.52
3. เป็นผู้จดทะเบียนคนยากจน ประเภท (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)		
➢ ส.ย.1 : ปัญหาที่ดินทำกิน	2,958	53.73
➢ ส.ย.2 : ปัญหาคนเร่ร่อน	822	14.93
➢ ส.ย.3 : ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย	508	9.23
➢ ส.ย.4 : ปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพที่เหมาะสม	964	17.51
➢ ส.ย.5 : การถูกหลอกลวง	774	14.06
➢ ส.ย.6 : หนี้สินภาคประชาชน	3,377	61.34
➢ ส.ย.7 : ที่อยู่อาศัยของคนจน	1,973	35.84

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานในด้านต่าง ๆ
(N = 5,505) (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
➢ ประถมศึกษา	3,377	61.34
➢ มัธยมศึกษาตอนต้น	234	22.42
➢ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	722	13.12
➢ อนุปริญญา/ปวส	86	1.56
➢ปริญญาตรี	86	1.56
5. อาชีพหลัก		
➢ว่างงาน	302	5.49
➢รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	1,633	29.66
➢เกษตรกรรวม	2,819	51.21
➢ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ	751	13.64
6. อาชีพเสริม		
➢ไม่มี	3,740	67.94
➢มี	1,765	32.06

จากตาราง 32 พบว่า ประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี (ร้อยละ 18.47) รองลงมา 45-49 ปี (ร้อยละ 15.73) และ 35-39 ปี (ร้อยละ 14.86) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จดทะเบียนคนยากจน (ร้อยละ 83.52) ผู้ที่จดทะเบียนคนยากจน ส่วนใหญ่เป็นประเภท ส.ย.6 : หนี้สินภาคประชาชน (ร้อยละ 61.34) รองลงมา ส.ย.1 : ปัญหาที่ดินทำกิน (ร้อยละ 53.73) และ ส.ย.7 : ที่อยู่อาศัยของคนจน (ร้อยละ 35.84) ตามลำดับ ส่วนใหญ่สำเร็จชั้นระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 61.34) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม (ร้อยละ 51.21) และส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม (ร้อยละ 67.94)

2. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา
ความยากจน

2.1 ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประโยชน์และความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย
ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. การได้รับความรู้เพื่อประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม	3.93	.76
2. การได้รับความรู้ในการนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาใช้ใน การประกอบอาชีพ	3.79	.89
3. การได้รับความรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ	3.59	.84
4. การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว	3.88	.94
5. การเพิ่มพูนทักษะฝีมือแรงงานด้านอาชีพ	3.78	.82
6. การได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ	3.75	.80
7. การได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพของชุมชน	3.71	.86
8. การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.91	.82
9. การสร้างนิสัยใฝ่รู้เพื่อการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว	3.84	.80
10. การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ	3.76	.85
11. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการประกอบและพัฒนาอาชีพ	3.56	.89
12. การได้รับการจ้างงาน/การมีงานทำ	3.64	.91
13. การเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง/ครอบครัว	3.77	.88
14. การลดรายจ่ายของตนเอง/ครอบครัว	3.81	.87

จากตาราง 33 พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ จากมากไปน้อยดังนี้ การได้รับความรู้เพื่อประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม ($\bar{X} = 3.93$) การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.91$) การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ ครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) การสร้างนิสัยใฝ่รู้เพื่อการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.84$) การลดรายจ่ายของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.81$) การได้รับความรู้ในการนำทรัพยากรที่มีใน ชุมชนมาใช้ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.79$) การเพิ่มพูนทักษะฝีมือแรงงานด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.78$) การเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.77$) การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.76$) การได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.75$) การได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพของชุมชน ($\bar{X} = 3.71$) การได้รับการจ้างงาน/การมีงานทำ ($\bar{X} = 3.64$) การได้รับความรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.59$) และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการประกอบและพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

2.2 การปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย (N= 5,505) ในการ แก้ไขความยากจน

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรม ของกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขความยากจน (N = 5,505)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและครอบครัว	4.07	.83
2. การขาดทักษะ ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพทำให้เกิดปัญหา ความยากจน	3.97	.84
3. การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของตนเองและครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาความยากจน	4.12	1.11
4. วิถีคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนได้	4.19	.80
5. แนวคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการสามารถนำไปปรับใช้กับ ชีวิตประจำวันได้	4.04	.79

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขความยากจน (N = 5,505) (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.
6. การฝึกเรียนฝึกรู้เพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาความยากจน	4.08	.79
7. การพนัน ยาเสพติด และอบายมุขทั้งหลายทำให้เกิดปัญหาความยากจน	4.31	.85
8. การแก้ปัญหาความยากจนต้องรู้จักการพึ่งพาตนเองก่อนที่จะรอความช่วยเหลือจากคนอื่น	4.25	.90

จากตาราง 34 พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขความยากจนทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ เห็นว่าการพนัน ยาเสพติด และอบายมุขทั้งหลายทำให้เกิดปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 4.31$) การแก้ปัญหาความยากจนต้องรู้จักการพึ่งพาตนเองก่อนที่จะรอความช่วยเหลือจากคนอื่น ($\bar{X} = 4.25$) วิถีคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนได้ ($\bar{X} = 4.19$) การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของตนเองและครอบครัวทำให้เกิดปัญหาคความยากจน ($\bar{X} = 4.12$) การฝึกเรียนฝึกรู้เพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาคความยากจน ($\bar{X} = 4.08$) การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและครอบครัว ($\bar{X} = 4.07$) แนวคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.04$) และการขาดทักษะความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพทำให้เกิดปัญหาคความยากจน ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

2.3 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ (N = 5,505)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการลดรายจ่าย		
- ไม่แตกต่างจากเดิม	884	16.06
- 1-500 บาท	2,429	44.12
- 501-1,000 บาท	1,928	35.02
- 1,001-2,000 บาท	211	3.83
- 2,001-3,000 บาท	50	.91
- 3,001-4,000 บาท	2	.04
- 4,001-5,000 บาท	1	.02
- 5,000 บาทขึ้นไป	-	-
ด้านการเพิ่มรายจ่าย		
- ไม่แตกต่างจากเดิม	688	12.50
- 1-500 บาท	2,701	49.06
- 501-1,000 บาท	1,246	22.63
- 1,001-2,000 บาท	547	9.94
- 2,001-3,000 บาท	204	3.70
- 3,001-4,000 บาท	62	1.13
- 4,001-5,000 บาท	40	.73
- 5,000 บาทขึ้นไป	17	.31
ด้านอาชีพ		
- กำลังมองหาช่องทางการนำไปใช้ประโยชน์	634	11.52
- พัฒนาอาชีพเดิม	2,242	40.72
- ประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้	2,187	39.73
- สร้างอาชีพใหม่	442	8.03

จากตาราง 35 พบว่า หลังจากร่วมกิจกรรมตามโครงการแล้วประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในด้านการลดรายจ่ายได้เดือนละ 1-500 บาท (ร้อยละ 44.12) รองลงมา ลดรายจ่ายได้เดือนละ 501-1,000 บาท (ร้อยละ 35.00) และไม่แตกต่างจากเดิม (ร้อยละ 16.06) ตามลำดับ ส่วนใหญ่สามารถเพิ่มรายได้ ได้เดือนละ 1-500 บาท (ร้อยละ 49.06) รองลงมา สามารถเพิ่มรายได้ได้เดือนละ 501-1,000 บาท (ร้อยละ 22.63) และไม่แตกต่างจากเดิม (เป็นร้อยละ 12.50) ตามลำดับ และส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ (ร้อยละ 40.72) รองลงมาประกอบอาชีพเสริม (ร้อยละ 39.73) และกำลังมองหาช่องทางในการนำไปใช้ประโยชน์ (ร้อยละ 11.52) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ (N = 5,505)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. กิจกรรมมีความหลากหลาย	3.73	.80
2. กิจกรรมมีเนื้อหาสาระ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้	3.80	.87
3. มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี	3.72	.88
4. มีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	3.69	.84
5. วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา	3.92	.97
6. วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี	3.93	.90
7. เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	3.82	.82
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.71	.84

จากตาราง 36 พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ วิทยากร/

ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาวิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และต่อตรงเวลา ($\bar{X} = 3.92$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.82$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.80$) กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.73$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.72$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.71$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจนของกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 37 จำนวนกลุ่มเป้าหมายตามโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจนที่ให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (f)
1. เป็นโครงการที่ดีมากเนื่องจาก การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้น ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งความรู้ในด้านอาชีพ ด้านทักษะชีวิต ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การรวมกลุ่มอาชีพ รวมทั้งได้ทราบเรื่องการตลาดและแหล่งเงินทุนต่าง ๆ	1,055
2. ควรจัดกิจกรรมคาราวานแก้จนอย่างต่อเนื่อง	155
3. ควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่ม	147
4. ควรแนะนำแหล่งเงินทุนและตลาด	83

จากตาราง 37 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมมีข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ เป็นโครงการที่ดีมากเนื่องจาก การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้น ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งความรู้ในด้านอาชีพ ด้านทักษะชีวิต ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การรวมกลุ่มอาชีพ รวมทั้งได้ทราบเรื่องการตลาดและแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ($n = 1,055$) รองลงมาควรจัดกิจกรรมคาราวานแก้จนอย่างต่อเนื่อง ($n = 155$) ควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่ม ($n = 147$) และควรแนะนำแหล่งเงินทุนและตลาด ($n = 83$) ตามลำดับ

โครงการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กตบ. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยป้อน

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 53 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร จำนวน 26 คน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 27 คน

ตาราง 38 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโครงการและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร

ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร	จำนวน	ร้อยละ
1. บุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ		
1.1 เพียงพอ	22	84.62
1.2 ไม่เพียงพอ	4	15.38
แก้ปัญหาโดย		
1) ประสานงานขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย	3	75.00
2. ความเหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ		
1) เหมาะสม	23	88.46
2) ไม่เหมาะสม	3	11.54
แก้ปัญหาโดย		
1) ประสานงานขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย	3	100.00
2) จัดอบรมวิทยากรแกนนำ	3	100.00

จากตาราง 38 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 84.62 และแก้ปัญหาคารขาดแคลนของบุคลากรโดยการขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย (ร้อยละ 75.00) และผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีความเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 88.46 และแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโดยประสานงานขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย และจัดอบรมวิทยากรแกนนำ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

ตาราง 39 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และ
การแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์

ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	18	69.23
2. ไม่เพียงพอ	8	30.77
แก้ปัญหาโดย		
1) บูรณาการกับโครงการอื่น	8	100.00
2) จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น	8	100.00
3) ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น	6	75.00

จากตาราง 39 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 69.23 และแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์โดยบูรณาการกับโครงการอื่นและจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่นมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น (ร้อยละ 75.00)

ตาราง 40 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเพียงพอของงบประมาณและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ

ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	21	80.77
2. ไม่เพียงพอ	5	19.23
แก้ปัญหาโดย		
1) บูรณาการกับโครงการอื่น	5	100.00
2) ขอสนับสนุนจากเครือข่าย	3	60.00

จากตาราง 40 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่างบประมาณมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 80.77 และแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณโดยบูรณาการกับโครงการอื่นมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือขอสนับสนุนจากเครือข่าย (ร้อยละ 60.00)

ตาราง 41 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของระยะเวลาและ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินงานโครงการ

ความเหมาะสมของระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสม	24	92.31
2. ไม่เหมาะสม	2	7.69
แก้ปัญหาโดย		
1) ปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสม	2	100.00
2) จัดทำแผนพัฒนา	2	100.00

จากตาราง 41 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่ระยะเวลาเหมาะสม โดยคิดเป็น ร้อยละ 92.31 และแก้ปัญหาโดยปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสมและจัดทำแผนพัฒนา โดยคิดเป็น ร้อยละ 100.00 เท่ากัน

ตาราง 42 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของ ชุมชนในด้านต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณ	15	57.69
2. วัสดุ อุปกรณ์	21	80.77
3. วิทยากร	19	73.08
4. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	20	76.92
5. การอำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ อาหาร และเครื่องดื่ม เป็นต้น	10	38.46

จากตาราง 42 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 80.77 รองลงมาได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 76.92) ด้านวิทยากร (ร้อยละ 73.08) งบประมาณ (ร้อยละ 57.69) และการอำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ อาหาร และเครื่องดื่ม (ร้อยละ 38.46) ตามลำดับ

ตาราง 43 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่นำทฤษฎี/หลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรมตามโครงการ

ทฤษฎี/หลักวิชาในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมของชุมชน	25	95.15
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	26	100.00
3. เศรษฐกิจพอเพียง	26	100.00
4. การพึ่งพาตนเอง	24	92.31
5. การจัดอบรมวิชาชีพ	25	95.15
6. ทักษะชีวิต	26	100.00

จากตาราง 43 พบว่า ทฤษฎี/หลักวิชาที่ผู้บริหารส่วนใหญ่นำมาใช้ในการดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
และด้านทักษะชีวิต โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมา ใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน
และการจัดอบรมวิชาชีพ (ร้อยละ 95.15 เท่ากัน) และด้านการพึ่งพาตนเอง (ร้อยละ 92.31) ตามลำดับ

ตาราง 44 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความเห็นต่อความสอดคล้องของกิจกรรมใน
หลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สอดคล้อง	26	100.00
<i>ได้แก่ กิจกรรม</i>		
1.1 ทักษะอาชีพ	26	100.00
1.2 ทักษะชีวิต	26	100.00
1.3 การศึกษานอกระบบ ระดับประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	26	100.00
1.4 กิจกรรมคลินิก กศน. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตเคลื่อนที่ตามชุมชนต่าง ๆ	26	100.00
1.5 การจัดกิจกรรมสอนผู้ไม่รู้หนังสือภาษาไทย	26	100.00
1.6 การจัดการศึกษาวิชาชีพพระยะลัน	26	100.00
1.7 กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตแม่บ้าน	26	100.00
1.8 กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษา ปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	26	100.00

จากตาราง 44 พบว่า ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลทุกคน (ร้อยละ 100.00) มีความเห็นว่างิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ กิจกรรม ทักษะชีวิต การศึกษานอกระบบระดับประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กิจกรรมคลินิก กศน. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตเคลื่อนที่ตามชุมชนต่าง ๆ การจัดกิจกรรมสอนผู้ไม่รู้หนังสือภาษาไทย การจัด การศึกษาวิชาชีพพระยะสั้น กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตแม่บ้าน และกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในโครงการ พระราชอารีสมเด็จพะเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวัง ต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ (N = 27)

การชี้แจงประชาสัมพันธ์โครงการ	\bar{X}	S.D.
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.96	.59
2. ท่านมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.81	.74
3. ท่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี	4.00	.78
4. ท่านเข้าใจกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี	3.78	.80
5. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถแก้ไขปัญหาผู้ไม่รู้หนังสือได้	3.93	.87
6. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถยกระดับการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้	4.08	.74
7. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถเสริมสร้างความเข้าใจและลดความหวาดระแวงต่อกัน ในสามจังหวัดชายแดนใต้ได้	3.93	.78
8. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้	4.11	.70
9. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้	4.11	.70

จากตาราง 45 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวัง ต่อโครงการทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ คิดว่าโครงการ

นี้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้และคิดว่าโครงการนี้สามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ ($\bar{X} = 4.11$) คิดว่าโครงการนี้สามารถยกระดับการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ ($\bar{X} = 4.08$) เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$) มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.96$) คิดว่าโครงการนี้สามารถแก้ไขปัญหาผู้ไม่รู้หนังสือได้ และคิดว่าโครงการนี้สามารถเสริมสร้างความเข้าใจและลดความหวาดระแวงต่อกันในสามจังหวัดชายแดนใต้ได้ ($\bar{X} = 3.93$) มีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.81$) และเข้าใจกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขการดำเนินงานในการจัดหา เตรียมการด้านปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการและร่วมดำเนินโครงการจำนวน 53 คน พบว่า โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการ และแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค

1. วิทยากรบางท่านไม่กล้าเข้ามาเป็นวิทยากรในพื้นที่เนื่องจากความไม่สงบ
2. การฝึกทักษะอาชีพบางอาชีพต้องใช้เวลานาน
3. วัสดุ อุปกรณ์ต้องใช้เวลาในการสั่งซื้อ ทำให้ล่าช้า

แนวทางแก้ไข

1. เชิญวิทยากรในพื้นที่
2. ปรับเวลาให้เร็วขึ้น
3. ประสานงานเครือข่าย

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 53 คน พบว่า โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) มีแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- 1.1 จัดเวทีระดมความคิดเห็นตามความต้องการที่จะเรียนรู้
 - 1.2 จัดกิจกรรมตามความต้องการ
 - 1.2.1 ฝึกทักษะอาชีพ
 - 1.2.2 พัฒนาทักษะชีวิต
 - 1.2.3 ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การกีฬาและการออกกำลังกาย
 - 1.2.4 ยกกระตักการศึกษาพื้นฐาน
 - 1.3 ศึกษาดูงาน “กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต”
2. พัฒนาการสื่อสารภาษาไทย
- 2.1 สำรวจ จัดเก็บรายชื่อผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อปรับฐานผู้ไม่รู้หนังสือให้เป็นปัจจุบัน
 - 2.2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.2.1 แผ่นพับ ไปสเตอร์ ป้ายผ้า ฯลฯ
 - 2.2.2 สปีดโฆษณา
 - 2.3 รับสมัครผู้เรียนและผู้สอน
 - 2.4 จัดเตรียมสื่อ แบบฝึก ชุดการสอน อุปกรณ์การสอน
 - 2.5 จัดอบรมผู้สอน
 - 2.6 ดำเนินการจัดกรเรียนการสอน
 - 2.7 วัดประเมินผล
 - 2.8 ส่งเสริมให้รางวัลเป็นกำลังใจแก่ผู้เรียน
 - 2.8.1 จัดทัศนศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์
 - 2.8.2 ประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยดีเด่น
 - 2.9 จัดตั้งชมรมรักการอ่านเพื่อป้องกันการลืมนั่งหนังสือไทย (1 ตำบล 1 ชมรม)
 - 2.9.1 จัดสื่อเสริมความรู้ภาษาไทย
 - 2.10 จัดแนะแนวต่อยอดในระดับสูงขึ้น
 - 2.10.1 พัฒนาหลักสูตรเพื่อต่อยอดผู้ไม่รู้หนังสือ
 - 2.10.2 ต่อเติมเสริมความรู้อาชีพ
 - 2.10.3 ส่งเสริมสานต่อให้ได้รับบริการการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบตามความต้องการ
 - 2.11 นิเทศติดตามผล

3. จัดคลินิก กศน. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส
 - 3.1 สํารวจข้อมูลเด็กกำพร้า เยาวชนนอกระบบโรงเรียนเพื่อจัดทำฐานข้อมูล
 - 3.2 จัดเวทีสํารวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
 - 3.3 จัด คลินิก กศน. เคลื่อนที่สู่เป้าหมายทุกตำบล
 - 3.3.1 คลินิก กศน. ด้านอาชีพ (ฝึกทักษะอาชีพ จัดแนะแนวอาชีพ และจัดแนะนํารถตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ)
 - 3.3.2 คลินิกด้านคุณภาพชีวิต (จัดฐานการเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม ประชาธิปไตย การศึกษา ฯลฯ)
 - 3.3.3 คลินิกด้านการยกระดับการศึกษา (แนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ประถม ม.ต้น ม.ปลาย แนะแนวการเทียบระดับการศึกษา แนะนำสถานที่ศึกษาต่อและแนวทางการศึกษาต่อ)
- 3.4 จัดกิจกรรมกีฬาสายสัมพันธ์เด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกโรงเรียน
- 3.5 จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเยาวชน สายสัมพันธ์

4. สร้างมวลชน สร้างมิตรในวัด มัสยิดกับ กศน.

- 4.1 จัดเสวนาธรรม
- 4.2 จัดมุมการเรียนรู้เพื่อเสริมเติมปัญญา

โดยมีหลักฐานการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ภาพถ่าย โบสถ์มัสยิด โบราณ โบราณวัตถุ แบบสรุปรายงานกลุ่ม คำสั่งแต่งตั้ง แผนการดำเนินงาน บันทึกข้อความขออนุมัติจัดทำแบบสอบถามความต้องการเรียนรู้วิชาชีพ แผ่นประชาสัมพันธ์ มุมการเรียนรู้ในวัดและมัสยิด หนังสือเชิญวิทยากร บัญชีลงเวลาวิทยากร รวมทั้งผลงานกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบการบริหารจัดการ ดังนี้

ตาราง 46 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการในด้านต่าง ๆ

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านแผนการดำเนินงาน	26	100.00
มีการจัดทำ/หลักฐาน		
➢ แผนงาน/โครงการ	26	100.00
➢ ปฏิทินการปฏิบัติงานโครงการประจำปีงบประมาณ	26	100.00
➢ บันทึกการประชุม	26	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	20	76.92

ตาราง 46 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการในด้านต่าง ๆ (ต่อ)

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
2. ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ	26	100.00
<i>มีการจัดทำ/หลักฐาน</i>		
➢ แผนการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการ	26	100.00
➢ หลักฐานการเบิกจ่าย	26	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	26	100.00
3. ด้านการปรับแผนการดำเนินงาน	20	76.92
<i>มีการจัดทำ/หลักฐาน</i>		
➢ ขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามสภาพปัจจุบัน	19	95.00
➢ ขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามความเหมาะสมของเนื้อหาเวลา	18	90.00
➢ ขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามความเหมาะสมของผู้เรียนและผู้สอน	15	75.00
4. ด้านความหลากหลายของการจัดกิจกรรม	26	100.00
<i>มีการจัดทำ</i>		
➢ แผนปฏิบัติการ	26	100.00
➢ กิจกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	26	100.00
➢ กิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต	26	100.00
➢ กิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย	26	100.00
➢ กิจกรรมการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	26	100.00
➢ กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	26	100.00
➢ กิจกรรมสร้างมวลชน สร้างมิตรในวัดและมัสยิด	26	100.00
<i>หลักฐาน</i>		
➢ ภาพถ่าย	26	100.00
➢ สรุปผลการดำเนินงาน	20	76.92
➢ แผนงาน/โครงการ	26	100.00
5. ด้านบุคลากร	26	100.00
<i>มีการจัดทำ</i>		
➢ ประชุมสัมมนา	24	92.31
➢ อบรมพัฒนาบุคลากร	25	96.15
➢ ศึกษาดูงาน	20	76.92
<i>หลักฐาน</i>		
➢ ภาพถ่าย	26	100.00
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	24	92.31

ตาราง 46 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการตามโครงการในด้านต่าง ๆ (ต่อ)

การบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
6. ด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง	26	100.00
มีการจัดทำ/หลักฐาน		
➢ การจัดทำแบบสอบถาม/ตู้แสดงความคิดเห็น	20	76.92
➢ สํารวจความต้องการ	21	80.77
➢ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเป้าหมาย	24	92.31
➢ สัมภาษณ์ความพึงพอใจ	18	69.23
7. ด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศ การดำเนินงานโครงการ	26	100.00
มีการจัดทำ		
➢ การตรวจเยี่ยมการดำเนินงาน	26	100.00
➢ การให้คำแนะนำ ปรัชญาการดำเนินงาน	26	100.00
➢ มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารทราบทุกกิจกรรม	20	76.92
หลักฐาน		
➢ แผนการนิเทศ	26	100.00
➢ แบบบันทึกรายงานการตรวจเยี่ยม	20	76.92
➢ คำสั่งแต่งตั้ง	24	92.31

จากตาราง 46 พบว่า การบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนงาน/โครงการ ปฏิทิน การปฏิบัติงานโครงการประจำปีงบประมาณและบันทึกการประชุม (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 76.92)

ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการ หลักฐานการเบิกจ่าย และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

ด้านการปรับแผนดำเนินการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 76.92 และมีหลักฐาน ได้แก่ การขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามสภาพปัจจุบัน (ร้อยละ 95.00) การขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามความเหมาะสมของเนื้อหาเวลา (ร้อยละ 90.00) และการขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามความเหมาะสมของผู้เรียนและผู้สอน (ร้อยละ 75.00)

ด้านความหลากหลายของการจัดกิจกรรม ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนงาน/โครงการและภาพถ่าย (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และสรุปผลการดำเนินงาน (ร้อยละ 76.92)

ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย (ร้อยละ 100.00) และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 92.31)

ด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชากร กลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 92.31) สํารวจความต้องการ (ร้อยละ 80.77) การจัดทำแบบสอบถาม/ ตู้แสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 76.92) และสัมภาษณ์ความพึงพอใจ (ร้อยละ 69.23)

ด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศ การดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการนิเทศ (ร้อยละ 100.00) คำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 92.31) และแบบบันทึกรายงานการตรวจเยี่ยม (ร้อยละ 76.92)

ตาราง 47 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการ บุคลากรของผู้บังคับบัญชาในความเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ (N = 27)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. ผู้บังคับบัญชา เอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ	3.98	.88
2. ผู้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.00	.96
3. ผู้บังคับบัญชา สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ	4.48	.75
4. ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ	4.59	.57
5. ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา	4.22	.75

จากตาราง 47 พบว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการ บุคลากรของผู้บังคับบัญชา ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ($\bar{X} = 4.59$) อยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการ ($\bar{X} = 4.48$) ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา ($\bar{X} = 4.22$) ผู้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ ผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.00$) และผู้บังคับบัญชา เอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบ โครงการ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย โดยจำแนกตามประเภทกิจกรรม ได้แก่ นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้ไม่รู้หนังสือไทย เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจในวัดและมัสยิด และแม่บ้าน ดังแสดงในตาราง 49-54

ตาราง 48 จำนวนและร้อยละของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 810)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานศึกษาที่สังกัด		
➢ สถาบันศึกษาปอเนาะ	698	86.17
➢ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	112	13.83
2. เพศ		
➢ ชาย	317	39.14
➢ หญิง	493	60.86
3. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	141	17.41
➢ 15 - 19 ปี	519	64.07
➢ 20 - 24 ปี	127	15.68
➢ 25 - 29 ปี	23	2.84
➢ 30 - 34 ปี	-	-
➢ 35 - 39 ปี	-	-
➢ 40 - 44 ปี	-	-
➢ 45 - 49 ปี	-	-
➢ 50 - 54 ปี	-	-
➢ 55 - 59 ปี	-	-
➢ 60 ปีขึ้นไป	-	-
4. ระดับการศึกษา		
➢ ระดับประถมศึกษา	156	19.26
➢ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	548	67.65
➢ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	106	13.09

จากตาราง 48 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ (ร้อยละ 86.17) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.86) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี (ร้อยละ 64.07) และส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 67.65)

ตาราง 49 จำนวนและร้อยละของบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 331)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานศึกษาที่สังกัด		
➢ สถาบันการศึกษาปอเนาะ	263	79.46
➢ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	68	20.54
2. เพศ		
➢ ชาย	211	63.75
➢ หญิง	120	36.25
3. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	43	12.99
➢ 15 - 19 ปี	69	20.84
➢ 20 - 24 ปี	93	28.10
➢ 25 - 29 ปี	51	15.41
➢ 30 - 34 ปี	23	6.95
➢ 35 - 39 ปี	19	5.74
➢ 40 - 44 ปี	24	7.25
➢ 45 - 49 ปี	9	2.72
➢ 50 - 54 ปี	-	-
➢ 55 - 59 ปี	-	-
➢ 60 ปีขึ้นไป	-	-

จากตาราง 49 พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในสถาบันศึกษาปอเนาะ (ร้อยละ 79.46) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 63.75) และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี (ร้อยละ 28.10)

ตาราง 50 จำนวนและร้อยละของประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ
(N = 842)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
➢ ชาย	374	44.42
➢ หญิง	468	55.58
2. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	15	1.78
➢ 15 - 19 ปี	32	3.80
➢ 20 - 24 ปี	62	7.36
➢ 25 - 29 ปี	79	9.38
➢ 30 - 34 ปี	102	12.12
➢ 35 - 39 ปี	112	13.30
➢ 40 - 44 ปี	142	16.87
➢ 45 - 49 ปี	141	16.75
➢ 50 - 54 ปี	122	14.49
➢ 55 - 59 ปี	30	3.56
➢ 60 ปีขึ้นไป	5	.59
3. ศาสนาที่นับถือ		
➢ อิสลาม	781	92.76
➢ พุทธ	55	6.53
➢ ฮินดู.	5	.59
➢ คริสต์	1	.12
4. ระดับการศึกษา (ตามระบบการศึกษาไทย)		
➢ ไม่เคยเรียน	231	27.43
➢ เคยเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษา	417	49.53
➢ ประถมศึกษา	145	17.22
➢ อื่น ๆ (ป.4)	49	5.82

ตาราง 50 จำนวนและร้อยละของประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ
(N = 842) (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพหลัก		
➢ ว่างงาน	83	9.86
➢ รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	200	23.75
➢ เกษตรกรรม	430	51.07
➢ ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ	76	9.03
➢ อื่น ๆ	53	6.29
6. รายได้ครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน		
➢ ไม่เกิน 5,000 บาท	426	50.59
➢ 5,001 – 10,000 บาท	308	36.58
➢ 10,001 – 15,000 บาท	63	7.48
➢ 15,001 – 20,000 บาท	27	3.21
➢ 20,001 – 25,000 บาท	8	.95
➢ 25,001 – 30,000 บาท	3	.36
➢ 35,001 – 40,000 บาท	5	.59
➢ มากกว่า 40,000 บาท	2	.24

จากตาราง 50 พบว่า ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.58 ส่วนใหญ่มีอายุสัดส่วนพอ ๆ กันระหว่าง 40-44 ปี (ร้อยละ 16.87) และอายุระหว่าง 45-49 ปี (ร้อยละ 16.75) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 92.76) ส่วนใหญ่เคยเรียนตามระบบการศึกษาไทยแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 49.53) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 51.07) และส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ 50.59)

ตาราง 51 จำนวนและร้อยละของเยาวชนและผู้ด้อยโอกาสจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ
(N = 768)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
➢ ชาย	362	47.14
➢ หญิง	406	52.86
2. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	37	4.82
➢ 15 - 19 ปี	242	31.51
➢ 20 - 24 ปี	276	35.94
➢ 25 - 29 ปี	120	15.63
➢ 30 - 34 ปี	52	6.77
➢ 35 - 39 ปี	27	3.51
➢ 40 - 44 ปี	9	1.17
➢ 45 - 49 ปี	4	.52
➢ 50 - 54 ปี	1	.13
➢ 55 - 59 ปี	-	-
➢ 60 ปีขึ้นไป	-	-
3. ระดับการศึกษา		
➢ ประถมศึกษา	110	14.32
➢ มัธยมศึกษาตอนต้น	361	47.01
➢ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	251	32.68
➢ อนุปริญญา/ปวส.	29	3.78
➢ปริญญาตรี	13	1.69
➢ อื่น ๆ (ป.4)	4	.52

จากตาราง 51 พบว่า เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.86) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี (ร้อยละ 35.94) และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 47.01)

ตาราง 52 จำนวนและร้อยละของประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด
จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 693)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	2	.29
➢ 15 - 19 ปี	29	4.18
➢ 20 - 24 ปี	93	13.42
➢ 25 - 29 ปี	98	14.14
➢ 30 - 34 ปี	113	16.31
➢ 35 - 39 ปี	102	14.72
➢ 40 - 44 ปี	94	13.56
➢ 45 - 49 ปี	74	10.68
➢ 50 - 54 ปี	49	7.07
➢ 55 - 59 ปี	26	3.75
➢ 60 ปีขึ้นไป	13	1.88
2. ระดับการศึกษา		
➢ ประถมศึกษา	217	31.31
➢ มัธยมศึกษาตอนต้น	182	26.26
➢ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	209	30.16
➢ อนุปริญญา/ปวส.	41	5.92
➢ ปริญญาตรี	26	3.75
➢ อื่น ๆ (ป. 4)	18	2.60
3. อาชีพหลัก		
➢ ว่างงาน	85	12.27
➢ รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	179	25.83
➢ เกษตรกรรม	357	51.51
➢ ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ	72	10.39
4. ศาสนาที่นับถือ		
➢ อิสลาม	513	74.03
➢ พุทธ	180	25.97
➢ ฮินดู	-	-
➢ คริสต์	-	-

ตาราง 52 จำนวนและร้อยละของประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด
จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 693) (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. สถานที่ที่ประกอบศาสนกิจ		
➢ มัสยิด/สุเหร่า	513	74.03
➢ วัด	180	25.97
➢ โบสถ์คริสต์	-	-

จากตาราง 52 พบว่า ประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 16.31 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 30.16) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 51.51) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 74.03) และส่วนใหญ่ประกอบศาสนกิจที่มัสยิด/สุเหร่า (ร้อยละ 74.03)

ตาราง 53 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 1,113)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
➢ ต่ำกว่า 15 ปี	4	.36
➢ 15 - 19 ปี	55	4.94
➢ 20 - 24 ปี	98	8.81
➢ 25 - 29 ปี	202	18.15
➢ 30 - 34 ปี	261	23.45
➢ 35 - 39 ปี	216	19.41
➢ 40 - 44 ปี	165	14.82
➢ 45 - 49 ปี	63	5.66
➢ 50 - 54 ปี	32	2.87
➢ 55 - 59 ปี	13	1.17
➢ 60 ปีขึ้นไป	4	.36

ตาราง 53 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ (N = 1,113) (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ระดับการศึกษา		
➢ ประถมศึกษา	355	31.90
➢ มัธยมศึกษาตอนต้น	368	33.06
➢ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	297	26.68
➢ อนุปริญญา/ปวส.	32	2.88
➢ ปริญญาตรี	38	3.41
➢ อื่น ๆ (ป.4)	23	2.07
3. อาชีพหลัก		
➢ ว่างงาน	140	12.58
➢ รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	207	18.60
➢ เกษตรกรรม	477	42.86
➢ ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ	167	15.00
➢ อื่น ๆ	122	10.96
4. สถานภาพสมรส		
➢ โสด	192	17.25
➢ สมรส	864	77.63
➢ หม้าย	42	3.77
➢ หย่าร้าง/แยกกันอยู่	15	1.35

จากตาราง 53 พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี (ร้อยละ 23.45) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในพอ ๆ กัน ระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 33.06) และ ประถมศึกษา (ร้อยละ 31.90) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 42.86) และส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 77.63)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา ในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตาราง 54 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (N = 810)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.91	.79
2. การได้รับความรู้ด้านอาชีพ	3.96	.80
3. ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ	3.36	.92
4. มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์	3.69	.99
5. ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่นสุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น	3.97	.83
6. ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม	3.65	.87
7. ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.75	.85
8. ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.79	.82
9. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน	3.73	.90
10. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว	3.83	.87
11. การออกกำลังกายเป็นประจำ	3.85	1.05
12. ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้	3.86	.87

ตาราง 54 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (N = 810) (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.
13. การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่นการทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น	4.34	.83
14. การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น	4.28	.85
15. การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น	4.08	.91

จากตาราง 54 พบว่า นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ประโยชน์ในการได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.36$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.34$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.28$) การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.97$) ได้รับความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.96$) ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.86$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.85$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$) ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.79$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลกทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.73$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงานท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.69$) และความสามารถใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 55 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาระดับพื้นฐานของบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (N = 331)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.92	.70
2. การได้รับความรู้ด้านอาชีพ	3.98	.77
3. ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ	3.59	.90
4. มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์	3.64	.89
5. ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น	3.88	.82
6. ความสามารถพัฒนาอาชีพเต็มให้มีคุณภาพมากขึ้น	3.88	.72
7. ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้	3.83	.81
8. ความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้	3.77	.83
9. ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม	3.67	.79
10. ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.73	.82
11. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน	3.84	.74
12. การออกกำลังกายเป็นประจำ	3.70	.89
13. ความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.86	.69
14. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว	3.83	.77
15. ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้	3.75	.87

ตาราง 55 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (N = 331) (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.
16. การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่นการทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น	4.34	.75
17. การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น	4.31	.80
18. การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี	4.26	.75
19. การได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	3.94	.78
20. การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น	4.18	.74

จากตาราง 55 พบว่า บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะเห็นว่าได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่นการทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.34$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.31$) การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 4.26$) การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.18$) การได้รับความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.98$) การได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.94$) มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.92$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น และความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 3.88$ เท่ากัน) ความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.84$) ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$ เท่ากัน) ความสามารถสร้าง

อาชีพใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.77$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.73$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.70$) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.67$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.64$) และได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

4.2 กิจกรรมพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย

ตาราง 56 จำนวนความถี่เกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยของผู้ไม่รู้หนังสือก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (N = 482)

ระดับทักษะภาษาไทย	การฟัง		การพูด		การอ่าน		การเขียน	
	ก่อนร่วมกิจกรรม	หลังร่วมกิจกรรม	ก่อนร่วมกิจกรรม	หลังร่วมกิจกรรม	ก่อนร่วมกิจกรรม	หลังร่วมกิจกรรม	ก่อนร่วมกิจกรรม	หลังร่วมกิจกรรม
1. ไม่ได้เลย	171	1	146	3	190	3	211	-
2. ได้บ้างเล็กน้อย	536	172	487	83	444	94	437	107
3. ได้พอสมควร	129	430	193	419	194	420	180	460
4. ได้ค่อนข้างมาก	4	212	13	263	11	225	11	218
5. ได้รู้เรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน	2	27	3	74	3	100	3	60

จากตาราง 56 พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีทักษะการฟังได้พอสมควรมากที่สุด (n = 430) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก (n = 212) และได้บ้างเล็กน้อย (n = 172) ตามลำดับ มีทักษะการพูดได้พอสมควรมากที่สุด (n = 419) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก (n = 263) และได้บ้างเล็กน้อย (n = 83) ตามลำดับ มีทักษะการอ่านได้พอสมควรมากที่สุด (n = 420) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก (n = 225) และได้รู้เรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน (n = 100) ตามลำดับ และมีทักษะการเขียนได้พอสมควรมากที่สุด (n = 460) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก (n = 218) และได้บ้างเล็กน้อย (n = 107) ตามลำดับ

ตาราง 57 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย
ของผู้ไม่รู้หนังสือ (N = 842)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. การเรียนภาษาไทยทำให้มีความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.17	.80
2. ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยที่ว่าการศึกษาภาษาไทยมีประโยชน์	3.82	1.65
3. การเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.51	.84
4. การเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้าเพลิดเพลิน	3.70	.87
5. ข้าพเจ้าไม่ชอบมีส่วนร่วมในการเรียนภาษาไทย	3.90	.82
6. การเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาสมอง	3.69	.83
7. การเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่าย	3.80	.86
8. การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่น่าติดตาม	3.76	.83
9. ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้เรียนวิชาภาษาไทย	3.79	.84
10. การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่ล้ำหลัง	3.86	.80
11. การเรียนภาษาไทย ทำให้ได้ความรู้แปลกใหม่	3.85	.91
12. การเรียนภาษาไทยเป็นการรักษาวัฒนธรรมไทย	4.01	.84
13. ข้าพเจ้าไม่ชอบซักถามปัญหาในการเรียนภาษาไทย	4.05	.85
14. การเรียนภาษาไทยได้เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าใช้ความคิด	4.11	.84
15. ข้าพเจ้ามักจะใช้เวลาว่างในการขบคิดปัญหาในการเรียนภาษาไทย	3.93	.86

จากตาราง 57 พบว่า ผู้ไม่รู้หนังสือมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การเรียนภาษาไทยทำให้มีความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.17$) การเรียนภาษาไทยได้เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.11$) ข้าพเจ้าชอบซักถามปัญหาในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 4.05$) การเรียนภาษาไทยเป็นการรักษาวัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 4.01$) ข้าพเจ้ามักจะใช้เวลาว่างในการขบคิดปัญหาในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.93$) ข้าพเจ้าชอบมีส่วนร่วมในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.90$) การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่ไม่ล้าหลัง ($\bar{X} = 3.86$) การเรียนภาษาไทย ทำให้ได้ความรู้แปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.85$) ข้าพเจ้าเห็นด้วยที่ว่า การเรียนภาษาไทยมีประโยชน์ ($\bar{X} = 3.82$) การเรียนภาษาไทย ไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่าย ($\bar{X} = 3.80$) ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้เรียนวิชาภาษาไทย ($\bar{X} = 3.79$) การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่น่าติดตาม ($\bar{X} = 3.76$) การเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้าเพลิดเพลิน ($\bar{X} = 3.70$) การเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาสมอง ($\bar{X} = 3.69$) และการเรียนภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

3.3 กิจกรรมคลินิก กศน. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส

ตาราง 58 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส (N = 769)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.91	.75
2. ได้รับความรู้ด้านอาชีพ	3.79	.78
3. ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ	3.56	.91
4. มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์	3.76	.96
5. ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น	3.85	.93
6. ความสามารถใ้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม	3.58	.88

ตาราง 58 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส (N = 769) (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.
7. ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมา ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.73	.95
8. ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.70	.87
9. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน	3.77	.53
10. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ให้กับครอบครัว	3.75	.88
11. การออกกำลังกายเป็นประจำ	3.84	1.01
12. ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้	3.99	.97
13. การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญ ตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น	3.92	.95
14. การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น	3.89	1.02
15. การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส.หรือ อบต. เป็นต้น	4.08	.94

จากตาราง 58 พบว่า เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสเห็นว่าได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.99$) การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่นการทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 3.92$) ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

($\bar{X} = 3.91$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 3.89$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.85$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.84$) ได้รับความรู้ด้านของอาชีพ ($\bar{X} = 3.79$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.77$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.76$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลกทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.73$) ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.58$) ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

3.4 กิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน

ตาราง 59 จำนวนและร้อยละแหล่งเรียนรู้ในวัดและมัสยิดของชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (N= 693)

จังหวัดชายแดนภาคใต้	เป้าหมาย (แหล่ง)	ผล (แหล่ง)	ร้อยละ
ปัตตานี	33	33	100.00
ยะลา	16	16	100.00
นราธิวาส	30	46	153.33
รวม	79	95	120.25

จากตาราง 59 พบว่า มีจำนวนแหล่งการเรียนรู้ในวัดและมัสยิดของชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม 95 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 120.25 จากเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสามารถเรียงจำนวนแหล่งการเรียนรู้จากมากไปน้อยในจังหวัดชายแดนใต้ได้ดังนี้ จังหวัดนราธิวาส มีแหล่งการเรียนรู้ในวัดและมัสยิด จำนวน 46 แห่ง (ร้อยละ 153.33 จากเป้าหมาย) จังหวัดปัตตานี มีแหล่งการเรียนรู้ในวัดและมัสยิด จำนวน 33 แห่ง (ร้อยละ 100.00 จากเป้าหมาย) และจังหวัดยะลา มีแหล่งการเรียนรู้ในวัดและมัสยิด จำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 100.00 จากเป้าหมาย)

ตาราง 60 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัด และมัสยิดกับ กศน.จำแนกตามความรู้สึกต่อคนที่นับถือต่างศาสนาหลังเข้าร่วมกิจกรรม (N = 693)

ท่านคิดอย่างไรกับคนที่นับถือศาสนาต่างกับท่าน	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ชอบ/ไม่อยากคบหา	21	3.03
2. เฉย ๆ คบก็ได้ ไม่คบก็ได้	91	13.13
3. คนปกติทั่วไป สามารถคบหาเป็นเพื่อนบ้านได้	581	83.84

จากตาราง 60 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัด และมัสยิดกับ กศน. หลังเข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกต่อคนที่นับถือต่างศาสนาเป็นคนที่ปกติทั่วไป สามารถคบหาเป็นเพื่อนบ้านได้ มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 83.84 รองลงมาเฉย ๆ คบก็ได้ ไม่คบก็ได้ (ร้อยละ 13.13) และ ไม่ชอบ/ไม่อยากคบหา (ร้อยละ 3.03) ตามลำดับ

ตาราง 61 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัด และมัสยิดกับ กศน. จำแนกตามระดับความมากของการคบหาเพื่อนบ้านที่นับถือศาสนาเดียวกันและต่างกันหลังเข้าร่วมกิจกรรม (N = 693)

การคบหาเพื่อนบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
1. ศาสนาเดียวกัน		
1.1 มากขึ้น	524	75.61
1.2 เท่าเดิม	161	23.23
1.3 น้อยลง	8	1.15
2. ต่างศาสนา		
2.1 มากขึ้น	467	67.39
2.2 เท่าเดิม	222	32.03
2.3 น้อยลง	4	.58

จากตาราง 61 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน. หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีเพื่อนบ้านที่คบหาในชุมชนที่นับถือศาสนาเดียวกันมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 75.61 รองลงมาเท่าเดิม (ร้อยละ 23.23) และน้อยลง (ร้อยละ 1.15) ตามลำดับ และหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีเพื่อนบ้านที่คบหาในชุมชนที่นับถือศาสนาต่างกันมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 67.39 รองลงมาเท่าเดิม (ร้อยละ 32.03) และน้อยลง (ร้อยละ 0.58) ตามลำดับ

ตาราง 62 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนในวัดและมัสยิด กับ กศน. จำแนกตามระดับความมากน้อยของความสามัคคีและความเข้าใจกันในชุมชนหลังเข้าร่วมกิจกรรม (N = 693)

ความสามัคคีและความเข้าใจกันในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1.ความสามัคคีในชุมชน		
1.1 มากขึ้น	605	87.30
1.2 เท่าเดิม	87	12.55
1.3 น้อยลง	1	.14
2. ความเข้าใจกันในชุมชน		
2.1 มากขึ้น	608	87.73
2.2 เท่าเดิม	82	11.83
2.3 น้อยลง	3	.43

จากตาราง 62 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน. หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสามัคคีกันในชุมชนมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 87.30 รองลงมาเท่าเดิม (ร้อยละ 12.55) และน้อยลง (ร้อยละ 0.14) ตามลำดับ และหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความเข้าใจกันในชุมชนมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 87.73 รองลงมาเท่าเดิม (ร้อยละ 11.83) และน้อยลง (ร้อยละ 0.43) ตามลำดับ

4.5 กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตแม่บ้าน

ตาราง 63 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของแม่บ้าน (N = 1,113)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.76	.88
2. ได้รับความรู้ด้านอาชีพ	3.89	.71
3. ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ	3.73	1.14
4. มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์	3.74	.74

ตาราง 63 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของแม่บ้าน (N = 1,113) (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.
5. ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น	3.89	1.10
6. ความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น	3.80	.71
7. ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้	3.82	.74
8. ความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้	3.76	.73
9. ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม	3.79	.75
10. ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.81	.77
11. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน	3.80	.73
12. การออกกำลังกายเป็นประจำ	3.71	.78
13. ความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.70	.74
14. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว	3.83	.74
15. ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้	3.99	1.12
16. การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น	4.15	.77
17. การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น	4.14	.84
18. การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี	4.12	.75
19. การได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	3.90	.73
20. การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส.หรือ อบต. เป็นต้น	4.21	.75

จากตาราง 63 พบว่า แม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการเห็นว่าได้รับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.21$) การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.15$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.14$) การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 4.12$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.99$) การได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$) ได้รับความรู้ด้านอาชีพ และได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.89$ เท่ากัน) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$) ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.82$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.81$) ความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.80$ เท่ากัน) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$) มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.76$ เท่ากัน) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.74$) ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.73$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.71$) และความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ

ตาราง 64 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการจำแนกตามกิจกรรม (N = 4,557)

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. กิจกรรมมีความหลากหลาย	3.97	.73
2. กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้	3.96	.73
3. มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี	3.78	.76
4. มีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	3.72	.77
5. วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา	3.94	.76
6. วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี	3.95	.75
7. เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	3.90	.74
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.82	.77

จากตาราง 64 พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.97$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.95$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.94$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.90$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.82$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.78$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกลุ่มเป้าหมายตามโครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจน

ตาราง 65 จำนวนกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (f)
1. เป็นโครงการที่ดีมากเนื่องจาก การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้น ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้ทั้งความรู้ในด้านอาชีพ ด้านทักษะชีวิต ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การรวมกลุ่มอาชีพ รวมทั้งได้ทราบเรื่องการตลาดและการเรียนรู้ภาษาไทย	1,533
2. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ภายในปีงบประมาณใหม่ เพราะว่ากลุ่มเป้าหมายเห็นให้ ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก และที่สำคัญกิจกรรมในปีงบประมาณนี้ ยังไม่สามารถจัดได้ทั่วถึงทุกพื้นที่	1,012
3. ควรมีการติดตามการดำเนินงานอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณได้ตรง วัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย	457

จากตาราง 65 พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมมีข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับ ความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ เป็นโครงการที่ดีมากเนื่องจาก การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้น ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งความรู้ในด้านอาชีพ ด้านทักษะชีวิต ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การรวม กลุ่มอาชีพ รวมทั้งได้ทราบเรื่องการตลาดและการเรียนรู้ภาษาไทย (n = 1,533) ควรจัดกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง ภายในปีงบประมาณใหม่ เพราะว่ากลุ่มเป้าหมายเห็นให้ความร่วมมือในการเข้าร่วม กิจกรรมจำนวนมาก และที่สำคัญกิจกรรมในปีงบประมาณนี้ยังไม่สามารถจัดได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ (n = 1,012) และควรมีการติดตามการดำเนินงานอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณได้ตรง วัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย (n = 457) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ปีงบประมาณ 2549 เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจขยายการดำเนินงานโครงการของผู้บริหารโครงการ โดยมีกรอบการประเมิน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Evaluation Model) โดยกำหนดประเด็นที่มุ่งประเมิน ตัวแปรและลักษณะข้อมูลที่ต้องการศึกษา ดังนี้

1.1 การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการเตรียมการด้านปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งความพร้อมและความพอเพียงของปัจจัย ความรู้ ความเข้าใจ และความพอเพียงของบุคลากร และความสอดคล้องของกิจกรรมในหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งศึกษาว่ากลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ในโครงการนั้นตั้งอยู่บนหลักการทฤษฎีงานวิจัยใด ๆ หรือไม่ หรือเป็นกลยุทธ์วิธีการที่ผู้บริหารสถานที่ดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมายคิดขึ้นเอง

1.2 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการว่าได้มีการจัดทำแผนหรือปฏิทิน มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีระบบติดตามผลการดำเนินงานหรือไม่ และมีวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร ตลอดจนตรวจสอบดูว่าการดำเนินงานโครงการ มีการรวบรวมเอกสาร หลักฐาน รูปภาพ/รายงานการดำเนินงานไว้หรือไม่ อย่างไร

1.3 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นแก่ตัวบุคคล หรือเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร และผลของการดำเนินโครงการส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร มีหลักฐานหรือตัวบ่งชี้ใดยืนยัน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจต่อผลของโครงการของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร ผู้ดำเนินโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

2. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินครั้งนี้ ได้กำหนดแหล่งข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล โดยจำแนกรายโครงการ ดังนี้

2.1 โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ) พื้นที่เป้าหมายโครงการใน 10 จังหวัดน่านร่อง ได้แก่ เชียงใหม่ พิชณุโลก ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยนาท กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สุราษฎร์ธานีและกระบี่

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครอง

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งคณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ) ในจังหวัดน่านร่องทุกแห่ง สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครองในพื้นที่เป้าหมายโครงการ ใน 10 จังหวัดน่านร่อง ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 345 คน ณ คาระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมคณะผู้ประเมินได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจังหวัดละ 400 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4,000 คน

2.2 โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต) และพื้นที่เป้าหมายโครงการใน 21 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พิชณุโลก กำแพงเพชร นนทบุรี

ชัยนาท ราชบุรี เพชรบุรี ชลบุรี สมุทรปราการ อุตรดิตถ์ มุกดาหาร ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี พัทลุง ภูเก็ต ปัตตานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร 1 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ที่จดทะเบียนคนยากจน จังหวัดละ 110 คน)

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสถานศึกษา ซึ่งคณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทุกแห่ง จาก 21 จังหวัดที่ได้จากข้อ 2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) กล่าวคือ **ขั้นตอนที่ 1** สุ่มจังหวัดจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด/กรุงเทพมหานคร จำนวน 21 กลุ่มศูนย์ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนกำหนดไว้ กลุ่มศูนย์ละ 1 จังหวัด **ขั้นตอนที่ 2** สุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มเป้าหมายของโครงการจากจังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 1 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 395 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540 : 401) แต่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้เป็นจำนวน 5,505 คน

2.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

1) เอกสารนโยบาย เอกสารโครงการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน

2) แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ สถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) พื้นที่เป้าหมายโครงการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

3) ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ คือ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

- ผู้ไม่รู้หนังสือไทย
- เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส
- ประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด
- แม่บ้าน

4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งคณะผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากทุกแห่งที่ดำเนินการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ ผู้ไม่รู้หนังสือไทย เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไป (ที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด) และแม่บ้าน จาก 3 จังหวัดนำร่อง ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มกิจกรรม โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,682 คน ณ ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือ $\alpha = 0.05$ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 401) แต่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้เป็นจำนวน 4,557 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีทั้งแบบปลายเปิด ปลายปิด มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ โดยครอบคลุมการประเมิน 3 ด้าน คือ การประเมินด้านปัจจัยป้อน การประเมินด้านกระบวนการ และการประเมินด้านผลลัพธ์

สรุปผลการประเมิน

1. โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2549 (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

ชุดที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อน

1. ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 211 คน เกี่ยวกับความเพียงพอ/ความเหมาะสมของปัจจัย ได้แก่ ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินโครงการ รูปแบบกิจกรรม (ความสอดคล้องของรูปแบบกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย) และมีทฤษฎี/หลักวิชาการในการดำเนินโครงการ/จัดกิจกรรม ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 86.24 และแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรโดยขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายมากที่สุด (ร้อยละ 66.67) และมีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 87.16 และแก้ปัญหาค่าไม่เหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการ โดยขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น วิทยากรเครือข่ายที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นวิทยากรสมทบมากที่สุด (ร้อยละ 78.57) รองลงมาคือการจัดอบรมวิทยากรแกนนำให้มีความชำนาญกว่าเดิม (ร้อยละ 45.46)

1.2 ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วัสดุ อุปกรณ์มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 85.32 และแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์โดยขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) วัด สถานีนอนามัย สถานีตำรวจ และโรงเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 93.75) รองลงมาหมุนเวียนสื่อกับหน่วยงานอื่น (ร้อยละ 56.25) และภาคีเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อ (ร้อยละ 18.75) ตามลำดับ

1.3 ความเพียงพอของงบประมาณ

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า งบประมาณมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 67.89 และแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณโดยขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายมากที่สุด (ร้อยละ 91.43) รองลงมาคือการขอสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด (ร้อยละ 14.29)

1.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาดำเนินโครงการ

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระยะเวลามีความเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 94.50 และแก้ปัญหาโดยการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด (ร้อยละ 66.67) รองลงมาคือจัดทำแผนพัฒนา (ร้อยละ 50.00)

1.5 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชน

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านวิทยากรมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 44.04 รองลงมา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ รางวัล ของขวัญ น้ำดื่ม ผลไม้ อาหาร และการเตรียมผู้เข้ารับการอบรม เป็นต้น (ร้อยละ 23.85) งบประมาณ (ร้อยละ 17.43) และวัสดุ อุปกรณ์ (ร้อยละ 14.68) ตามลำดับ

1.6 การนำทฤษฎี/หลักวิชาที่ใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ

ทฤษฎี/หลักวิชาที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและบทบาทของบุคคลในครอบครัวมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 79.82 รองลงมา ได้แก่ การให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ประชาธิปไตย เพศศึกษา

โรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไขหวัดนก เป็นต้น คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง (ร้อยละ 72.48) การมีส่วนร่วม (ร้อยละ 50.46) และกิจกรรมนันทนาการ เช่น การออกกำลังกาย ดนตรี กีฬา (ร้อยละ 44.04) ตามลำดับ

1.7 กิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลทุกคน (ร้อยละ 100) มีความเห็นว่ากิจกรรมตามโครงการ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีกิจกรรมที่ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ประชาธิปไตย เพศศึกษา โรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไขหวัดนก เป็นต้น คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และการให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพต่าง ๆ มากที่สุด โดยคิดเป็น ร้อยละ 92.66 รองลงมา อบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน (ร้อยละ 88.07) การส่งเสริมให้เยาวชน ผู้ปกครองและเครือข่ายในชุมชนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 69.72) และการจัดค่ายเรียนรู้แบบ Rally Walk (ร้อยละ 50.46) ตามลำดับ

1.8 ความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการ ทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ บุคลากรเข้าใจ วัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา บุคลากรคิดว่าโครงการนี้สามารถ เสริมสร้างอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียนได้ ($\bar{X} = 4.07$) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.95$) บุคลากรเข้าใจ กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.94$) บุคลากรคิดว่า โครงการนี้มีส่วนช่วยแก้ปัญหาสังคมในพื้นที่ดำเนินการได้ตามความคาดหวังของโครงการ ($\bar{X} = 3.93$) บุคลากรสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองได้เป็น อย่างดี ($\bar{X} = 3.91$) และ บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการ โครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

1.9 ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขการดำเนินงานในการจัดหา เตรียมการด้านปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 211 คน พบว่า โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและ เยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขมี รายละเอียด ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค

1. กลุ่มเป้าหมายมีภารกิจประจำวันที่ทำให้ไม่สามารถไปค้างคืนเพื่อเข้าร่วม กิจกรรมเป็นเวลาหลายวันได้

2. งบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ
3. วัสดุอุปกรณ์บางอย่างไม่สามารถจัดซื้อตามระเบียบพัสดุได้
4. สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมบางครั้งไม่เหมาะสมกับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย
5. การกำหนดระยะเวลาจากส่วนกลางมาให้จัดกิจกรรมให้เสร็จภายในเดือน

พฤษภาคม แต่ผู้รับผิดชอบโครงการมีภาระหน้าที่อื่นๆ มากจึงดำเนินการไม่ทันตามกำหนด

แนวทางการแก้ไข

- 1) ปรับลดวันจัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย
- 2) ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/เครือข่าย
- 3) ใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4) มีการเคลื่อนย้ายสถานที่ในการจัดกิจกรรมให้เกิดความเหมาะสม

ชุดที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการ

1. การตรวจสอบกระบวนการดำเนินงาน

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 211 คน พบว่า โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชน นอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) มีแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

1. สสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่จะร่วมโครงการ
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการในชุมชน
3. สสำรวจความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งจัดทำแผน

การทำกิจกรรมโดยผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชนที่สุด โดยได้รูปแบบวิธีจัดกิจกรรม ดังนี้คือ

- 3.1 กิจกรรมค่ายทั้งประเภทค้างคืนและไปกลับ ส่วนมากใช้เวลา 2-3 วัน
- 3.2 การอบรมสัมมนาและการศึกษาดูงาน
- 3.3 การจัดกิจกรรมในรูปแบบของ Path และมายา
- 3.4 การจัดแข่งขันกีฬาและการจัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ
- 3.5 การจัดค่ายเรียนรู้แบบ Rally Walk

3.6 การกำหนดให้มีกิจกรรมแบบต่อเนื่อง โดยกำหนดให้เยาวชนเข้าร่วมการจัดกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ เช่น ร่วมในประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในเทศกาลวันสงกรานต์ การช่วยกันค้นหาครอบครัวที่มีความสุข กิจกรรมการทำครอบครัวต้นแบบในชุมชน เป็นต้น

ทั้งนี้ทุกกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมเป็นครอบครัว โดยมีหลักฐานการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ภาพถ่ายกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ แบบสรุปรายงานกลุ่ม เติมนแรลลี่

การทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน อภิปรายกลุ่ม แบบบันทึกการเรียนรู้ หนังสือเชิญวิทยากร
บัญชีลงเวลาวิทยากร รวมทั้งผลงานกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม

2. การตรวจสอบการบริหารจัดการ

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและเข้าร่วมโครงการ จำนวน 211 คน พบว่า การตรวจสอบการบริหารจัดการโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) มีดังนี้

2.1 การบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนโครงการและคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) ปฏิทินการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 91.74) และบันทึกการประชุม (ร้อยละ 90.83) ตามลำดับ

2.2 การบริหารจัดการด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 96.30 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ หลักฐานการเบิกจ่ายและคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และรายงานสรุปการเบิกจ่าย (ร้อยละ 82.86)

2.3 การบริหารจัดการด้านการปรับแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 75.20 และมีหลักฐาน ได้แก่ บันทึกการประชุมและการสำรวจความต้องการ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และแผนการดำเนินงานฉบับปรับปรุง (ร้อยละ 85.37)

2.4 การบริหารจัดการด้านความหลากหลายของกิจกรรม ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 96.30 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย การสรุปผลการดำเนินงาน และแผนงาน/โครงการ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

2.5 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

2.6 การบริหารจัดการด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ การประชุมระหว่างผู้ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายและรายงานการประชุม (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) การจัดทำสมุดความคิดเห็น (ร้อยละ 85.32) และการจัดทำแบบสอบถาม (ร้อยละ 78.90) ตามลำดับ

2.7 การบริหารจัดการด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 98.20 และมีหลักฐาน ได้แก่ แบบรายงานการนิเทศ บันทึกการประชุม และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 93.46

2.8 การบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชา พบว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาทุกประเด็นอยู่ในระดับ

“มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บังคับบัญชา สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.41$) ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ($\bar{X} = 4.36$) ผู้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ แก่ผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.30$) ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา ($\bar{X} = 4.26$) และผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ชุดที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิต

1. ข้อมูลพื้นฐานของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีสัดส่วนเป็นเพศหญิงและเพศชายพอ ๆ กันโดยเป็นเพศหญิงมากที่สุด (ร้อยละ 54.50) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 45.50) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี (ร้อยละ 49.90) กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.และมัธยมศึกษาตอนต้น ในสัดส่วนพอ ๆ กัน (ร้อยละ 43.10 และ 43.00 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (ร้อยละ 66.60) และรายได้ผู้ปกครองส่วนใหญ่น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 48.45)

ข้อมูลพื้นฐานของพ่อแม่ผู้ปกครอง พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีสัดส่วนอายุระหว่าง 40-44 ปี และ 45-49 ปี พอ ๆ กัน โดยมีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 25.25) และมีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี (ร้อยละ 23.15) ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 42.40) และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 51.10)

2. การบรรลุวัตถุประสงค์หรือประสิทธิผลของโครงการ พบว่า โครงการมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สถานศึกษา กศน. ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 39,051 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ สถานศึกษา กศน. ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 25,000 คน

2.2 ครูและวิทยากรแกนนำของสถานศึกษา 10 จังหวัดนำร่อง ผ่านการอบรมจำนวน 46 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ครูและวิทยากรแกนนำผ่านการอบรม จำนวน 30 คน

2.3 สถานศึกษา กศน.ต้นแบบ 10 จังหวัด จัดกิจกรรมเสริมสร้างเยาวชนและครอบครัว ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหาความสนใจและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่าสถานศึกษาจัดกิจกรรม เสริมสร้างเยาวชนและครอบครัวได้สอดคล้องกับความต้องการในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และ เห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมคุ้มกับเวลาที่เสียไป โดยคิดเป็นร้อยละ 96.80

2.4 เยาวชนนอกระบบโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง รู้เท่าทันสถานการณ์ สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต ได้อย่างเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม ตามโครงการ ได้รับความรู้ คิดเป็นร้อยละ 96.63 โดยความรู้ที่ได้รับมีหลากหลาย เรียงลำดับ จำนวนผู้ที่ได้รับจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างความอบอุ่นให้ครอบครัวโดยการปฏิบัติตน เป็นพ่อแม่/ลูก ที่ดี รวมทั้งหลักในการปฏิบัติตนของการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ($n = 643$) ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เช่น การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ คนดีของสังคม ธรรมะกับ ชีวิต และพระคุณของพ่อแม่ เป็นต้น ($n = 615$) การสร้างความสามัคคีในครอบครัว ($n = 565$) เพศศึกษา ($n = 545$) กฎหมายในชีวิตประจำวัน ($n = 522$) การประหยัดพลังงาน ($n = 517$) การประกอบอาชีพเสริม ($n = 509$) ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่น ($n = 501$) ปัญหาและวิธีเสี่ยง ยาเสพติด ($n = 477$) การรักษาสิ่งแวดล้อม ($n = 455$) การรักษาสุขภาพ ($n = 431$) เศรษฐกิจ พอเพียง ($n = 398$) เกษตรกรรม ($n = 376$) การปฏิบัติตนของวัยรุ่น ($n = 324$) และการคบเพื่อน ($n = 289$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ คิดเป็นร้อยละ 96.58 และสามารถให้คำปรึกษาด้านครอบครัวกับคนใกล้ชิดของกลุ่มเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 90.88

2.5 กลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน พัฒนาชุมชน สถานีวิทยุชุมชน วัด เกษตรอำเภอ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ สาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับ ครอบครัวในชุมชน โดยคิดเป็นร้อยละ 54.35 ซึ่งแต่ละชุมชนจัดกิจกรรมดังกล่าวได้จำนวน 1-3 ครั้ง โดยมีบุคลากรสถานศึกษาออกโรงเรียนในพื้นที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้ ด้านวิชาการ/เนื้อหากิจกรรม ด้านการประสานงานต่าง ๆ ด้านวิทยากร ด้านการเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม ด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ รวมทั้งสถานที่ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ การประเมินที่กำหนดไว้ คือ เครือข่ายเยาวชน/พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในชุมชนรวมตัวกันจัดกิจกรรม การสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับเยาวชนและ ครอบครัวอย่างน้อย 1 ครั้ง

3. ความพึงพอใจของเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามโครงการ พบว่า เยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อย ดังนี้ วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.03$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และต่อตรงเวลา ($\bar{X} = 4.00$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.94$) กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.91$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.88$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.87$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

4. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของเยาวชนมีความแน่นแฟ้นมากขึ้น โดยเยาวชนส่วนใหญ่หลังเข้าร่วมกิจกรรม รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่พร้อมหน้าพร้อมตาทั้งครอบครัวมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 69.55 รองลงมา ได้แก่ มีความขัดแย้งกับคนในครอบครัวน้อยลง (ร้อยละ 69.40) มีความเข้าใจคนในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 69.10) เมื่อเกิดปัญหาสามารถปรึกษากับครอบครัว (พ่อ/แม่/พี่น้อง) ได้มากขึ้น (ร้อยละ 65.40) ใช้เวลาในการพูดคุยกันในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 60.95) ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 59.00) ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เช่น ดูทีวี ดูหนัง ไปเที่ยว ไปพักผ่อน เป็นต้น (เป็นร้อยละ 55.10) มีการหยอกล้อกันในครอบครัวมากขึ้น (ร้อยละ 52.20) สามารถแสดงความรักกับคนในครอบครัวได้โดยไม่เคอะเขินได้มากขึ้น เช่นการโอบกอด การจับมือ และการหอมแก้ม เป็นต้น (ร้อยละ 52.00) และใช้เวลาในการรับประทานอาหารร่วมกันมากขึ้น (ร้อยละ 51.25) ตามลำดับ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ มีข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์มีสาระมาก ๆ ($n = 275$) ควรติดตามและขยายผลอย่างใกล้ชิดและให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($n = 119$) ควรจัดในวันเสาร์-อาทิตย์เพื่อให้เด็กในระบบได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม ($n = 92$) ควรเพิ่มเวลาในการเข้าร่วมโครงการมากกว่านี้ ($n = 83$) ควรให้ความรู้เรื่องอาชีพให้มากขึ้น ($n = 77$) ควรขยายเครือข่ายและจัดกิจกรรมเดือนละครั้ง โดยหมุนเวียนให้ครบทุกหมู่บ้าน ($n = 54$) ควรประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชนให้มากกว่านี้ ($n = 34$) และผู้จัดกิจกรรมควรรหาความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้มากขึ้น ($n = 21$) ตามลำดับ

2. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

ชุดที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อน

1. ข้อมูลความเพียงพอ/ความเหมาะสมของปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 345 คน เกี่ยวกับข้อมูลความเพียงพอ/ความเหมาะสมของปัจจัย ได้แก่ ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินโครงการ รูปแบบกิจกรรม (ความสอดคล้องของรูปแบบกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย) และมีทฤษฎี/หลักวิชาการในการดำเนินโครงการ/จัดกิจกรรม ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการส่วนใหญ่มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 76.74 และแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรโดยขอรับการสนับสนุนจากเครือข่าย (ร้อยละ 100.00) และมีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 81.40 และแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโดยขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย (ร้อยละ 100.00)

1.2 ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วัสดุ อุปกรณ์มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 81.98 และแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์โดยประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานเครือข่ายมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมา ได้แก่ การแลกเปลี่ยนหมุนเวียนกับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น (ร้อยละ 87.10) และใช้ทรัพยากรท้องถิ่น (ร้อยละ 74.19) ตามลำดับ

1.3 ความเพียงพอของงบประมาณ

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า งบประมาณมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 59.88 แก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณโดยประสานงานเครือข่ายมากที่สุด (ร้อยละ 94.20) รองลงมา ได้แก่ รับการสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นหรือภาคีเครือข่าย (ร้อยละ 79.71) และบูรณาการกับโครงการอื่น (ร้อยละ 49.27) ตามลำดับ

1.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาดำเนินโครงการ

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระยะเวลามีความเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 86.05 และแก้ปัญหาโดยการปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสม (ร้อยละ 58.33)

1.5 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชน

ผู้บริหารมีความเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านวิทยากรมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา ได้แก่ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 27.33) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ อาหาร เครื่องดื่ม แพนพับ ไปสเตอร์ ประสานงาน และแรงงาน เป็นต้น (ร้อยละ 25.58) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (ร้อยละ 24.42) และงบประมาณ (ร้อยละ 16.86) ตามลำดับ

1.6 การนำทฤษฎี/หลักวิชาที่ใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ

ทฤษฎี/หลักวิชาที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการมากที่สุด คือด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ได้แก่ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (ร้อยละ 94.77) ทฤษฎีการพึ่งตนเอง (ร้อยละ 90.12) การจัดอบรมวิชาชีพ (ร้อยละ 79.91) ทฤษฎีการเรียนรู้ (ร้อยละ 51.74) การทำบัญชีครัวเรือน (ร้อยละ 40.70) การใช้หลักจิตวิทยา (ร้อยละ 27.33) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 18.02) และการใช้หลัก PDCA (ร้อยละ 5.81) ตามลำดับ

1.7 กิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.51) มีความเห็นว่ากิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ กิจกรรมการฝึกและพัฒนาทักษะอาชีพมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิต (ร้อยละ 92.17) การจัดทำบัญชีครัวเรือน (ร้อยละ 86.75) และการศึกษาดูงาน (ร้อยละ 82.53) ตามลำดับ

1.8 ความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ บุคลากรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.80$) บุคลากรเข้าใจกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.70$) บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.64$) และคิดว่าโครงการนี้สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

1.9 ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขการดำเนินงานในการจัดหา เตรียมการด้านปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 345 คน พบว่า โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค

- 1) ผู้รับบริการมีนิสัยรับอย่างเดียว ไม่ยอมฟังตนเอง
- 2) ประชากรกลุ่มเป้าหมายบางส่วนไม่เห็นความสำคัญ
- 3) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ
- 4) งบประมาณน้อย ไม่เพียงพอ

แนวทางการแก้ไข

- 1) ขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย รวมทั้ง อบต. และ อบจ.
- 2) สร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย
- 3) ศึกษาเอกสารแนวทางการดำเนินโครงการและเอกสาร Roadmap
- 4) ประชาสัมพันธ์ ชี้แจงกับชุมชน

ชุดที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการ

1. การตรวจสอบกระบวนการดำเนินงาน

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 345 คน พบว่า โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) มีแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งมีกิจกรรมและหลักฐานข้อมูล ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อที่ลงทะเบียน ผู้ที่มีความเดือดร้อนและยากจนจากจังหวัด/อำเภอ
2. เลือกรุ่นบ้านที่ไม่กระจายหมู่บ้านละ 110 คน
3. จัดทำเวทีเพื่อทราบปัญหาและความต้องการ
4. จัดกระบวนการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรมอันพึงประสงค์
5. จัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล

5.1 หลักสูตรคุณธรรม จริยธรรมในอาชีพ

5.2 หลักสูตรอาชีพระยะสั้น พัฒนาทักษะอาชีพเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันสำหรับลดรายจ่ายพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้ประกอบการสำหรับการมีรายได้ลดรายจ่าย และขยายโอกาส

5.3 หลักสูตรพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

5.4 หลักสูตรสร้างผู้ประกอบการ : การตลาด การบัญชี การวางแผน/โครงการ การประกอบอาชีพ คอมพิวเตอร์

6. วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดย กศน. และเครือข่าย

6.1 ฝึกอาชีพระยะสั้น

- 6.2 ศึกษาดูงาน
- 6.3 คาราวานแก่น
- 6.4 ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 6.5 ตลาดนัดอาชีพ (ผลผลิตศิษย์ กศน.)
- 6.6 ฝึกอาชีพแบบโฮมสเตย์ (3 วันมี 4 วันรวม)
- 6.7 จัดพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาการประกอบอาชีพ
- 6.8 ประสานแหล่งทุนให้กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการ
- 7. เสริมสร้างแรงจูงใจ
 - 7.1 ประกาศเกียรติคุณผู้พ้นเกณฑ์ความยากจน
 - 7.2 สิทธิประโยชน์ในการได้รับทุนประกอบการ
- 8. ติดตามประเมินผลผู้เข้าร่วมกิจกรรม

โดยมีหลักฐานการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ภาพถ่ายกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้ การทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน แบบสอบถาม/แบบสำรวจ รายชื่อผู้จดทะเบียนคนจน ทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการ แบบสรุปรายงานกลุ่ม การสาธิต คำสั่งแต่งตั้ง แผนการดำเนินงาน หนังสือเชิญวิทยากร บัญชีลงเวลาวิทยากร รวมทั้งผลงานกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม

2. การตรวจสอบการบริหารจัดการ

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและเข้าร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 345 คน พบว่า การตรวจสอบบริหารจัดการโครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) มีดังนี้

2.1 การบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 99.42 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปีโครงการ (ร้อยละ 100.00) คำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 99.42) โครงการแก้ปัญหาความยากจน (ร้อยละ 98.83) และบันทึกการประชุม (ร้อยละ 89.47) ตามลำดับ

2.2 การบริหารจัดการด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส แผนการปฏิบัติงานประจำปี และหลักฐานการเบิกจ่าย (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) คำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 98.84) และรายงานสรุปการเบิกจ่าย (ร้อยละ 97.09) ตามลำดับ

2.3 การบริหารจัดการด้านการปรับแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 85.47 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการดำเนินงานฉบับปรับปรุง (ร้อยละ 97.96) บันทึกการประชุม (ร้อยละ 95.24) ปรับแผนตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (ตามฤดูกาล) (ร้อยละ 91.84) และจัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 79.59) ตามลำดับ

2.4 การบริหารจัดการด้านความหลากหลายของกิจกรรม ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 95.93 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย สรุปผลการดำเนินงาน และแผนงาน/โครงการ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

2.5 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน คือ ภาพถ่ายและคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

2.6 การบริหารจัดการด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ การออกนิเทศติดตาม ตรวจสอบเยี่ยมให้คำปรึกษา (ร้อยละ 100.00) การจัดทำแบบสอบถามปัญหาและความต้องการ (ร้อยละ 98.84) จัดเวทีประชาคม (ร้อยละ 97.67) และการจัดเสวนาระหว่างผู้ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 95.93) ตามลำดับ

2.7 การบริหารจัดการด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ การตรวจสอบ การดำเนินงานเป็นระยะ และการให้คำแนะนำปรึกษาการดำเนินงาน (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) การประชุมกลุ่มย่อย (ร้อยละ 44.77) การสร้างขวัญและกำลังใจ (ร้อยละ 33.72) และติดตาม ทุกวันที่ 5 ของเดือน (ร้อยละ 17.44) ตามลำดับ

2.8 การบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชา พบว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชาทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ($\bar{X} = 4.36$) ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.32$) ผู้บังคับบัญชาให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา ($\bar{X} = 4.31$) ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.22$) และผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

ชุดที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิต

1. ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี (ร้อยละ 18.47) รองลงมา 45-49 ปี (ร้อยละ 15.73) และ 35-39 ปี (ร้อยละ 14.86) ตามลำดับ ส่วนใหญ่ จดทะเบียนคนยากจน (ร้อยละ 83.52) ผู้ที่จดทะเบียนคนยากจน ส่วนใหญ่ เป็นประเภท ส.ย.6 : หนี้สินภาคประชาชน (ร้อยละ 61.34) รองลงมา ส.ย.1 : ปัญหาที่ดินทำกิน (ร้อยละ 53.73) และ ส.ย.7 : ที่อยู่อาศัยของคนจน (ร้อยละ 35.84) ตามลำดับ ส่วนใหญ่สำเร็จชั้นระดับประถมศึกษา

(ร้อยละ 61.34) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 51.21) และส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม (ร้อยละ 67.94)

2. การบรรลุวัตถุประสงค์หรือประสิทธิผลของโครงการ พบว่า โครงการมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ประชาชนผู้ลงทะเบียนคนยากจน/มีหนี้สินภาคประชาชน ได้รับโอกาสเข้ารับบริการการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้จดทะเบียนคนยากจน คิดเป็นร้อยละ 83.52 ($n = 4,598$) และพบว่าผู้ที่จดทะเบียนคนยากจน ส่วนใหญ่ เป็นประเภท ส.ย.6 : หนี้สินภาคประชาชน คิดเป็นร้อยละ 61.34 รองลงมา ส.ย.1 : ปัญหาที่ดินทำกิน คิดเป็นร้อยละ 53.73 และส.ย.7 : ที่อยู่อาศัยของคนจน คิดเป็นร้อยละ 35.84 ตามลำดับ

2.2 ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ทักษะประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การได้รับความรู้เพื่อประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม ($\bar{X} = 3.93$) การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.91$) การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) การสร้างนิสัยใฝ่รู้เพื่อการพัฒนาอาชีพของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.84$) การลดรายจ่ายของตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.81$) การได้รับความรู้ในการนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาใช้ใน การประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.79$) การเพิ่มพูนทักษะฝีมือแรงงานด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.78$) การเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง/ครอบครัว ($\bar{X} = 3.77$) การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.76$) การได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.75$) การได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพของชุมชน ($\bar{X} = 3.71$) การได้รับการจ้างงาน/การมีงานทำ ($\bar{X} = 3.64$) การได้รับความรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.59$) และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการประกอบและพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

2.3 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรมในการแก้ปัญหาความยากจนเป็นรายบุคคล ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขความยากจนทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ เห็นว่า การพนัน ยาเสพติด และอบายมุขทั้งหลายทำให้เกิดปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 4.31$) การแก้ปัญหา

ความยากจนต้องรู้จักการพึ่งพาตนเองก่อนที่จะรอความช่วยเหลือจากคนอื่น ($\bar{X} = 4.25$)
วิธีคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนได้ ($\bar{X} = 4.19$)
การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของตนเองและครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 4.12$)
การใฝ่เรียนใฝ่รู้เพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาความยากจน
($\bar{X} = 4.08$) การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและครอบครัว ($\bar{X} = 4.07$)
แนวคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.04$)
และการขาดทักษะ ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดปัญหาความยากจน
($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

2.4 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้ลดรายจ่าย
เพิ่มรายได้ และขยายโอกาสในชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า
หลังจากร่วมกิจกรรมตามโครงการแล้วประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่สามารถลดรายจ่ายได้
เดือนละ 1-500 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมา ลดรายจ่ายได้เดือนละ 501-1,000 บาท
(ร้อยละ 35.02) และไม่แตกต่างจากเดิม (ร้อยละ 16.06) ตามลำดับ ส่วนใหญ่สามารถเพิ่มรายได้
ได้เดือนละ 1-500 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 49.06 รองลงมา สามารถเพิ่มรายได้ ได้เดือนละ
501-1,000 บาท (ร้อยละ 22.63) และไม่แตกต่างจากเดิม (ร้อยละ 12.50) ตามลำดับ และ
ส่วนใหญ่ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ โดยคิดเป็นร้อยละ 40.72 รองลงมา ประกอบ
อาชีพเสริม (ร้อยละ 39.73) และกำลังมองหาช่องทางการนำไปใช้ประโยชน์ (ร้อยละ 11.52)
ตามลำดับ นอกจากนี้ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายยังสามารถนำความรู้ที่ได้รวมกลุ่มอาชีพได้อย่าง
หลากหลายประเภท ได้แก่

กลุ่มอาชีพประเภทเกษตรกรรม เช่น การเพาะเห็ดขอนขาว การเพาะเห็ดฟาง/
เห็ดนางรม/เห็ดหูหนูและเห็ดขอน กลุ่มกริดยางพาราและทำยางแผ่น ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและ
อาหารโคอัดเม็ด การเลี้ยงจิ้งหรีด การทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักในกระถางรถยนต์ การเลี้ยงปลา
ในบ่อซีเมนต์ การปลูกพืชผักสวนครัว/การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ การปลูกผักหวาน
การปลูกมะพร้าวน้ำหอม เกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกสบู่ดำ การเลี้ยงกบ เลี้ยงหมู เลี้ยงโคขุน
การทำปุ๋ยหมัก การปลูกหมอนเลี้ยงไหม การเพาะกล้าไม้ยูคา การปลูกปาล์มน้ำมัน การทำดิน
ขุยไผ่ การผสมเทียมโค การผสมเทียมการปลูกหญ้า การปลูกผักไร้ดิน การทำฟาร์มดอกหน้าวัว

กลุ่มอาชีพประเภทคหกรรม เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฟักทอง เย็บผ้าประกอบ
ที่นอนและหมอนขิด ผ้าเช็ดมือช่อมาสีทำจากผ้าใยบัว การทอผ้าไหมแพรวา การปั่นโถ่งซีเมนต์
การประกอบอาหารตามสั่ง ทำขนมไทยและขนมพื้นบ้าน การทำเจลเทียนหอมสมุนไพร
การทำตุ๊กตาภูไท ทำน้ำปลา ทำน้ำจิ้มเนื้ออย่างเกาหลี การทำน้ำยาล้างจาน การทำน้ำส้มควันไฟ
การทำพรมเช็ดเท้า การทำแคบหมูและเครื่องเคียง การทำปลาร้า ปลาตุ๋นแดดเดียว

กลุ่มอาชีพประเภทศิลปหัตถกรรม เช่น ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ทำดอกไม้ประดิษฐ์ จากผ้าใยบัว ดอกไม้จันทน์ ผ้าเช็ดมือด้วยการบูร ซ่อมมาลาการบูร ผลิตภัณฑ์จากเปลือกก การทำของที่ระลึก ศิลปะประดิษฐ์การตกแต่งโถง การทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ การทอผ้าไหม การทอผ้าหมี ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ การทำไม้กวาด

กลุ่มอาชีพประเภทบริการ เช่น เสริมสวย สปา และประดิษฐ์ผ้า นวดแผนโบราณ

กลุ่มอาชีพประเภทอุตสาหกรรม เช่น ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง การแปรรูปผลผลิตจากเห็ด การทำบรรจุภัณฑ์ แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร การแปรรูปสมุนไพร และเคมีภัณฑ์

3. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการ ทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อย ดังนี้ วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.93$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อตรงเวลา ($\bar{X} = 3.92$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรม ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.82$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.80$) กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.73$) มีการจัดบรรยากาศ ในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.72$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.71$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ

4. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ แก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล) พบว่า ชุมชนรู้จัก การออม ลดสิ่งฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ สามารถปลดหนี้ คิดเป็น และแก้ปัญหาได้ มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกิดการพึ่งพาตนเองแบบเศรษฐกิจ พอเพียง เกิดกำลังใจและมีทัศนคติในการดำรงชีวิตดีขึ้น มองเห็นคุณค่าของทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนมากขึ้นและสามารถนำมาใช้ให้เกิดมูลค่าเพื่อเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาชีพได้ เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นและเชื่อมั่นในการจัด กิจกรรม/โครงการ ของ กศน. ดังจะเห็นได้จากชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน มีความสนใจการเรียนรู้อาชีพต่าง ๆ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จัก การทำงานแบบกระบวนการกลุ่ม เกิดการพัฒนาศักยภาพตนเองและกลุ่ม โดยมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับและจำหน่ายต่อไป และสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปประกอบอาชีพเสริม และพัฒนาอาชีพเดิม เช่น เดิมทำการเกษตรโดยใช้สารเคมี ก็เปลี่ยน เป็นทำการเกษตรปลอดสารเคมีหรือไม่ก็เปลี่ยนเป็นใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ทำขึ้นเอง เป็นต้น ส่งผลให้

ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเนื่องจากได้รับบริการสังคมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตพื้นฐานอย่างทั่วถึงทั้งทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาระดับพื้นฐาน เป็นต้น มีความสามัคคีกันมากขึ้น ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ พออยู่พอกิน รักบ้านเกิด มีจิตสำนึกช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระดับบุคคลและชุมชนได้ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ มีข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ เป็นโครงการที่ดีมากเนื่องจาก การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้นประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งความรู้ในด้านอาชีพ ด้านทักษะชีวิต ด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน การรวมกลุ่มอาชีพ รวมทั้งได้ทราบเรื่องการตลาดและแหล่งเงินทุนต่าง ๆ (n = 1,055) รองลงมา ควรจัดกิจกรรมคาราวานแก่น้อยอย่างต่อเนื่อง (n = 155) ควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่ม (n = 147) และควรแนะนำแหล่งเงินทุนและตลาด (n = 83) ตามลำดับ

3. โครงการ กศน.เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้)

ชุดที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อน

1. ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้ที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 53 คน เกี่ยวกับข้อมูลความเพียงพอ/ความเหมาะสมของปัจจัย ได้แก่ ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินโครงการ รูปแบบกิจกรรม (ความสอดคล้องของรูปแบบกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย) และมีทฤษฎี/หลักวิชาในการดำเนินโครงการ/จัดกิจกรรมปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของบุคลากร

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 84.62 และแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรโดยการขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย (ร้อยละ 75.00) และผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการมีความเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 88.46 และแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของบุคลากรที่รับผิดชอบและร่วมดำเนินการโดยประสานงานขอรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย และจัดอบรมวิทยากรแกนนำ (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

1.2 ความเพียงพอ/ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วัสดุ อุปกรณ์มีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 69.23 และแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์โดยบูรณาการกับโครงการอื่นและจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่นมากที่สุด (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) รองลงมาคือการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น (ร้อยละ 75.00)

1.3 ความเพียงพอของงบประมาณ

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า งบประมาณมีเพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 80.77 และแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณโดยบูรณาการกับโครงการอื่นมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือขอรับการสนับสนุนจากเครือข่าย (ร้อยละ 60.00)

1.4 ความเหมาะสมของระยะเวลา

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระยะเวลาเหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 92.31 และแก้ปัญหาโดยปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสมและจัดทำแผนพัฒนา โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน

1.5 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชน

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 80.77 รองลงมา ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 76.92) ด้านวิทยากร (ร้อยละ 73.08) งบประมาณ (ร้อยละ 57.69) และการอำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ เช่น สถานที่ อาหาร และเครื่องดื่ม (ร้อยละ 38.46) ตามลำดับ

1.6 การนำทฤษฎี/หลักวิชาที่ใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ

ทฤษฎี/หลักวิชาที่ผู้บริหารส่วนใหญ่นำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและด้านทักษะชีวิต โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมา ใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและการจัดอบรมวิชาชีพ (ร้อยละ 95.15 เท่ากัน) และด้านการพึ่งพาตนเอง (ร้อยละ 92.31) ตามลำดับ

1.7 กิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลทุกคน (ร้อยละ 100.00) มีความเห็นว่ากิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิต การศึกษานอกระบบระดับประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กิจกรรมคลินิก กศน. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตเคลื่อนที่ตามชุมชนต่าง ๆ การจัดกิจกรรมสอนผู้ไม่รู้หนังสือภาษาไทย การจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตแม่บ้าน และกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาพอเหมาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1.8 ความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังต่อโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ คิดว่าโครงการนี้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้และคิดว่าโครงการนี้สามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ ($\bar{X} = 4.11$) คิดว่าโครงการนี้สามารถยกระดับการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ ($\bar{X} = 4.08$) เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$) มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.96$) คิดว่าโครงการนี้สามารถแก้ไขปัญหาผู้ไม่รู้หนังสือได้ และคิดว่าโครงการนี้สามารถเสริมสร้างความเข้าใจและลดความหวาดระแวงต่อกันในสามจังหวัดชายแดนใต้ได้ ($\bar{X} = 3.93$) มีความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.81$) และเข้าใจกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการนี้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

1.9 ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขการดำเนินงานในการจัดหา เตรียมการด้านปัจจัย

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบและผู้ร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 53 คน พบว่า โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค

- 1) วิทยากรบางท่านไม่กล้าเข้ามาเป็นวิทยากรในพื้นที่เนื่องจากความไม่สงบ
- 2) การฝึกทักษะอาชีพบางอาชีพต้องใช้เวลามาก
- 3) วัสดุ อุปกรณ์ต้องใช้เวลาในการสั่งซื้อ ทำให้ล่าช้า

แนวทางการแก้ไข

- 1) เชิญวิทยากรในพื้นที่
- 2) ปรับเวลาให้เร็วขึ้น
- 3) ประสานงานเครือข่าย

ชุดที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการ

1. การตรวจสอบกระบวนการดำเนินงาน

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบและผู้ร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 53 คน พบว่า โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) มีแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งมีกิจกรรมและหลักฐานข้อมูล ดังนี้

1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- 1.1 จัดเวทีระดมความคิดเห็นตามความต้องการที่จะเรียนรู้
- 1.2 จัดกิจกรรมตามความต้องการ
 - 1.2.1 ฝึกทักษะอาชีพ
 - 1.2.2 พัฒนาทักษะชีวิต
 - 1.2.3 ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การกีฬาและการออกกำลังกาย
 - 1.2.4 ยกระดับการศึกษาพื้นฐาน
- 1.3 ศึกษาดูงาน “กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

2. พัฒนาการสื่อสารภาษาไทย

2.1 สำรวจ จัดเก็บรายชื่อผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อปรับฐานผู้ไม่รู้หนังสือให้เป็น
ปัจจุบัน

- 2.2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.2.1 แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายผ้า ฯลฯ
 - 2.2.2 สป๊อตโฆษณา
- 2.3 รับสมัครผู้เรียนและผู้สอน
- 2.4 จัดเตรียมสื่อ แบบฝึก ชุดการสอน อุปกรณ์การสอน
- 2.5 จัดอบรมผู้สอน
- 2.6 ดำเนินการจัดการเรียนการสอน
- 2.7 วัดประเมินผล
- 2.8 ส่งเสริมให้รางวัลเป็นกำลังใจแก่ผู้เรียน
 - 2.8.1 จัดทัศนศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์
 - 2.8.2 ประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยดีเด่น
- 2.9 จัดตั้งชมรมรักการอ่านเพื่อป้องกันการลืมนักเรียนไทย (1 ตำบล 1 ชมรม)
 - 2.9.1 จัดสื่อเสริมความรู้ภาษาไทย
- 2.10 จัดแนะแนวต่อยอดในระดับสูงขึ้น
 - 2.10.1 พัฒนาหลักสูตรเพื่อต่อยอดผู้ไม่รู้หนังสือ
 - 2.10.2 ต่อเติมเสริมความรู้อาชีพ
 - 2.10.3 ส่งเสริมสานต่อให้ได้รับบริการการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบ

ตามความต้องการ

- 2.11 นิเทศติดตามผล

3. จัดคลินิก กศน. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส

3.1 สํารวจข้อมูลเด็กกำพร้า เยาวชนนอกระบบโรงเรียนเพื่อจัดทำฐานข้อมูล

3.2 จัดเวทีสํารวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.3 จัด คลินิก กศน. เคลื่อนที่สู่เป้าหมายทุกตำบล

3.3.1 คลินิก กศน. ด้านอาชีพ (ฝึกทักษะอาชีพ จัดแนะแนวอาชีพ และจัดแนะนํารถตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ)

3.3.2 คลินิกด้านคุณภาพชีวิต (จัดฐานการเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม ประชาธิปไตย การศึกษา ฯลฯ)

3.3.3 คลินิกด้านการยกระดับการศึกษา (แนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ประถม ม.ต้น ม.ปลาย แนะแนวการเทียบระดับการศึกษา แนะนำสถานที่ศึกษาต่อและแนวทางการศึกษาต่อ)

3.4 จัดกิจกรรมกีฬาสายสัมพันธ์เด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกโรงเรียน

3.5 จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเยาวชน สายสัมพันธ์

4. สร้างมวลชน สร้างมิตรในวัด มัสยิดกับ กศน.

4.1 จัดเสวนาธรรม

4.2 จัดมุมการเรียนรู้เพื่อเสริมเติมปัญญา

โดยมีหลักฐานการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ภาพถ่าย ใบสมัคร ใบงาน ใบความรู้ แบบสรุปรายงานกลุ่ม คำสั่งแต่งตั้ง แผนการดำเนินงาน บันทึกข้อความขออนุมัติจัดทำ แบบสอบถามความต้องการเรียนรู้วิชาชีพ แผ่นประชาสัมพันธ์ มุมการเรียนรู้ในวัดและมัสยิด หนังสือเชิญวิทยากร บัญชีลงเวลาวิทยากร รวมทั้งผลงานกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม

2. การตรวจสอบการบริหารจัดการ

จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบและเข้าร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 53 คน พบว่า การตรวจสอบการบริหารจัดการ โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้) มีดังนี้

2.1 การบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนงาน/โครงการ ปฏิทินการปฏิบัติงานโครงการ ประจำปีงบประมาณและบันทึกการประชุม (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 76.92)

2.2 การบริหารจัดการด้านการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการ หลักฐานการเบิกจ่าย และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน)

2.3 การบริหารจัดการด้านการปรับแผนดำเนินการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 76.92 และมีหลักฐาน ได้แก่ การขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามสภาพปัจจุบัน (ร้อยละ 95.00) การขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามความเหมาะสมของเนื้อหาเวลา (ร้อยละ 90.00) และการขออนุมัติปรับแผนการดำเนินการตามความเหมาะสมของผู้เรียนและผู้สอน (ร้อยละ 75.00)

2.4 การบริหารจัดการด้านความหลากหลายของการจัดกิจกรรม ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนงาน/โครงการและภาพถ่าย (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) และสรุปผลการดำเนินงาน (ร้อยละ 76.92)

2.5 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ ภาพถ่าย (ร้อยละ 100.00) และคำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 92.31)

2.6 การบริหารจัดการด้านการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ 92.31) สำรวจความต้องการ (ร้อยละ 80.77) การจัดทำแบบสอบถาม/ตู้แสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 76.92) และสัมภาษณ์ความพึงพอใจ (ร้อยละ 69.23)

2.7 การบริหารจัดการด้านการกำกับ ติดตาม การนิเทศ การดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารมีการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีหลักฐาน ได้แก่ แผนการนิเทศ (ร้อยละ 100.00) คำสั่งแต่งตั้ง (ร้อยละ 92.31) และแบบบันทึกรายงานการตรวจเยี่ยม (ร้อยละ 76.92)

2.8 การบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชา พบว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการบุคลากรของผู้บังคับบัญชา ทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” ยกเว้นผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ($\bar{X} = 4.59$) อยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บังคับบัญชานับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.48$) ผู้บังคับบัญชาให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา ($\bar{X} = 4.22$) ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการแก่ผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.00$) และผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่และบำรุงขวัญกำลังใจผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ชุดที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิต

1. ข้อมูลพื้นฐานของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย โดยจำแนกตามประเภทกิจกรรม ได้แก่ นักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือไทย เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด และแม่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ (ร้อยละ 86.17) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.86) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี (ร้อยละ 64.07) และส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 67.65)

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในสถาบันศึกษาปอเนาะ (ร้อยละ 79.46) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 63.75) และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี (ร้อยละ 28.10)

1.3 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือไทย พบว่า ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.58) และมีอายุในสัดส่วนพอ ๆ กันระหว่าง 40-44 ปี (ร้อยละ 16.87) และอายุระหว่าง 45-49 ปี (ร้อยละ 16.75) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 92.76) ส่วนใหญ่เคยเรียนตามระบบการศึกษาไทยแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 49.53) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 51.07) และส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ 50.59)

1.4 ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส พบว่า เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.86) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี (ร้อยละ 35.94) และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 47.01)

1.5 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนทั่วไปที่ประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิด พบว่า ประชาชนทั่วไปที่ร่วมประกอบศาสนกิจที่วัดและมัสยิดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี (ร้อยละ 16.31) ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 30.16) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 51.51) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 74.03) และส่วนใหญ่ประกอบศาสนกิจที่มัสยิด/สุเหร่า (ร้อยละ 74.03)

1.6 ข้อมูลพื้นฐานของแม่บ้าน พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี (ร้อยละ 23.45) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในพอ ๆ กันระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 33.06) และ ประถมศึกษา (ร้อยละ 31.90) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 42.86) และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 77.63)

2. การบรรลุวัตถุประสงค์หรือประสิทธิผลของโครงการ พบว่า โครงการมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 นักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100

ร้อยละ 100 และร้อยละ 70 ตามลำดับ ได้รับการยกระดับความรู้ มีอาชีพ มีรายได้ สุขภาพ แข็งแรง ครอบครัวมีความสุข ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า นักเรียนในสถาบันศึกษา ปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” ยกเว้น ประโยชน์ในการได้รับการแนะนำตลาด และแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.36$) อยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.34$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุข ต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.28$) การได้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.97$) การได้รับความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.96$) ได้รับการแนะนำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) ความสามารถอ่านออก และเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.86$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.85$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$) ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.79$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.73$) มีโอกาสได้ศึกษา ดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.69$) และความสามารถขยายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.65$) และพบว่า บุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะเห็นว่าได้ประโยชน์จากการเข้าร่วม กิจกรรมตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.34$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.31$) การได้อบรมจริยธรรม ให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 4.26$) การได้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.18$) การได้รับความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.98$) การได้ รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.94$) มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.92$) ได้รับความรู้ ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น และความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 3.88$ เท่ากัน) ความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.84$) ความสามารถ

ประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$ เท่ากัน) ความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.77$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.73$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.70$) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.67$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงานท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.64$) และได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ของนักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการพระราชดำริฯ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ได้รับการยกระดับความรู้ มีอาชีพ มีรายได้ สุขภาพแข็งแรงครอบครัวมีความสุข

2.2 ประชาชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 และร้อยละ 80 ตามลำดับ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีทักษะการฟังได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 430$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 212$) และได้บ้างเล็กน้อย ($n = 172$) ตามลำดับ มีทักษะการพูดได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 419$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 263$) และได้บ้างเล็กน้อย ($n = 83$) ตามลำดับ มีทักษะการอ่านได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 420$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 225$) และได้รู้เรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ($n = 100$) ตามลำดับ และมีทักษะการเขียนได้พอสมควรมากที่สุด ($n = 460$) รองลงมาได้ค่อนข้างมาก ($n = 218$) และได้บ้างเล็กน้อย ($n = 107$) ตามลำดับ ซึ่งต่างจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรม จะเห็นว่าผู้ไม่รู้หนังสือไทยส่วนใหญ่จะไม่สามารถ ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้เลย หรือ ได้บ้างเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

2.3 เด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 70 ตามลำดับ ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาอาชีพ และการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสเห็นว่าได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการทุกประเด็น อยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปี บริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.99$) การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญ

ตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 3.92$) ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 3.89$) ได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.85$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.84$) ได้รับความรู้ด้านของอาชีพ ($\bar{X} = 3.79$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.77$) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.76$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.75$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลก ทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.73$) ความสามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.58$) ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 70 ของเด็กด้อยโอกาสและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาอาชีพ และการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.4 ประชาชนทั่วไปผู้เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวัดและมัสยิด ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 95 ตามลำดับ ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 80 ของประชาชนทั่วไปผู้เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวัดและมัสยิด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.5 แม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 80 ตามลำดับ ได้รับความรู้ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีรายได้ สุขภาพแข็งแรง และครอบครัวมีความสุข ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ที่พบว่า แม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการเห็นว่าได้รับประโยชน์ด้านทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. หรือ อบต. เป็นต้น ($\bar{X} = 4.21$) การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.15$) การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และการไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.14$) การได้อบรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานในครอบครัวให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 4.12$) ความสามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 3.99$) การได้รับโอกาสเข้าไป

มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$) ได้รับความรู้ด้านอาชีพ และได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.89$ เท่ากัน) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับครอบครัว ($\bar{X} = 3.83$) ความสามารถประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.82$) ความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลกทันเหตุการณ์ และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.81$) ความสามารถพัฒนาอาชีพเดิมให้มีคุณภาพมากขึ้น และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.80$ เท่ากัน) ความสามารถใช้จ่ายที่ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$) มีโอกาสได้รับการแนะนำในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.76$ เท่ากัน) มีโอกาสได้ศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.74$) ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ($\bar{X} = 3.73$) การออกกำลังกายเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.71$) และความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 70 ของแม่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรม หรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับความรู้ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีรายได้ สุขภาพแข็งแรง และครอบครัวมีความสุข

3. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อย ดังนี้ กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.97$) กิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมสามารถให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.95$) วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.94$) เนื้อหาสาระที่ได้รับจากกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 3.90$) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.82$) มีการจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมได้ดี ($\bar{X} = 3.78$) และมีความพร้อมและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

4. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้) พบว่า **ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีความต้องการเรียนรู้ภาษาไทย รักภาษาไทย และมีความภาคภูมิใจต่อความเป็นคนไทยพูดภาษาไทยได้** ดังจะเห็นได้จากการผลการประเมิน ที่พบว่า ผู้ไม่รู้หนังสือไทยมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การเรียนภาษาไทยทำให้มีความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.17$) การเรียนภาษาไทย

ได้เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.11$) ข้าพเจ้าชอบซักถามปัญหาในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 4.05$) การเรียนภาษาไทยเป็นการรักษาวัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 4.01$) ข้าพเจ้ามักจะใช้เวลาว่างในการขบคิดปัญหาในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.93$) ข้าพเจ้าชอบมีส่วนร่วมในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.90$) การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่ไม่ล้าหลัง ($\bar{X} = 3.86$) การเรียนภาษาไทยทำให้ได้ความรู้แปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.85$) ข้าพเจ้าเห็นด้วยที่ว่าการศึกษาภาษาไทยมีประโยชน์ ($\bar{X} = 3.82$) การเรียนภาษาไทยไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่าย ($\bar{X} = 3.80$) ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้เรียนวิชาภาษาไทย ($\bar{X} = 3.79$) การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่น่าติดตาม ($\bar{X} = 3.76$) การเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้าเพลิดเพลิน ($\bar{X} = 3.70$) การเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาสมอง ($\bar{X} = 3.69$) และการเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ **และพบว่าประชาชนกลุ่มเป้าหมายในชุมชนมีความรักสามัคคีและเข้าใจกันมากขึ้น** ดังจะเห็นได้จากผลประเมินที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างมวลชนสร้างมิตรในวัดและมัสยิดกับ กศน. หลังเข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกต่อคนที่นับถือต่างศาสนาเป็นคนปกติทั่วไปสามารถคบหาเป็นเพื่อนบ้านได้มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 83.84 มีเพื่อนบ้านที่คบหาในชุมชนที่นับถือศาสนาเดียวกันมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 75.61 และมีเพื่อนบ้านที่คบหาในชุมชนที่นับถือศาสนาต่างกันมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 67.39 มีความสามัคคีกันในชุมชนมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 87.30 และมีความเข้าใจกันในชุมชนมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 87.73

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ มีข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ เป็นโครงการที่ดีมากเนื่องจาก การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้นประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งความรู้ในด้านอาชีพ ด้านทักษะชีวิต ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การรวมกลุ่มอาชีพ รวมทั้งได้ทราบเรื่องการตลาดและการเรียนรู้ภาษาไทย ($n = 1,533$) ควรจัดกิจกรรมภายในปีงบประมาณใหม่อย่างต่อเนื่อง เพราะว่าการกลุ่มเป้าหมายเห็น ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก และที่สำคัญกิจกรรมในปีงบประมาณนี้ยังไม่สามารถจัดได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ($n = 1,012$) และควรมีการติดตามการดำเนินงานอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณได้ตรงวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ($n = 457$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ Flag-ship ของรัฐบาลในส่วนของ กศน. ซึ่งประกอบด้วย 3 โครงการย่อยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อน

จากผลการประเมินโครงการ ทั้ง 3 โครงการย่อย ในด้านปัจจัยป้อน พบว่า บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ระยะเวลา ส่วนใหญ่มีความเพียงพอ/เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญ และสนับสนุนการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี รวมทั้งให้คำปรึกษาผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเกิดปัญหา นอกจากนี้สถานศึกษายังได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย และชุมชน ทั้งด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านวิทยากร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งการให้การสนับสนุนดังกล่าว สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตราที่ 29 ที่ระบุว่า ให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น และให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ (ชินวรณ์ บุญยเกียรติ, 2540: 36-37 อ้างอิงใน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง, 2548 : 183)

ส่วนการใช้ทฤษฎี/หลักวิชาในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรม มีอย่างหลากหลาย ได้แก่ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาเสพติด ปัญหาวัยรุ่น สัมพันธภาพครอบครัว การมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้ การจัดอบรมวิชาชีพ การทำบัญชีครัวเรือน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดอบรมทักษะชีวิต หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายเพื่อกำหนดกิจกรรม และการประยุกต์ความรู้ที่ได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้รับผิดชอบโครงการได้ศึกษาเนื้อหาหลักสูตร ได้รับการอบรมการจัดกิจกรรมจากส่วนกลาง มีการประชุม วางแผน เตรียมการ กำหนดกิจกรรม ทฤษฎี/หลักวิชาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามโครงการ

นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก และได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2543: 13) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางว่า ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการ ความถนัดของผู้ใช้บริการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต อาชีพ พัฒนาชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้ผู้ใช้บริการมีบทบาทสำคัญใน

การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย มีส่วนกำหนดรูปแบบวิธีการเรียนที่ เหมาะสมกับตน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้รับบริการสามารถสร้างความรู้ด้วย ตนเอง โดยการแสวงหาข้อมูล และสร้างข้อมูลในองค์ความรู้นั้น ๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เป็นการบูรณาการความรู้ต่าง ๆ นำความรู้ที่ได้มาใช้ในวิถีชีวิตของตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกัน กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532 : 350-352) ที่ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ว่า การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานการพัฒนาขึ้นตอนใด ขึ้นตอนหนึ่ง หรือทุกขึ้นตอนแล้วแต่กรณี แต่ถ้าหากจะให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จอย่าง แท้จริงแล้ว ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกขึ้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งวิธีการเข้ามามี ส่วนร่วมอาจจะกระทำ โดยการอาสาสมัครหรือผู้นำหรือตัวแทนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ความสมัครใจ โดยวิธีให้คำปรึกษา แนะนำ จะเป็นคนเดียวหรือกลุ่มก็ได้ โดยมีขอบเขตของ การมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาของแต่ละชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนัก และมองเห็นความสำคัญของการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนรู้จักคิดและสามารถนำเอา ข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการวางแผนและตัดสินใจการดำเนินงานอย่างมีเหตุผล
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและดำเนินงาน เช่น แรงงานหรือกำลังทรัพย์ตาม ความสามารถ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงผลการ ดำเนินการทำการกิจกรรมใดแล้วได้ผลดีหรือเป็นผลประโยชน์มากมายเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย ด้านการศึกษาของรัฐบาลจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 กำหนดการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ คือ เป็นการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระและ กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 2-6)

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการ

จากการประเมินโครงการ ทั้ง 3 โครงการย่อย ในด้านกระบวนการ พบว่า สถานศึกษาทุกแห่งได้จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และเป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยได้ปรับแผน การดำเนินงานและกิจกรรมเป็นระยะตามความเหมาะสมและตามความต้องการของประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งผลให้มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมากมาย และ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับมากทุกประเด็น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ ได้ใช้หลักของความต้องการและแรงจูงใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย

ที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ เฮอร์เบิร์ต เอโซมอน ได้กล่าวถึงการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อใช้ในการบริหารโดยมีส่วนร่วมในเรื่องของความต้องการและแรงจูงใจของมนุษย์ เมื่อได้รับการตอบสนองมีความต้องการเป็นเจ้าของ ความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการรับผิดชอบ โดยได้รับการยอมรับนับถือในศักดิ์ศรีในการทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพงานหรือกิจกรรมที่ทำ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536 : 244-245) นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการบริหารจัดการด้านแผนการดำเนินการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ และการกำกับ ติดตาม การนิเทศ การดำเนินงานโครงการ เป็นระยะ รวมทั้งดูแล เอาใจใส่ ให้คำแนะนำ บำรุงขวัญ เป็นที่ปรึกษา ได้เมื่อเกิดปัญหา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ส่งผลให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีแรงใจและกำลังใจในการทำงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินด้านผลผลิต

3.1 โครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่นและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน (โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก)

จากข้อค้นพบที่ว่าเยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยความรู้ที่เยาวชนนำมาใช้ ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดี เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัว การประหยัดพลังงาน และการหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด สอดคล้องกับแนวคิดการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 : 12) ที่มีแนวคิดว่าการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยและกิจกรรมนันทนาการ จะเน้นเนื้อหาตามสถานการณ์ เช่น เรื่องการป้องกันยาเสพติด และการรักษา ดูแลผู้ติดยาเสพติด การพัฒนาทางด้านสุขภาพอนามัยและจิตใจ เช่น กีฬา การออกกำลังกาย การร้องเพลง การวาดรูป การเล่นดนตรี และการละเล่นต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนความรู้ที่พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถนำมาใช้ ได้แก่ การสร้างความกันเองให้กับลูกมากขึ้น เช่น การพูดคุย หยอกเย้า และการให้คำปรึกษาบุคคลในครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัว การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก การแนะนำลูกในทางที่ถูกที่ควร และการให้คำปรึกษาเพื่อนบ้านในการดูแลลูก เป็นต้น ส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวหลังเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากเยาวชนรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่พร้อมหน้าพร้อม ตาทั้งครอบครัว เมื่อเกิดปัญหาสามารถปรึกษากับครอบครัว (พ่อ/แม่/พี่น้อง) ได้มากขึ้น มีความเข้าใจคนในครอบครัวมากขึ้น ครอบครัวใช้เวลาในการพูดคุยกันมากขึ้น ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เช่น ดูทีวี ดูหนัง ไปเที่ยว ไปพักผ่อน เป็นต้น สามารถแสดงความรักกับคนในครอบครัวได้โดยไม่เคอะเขินได้มากขึ้น เช่น การโอบกอด การจับมือ และการหอมแก้ม เป็นต้น

มีการหยอกล้อกันในครอบครัวมากขึ้น ใช้เวลาในการรับประทานอาหารร่วมกันมากขึ้น และมีความขัดแย้งในครอบครัวน้อยลง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมตามโครงการส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมเกิดจากการให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมระดมความคิด ในการสร้างและพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างกลไกป้องกันเยาวชนนอกโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด การพนัน การค้าประเวณี การใช้ความรุนแรง และสร้างความตระหนักด้านคุณธรรมจริยธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวโดยการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันของบุคคลในครอบครัว การตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองในครอบครัว ชุมชน และสังคม และการพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การคบเพื่อน เพศศึกษา การรักษาสีงแวดล้อม การรักษาภรรยาจร กฎหมายในชีวิตประจำวัน ทักษะอาชีพตามความต้องการในแต่ละชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549 : 59-60) ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยการเสริมสร้างครอบครัวให้มีความมั่นคง มีความอบอุ่น มีสัมพันธภาพที่ดี รักษาวัฒนธรรมอันดีงามและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยจัดกิจกรรมและให้ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เช่น คุณค่าและวิธีการออมของครัวเรือน ความรู้ด้านโภชนาการ ค่าใช้จ่ายการใช้ชีวิตสมรสและการเป็นพ่อแม่ที่ดี วิธีการเข้ารับบริการจากรัฐ รวมถึงการสร้างค่านิยมครอบครัวอบอุ่นผ่านระบบการศึกษา สถาบันศาสนา สื่อชุมชนและสื่อสาธารณะ ตลอดจนใช้ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนจัดกิจกรรมของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนต่างวัยโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและผู้สูงอายุ เป็นต้น

3.2 โครงการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน (โครงการ กศน. เพื่อขจัดความยากจนระดับบุคคล)

จากข้อค้นพบที่ว่าหลังจากร่วมกิจกรรมตามโครงการแล้วประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่สามารถประกอบอาชีพเสริม ($n = 3,258$) พัฒนาอาชีพเดิม ($n = 2,828$) และสร้างอาชีพใหม่ ($n = 433$) และสามารถลดรายจ่ายได้เดือนละ 1-500 บาท มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 54.30 และพบว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่สามารถเพิ่มรายได้ ได้เดือนละ 1-500 บาท มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 42.90 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดเวทีประชาคมโดยใช้กระบวนการชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อสอบถามปัญหา ความต้องการ การจัดทำหลักสูตรร่วมกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการ และการจัดกิจกรรมตามความต้องการที่หลากหลาย อาทิ การจัดฝึกอบรม ฝึกงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดบริการความรู้ในลักษณะห้องสมุดเคลื่อนที่ และนิทรรศการความรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เช่น ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ใช้หวัดนก การจัดทำบัญชี

ครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับ SME และความรู้ด้านอาชีพต่าง ๆ การฝึกทักษะอาชีพระยะสั้น หลักสูตร 10-100 ชั่วโมง และการฝึกทักษะอาชีพ 3-5 ชั่วโมง ตามความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ หากในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่กลุ่มเป้าหมายไม่เข้าใจก็สามารถสอบถามได้กับวิทยากรที่เป็นผู้สาธิต และในการฝึกปฏิบัติแต่ละครั้งกลุ่มเป้าหมายจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรในเรื่องต่าง ๆ ที่กลุ่มเป้าหมายอาจเคยมีประสบการณ์ที่แตกต่างจากวิทยากร ทำให้ได้เทคนิคใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปฝึกและพัฒนาฝีมือตนเองจนเกิดความชำนาญ สามารถประกอบเป็นอาชีพเสริม พัฒนาอาชีพเดิม หรือสร้างอาชีพใหม่ ลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ สุขชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินแผนงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้รับคำตอบว่าประชาชนที่รับการอบรมจาก กศน. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ข้อค้นพบนี้จะยืนยันได้จากผลการประชุมกลุ่มย่อยของผู้สำเร็จการศึกษาด้วย ที่กล่าวว่า “วิชาความรู้ที่ได้สามารถใช้ได้ทันทีทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ “สอดคล้องกับแนวความคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544 : 13) ที่ว่า การศึกษานอกโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาชีวิตและสังคม และในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งได้มีการประสานงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ร่วมจัดกิจกรรม โดยได้รับการสนับสนุนในการออกหน่วยร่วมทุกพื้นที่ตลอดโครงการ และอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ วิทยากร อาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (2549 : 30-32) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายจัดการศึกษา การแสวงหาและประสานภาคีเครือข่ายรวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายเห็นความสำคัญและปรับเปลี่ยนบทบาทการจัดการศึกษา จากเดิมภาคีเครือข่ายจัดการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ในสัดส่วนร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 80 ในขณะเดียวกัน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการทำงานในลักษณะบูรณาการการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรและงบประมาณ และที่สำคัญภายหลังจากการฝึกอบรมอาชีพแต่ละครั้ง สถานศึกษาสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนและภาคีเครือข่ายได้ดำเนินการจัดเวทีประชาคมร่วมกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อสรุปผลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรคและร่วมกำหนดกิจกรรมครั้งต่อไป โดยประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสร่วมกันเสนอความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 110-115) ซึ่งกล่าวว่าการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ประชาชนแสดงออกโดยการคิดด้วยเหตุและผลเพื่อพัฒนาสังคมในทุก ๆ ด้าน และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นหลักเบื้องต้นใน

การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพล กาญจนะจิตรา และประภาช ศิลปรัศมี (2529 : 87-91) โดยได้ทำการศึกษารวบรวมเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนร่วมทำให้กลุ่มอาชีพประสบความสำเร็จมีหลายประการ อาทิ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการในด้านต่าง ๆ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน การได้รับข่าวสาร และความสามารถที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก

นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรกลุ่มเป้าหมายบางส่วนสามารถรวมตัวกันตั้ง กลุ่มอาชีพได้อย่างหลากหลาย โดยสามารถแบ่งเป็นประเภทกลุ่มอาชีพได้ ดังนี้

กลุ่มอาชีพประเภทเกษตรกรรม เช่น การเพาะเห็ดขอนขาว การเพาะเห็ดฟาง/เห็ดนางรม/เห็ดหูหนูและเห็ดขอน กลุ่มกริดยางพาราและทำยางแผ่น ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและอาหารโคอัดเม็ด การเลี้ยงจิ้งหรีด การทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักในกระถางรถยนต์ การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ การปลูกพืชผักสวนครัว/การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ การปลูกผักหวาน การปลูกมะพร้าวน้ำหอม เกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกสับดูดำ การเลี้ยงกบ เลี้ยงหมู เลี้ยงโคขุน การทำปุ๋ยหมัก การปลูกหมอนเลี้ยงไหม การเพาะกล้าไม้ยูคา การปลูกปาล์มน้ำมัน การทำดินขุยไผ่ การผสมเทียมโค การผสมเทียมการปลูกหญ้า การปลูกผักไร้ดิน การทำฟาร์มดอกหน้าวัว

กลุ่มอาชีพประเภทคหกรรม เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฟักทอง เย็บผ้าประกอบที่นอนและหมอนขิด ผ้าเช็ดมือช่อม้าสีทำจากผ้าใยบัว การทอผ้าไหมแพรวา การปั่นโองซีเมนต์ การประกอบอาหารตามสั่ง ทำขนมไทยและขนมพื้นบ้าน การทำเจลเทียนหอมสมุนไพร การทำตุ๊กตาภูไท ทำน้ำปลา ทำน้ำจิ้มเนื้ออย่างเกาหลี การทำน้ำยาล้างจาน การทำน้ำส้มควันไฟ การทำพรมเช็ดเท้า การทำแคบหมูและเครื่องเคียง การทำปลาร้า ปลาตุ๋นแดดเดียว

กลุ่มอาชีพประเภทศิลปหัตถกรรม เช่น ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ทำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว ดอกไม้จันทน์ ผ้าเช็ดมือด้วยการบูร ช่อม้าสีการบูร ผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก การทำของที่ระลึก ศิลปะประดิษฐ์การตกแต่งโอง การทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ การทอผ้าไหม การทอผ้าหมี ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ การทำไม้กวาด

กลุ่มอาชีพประเภทบริการ เช่น เสริมสวย สปา และประดิษฐ์ผ้า นวดแผนโบราณ

กลุ่มอาชีพประเภทอุตสาหกรรม เช่น ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง การแปรรูปผลผลิตจากเห็ด การทำบรรจุภัณฑ์ แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร การแปรรูปสมุนไพรและเคมีภัณฑ์

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้เล็งเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ประกอบกับความเอาใจใส่ของผู้รับผิดชอบโครงการ ความสามารถในการจัดกิจกรรม และดำเนินการจัดกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาในระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. 2549-2551 (Roadmap กศน.) จึงได้สนับสนุนให้เกิดกลุ่มอาชีพและให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สลิลรัตน์ อุบแก้ว (2523 : 139-146 อ้างอิงใน ฉันทลักษณ์ ศรีผา, 2546: 111) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่องกลุ่มสตรีกับการพัฒนาชนบท ศึกษากรณีบ้านโข่ย ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่ทำให้กลุ่มได้รับความสนใจร่วมกิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกคือการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและการได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และติดตามผลจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

3.3 โครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการ กศน. เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้)

จากข้อค้นพบที่ว่านักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา รวมทั้งเยาวชนนอกโรงเรียน ผู้ด้อยโอกาส ประชาชนที่เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวัดและมัสยิด และแม่บ้าน มีโอกาสได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษาพื้นฐาน ด้านอาชีพ และทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย เป็นต้น นับว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้ส่วนหนึ่งว่าสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย อันประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กิจกรรมพัฒนาสื่อสารภาษาไทย กิจกรรมคลินิก กศน. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส กิจกรรมสร้างมวลชลสร้างมิตรในวัด และมัสยิดกับ กศน. และกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตแม่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดกลยุทธ์ กศน. สู่การปฏิบัติของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2548-2551 ไว้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ ได้จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนชาวไทยสามารถเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ ทุกที่ ทุกเวลา อย่างทั่วถึง ด้านพันธกิจ ได้กำหนดให้สร้างเสริมโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนและให้ประชาชนมีความรู้ มีคุณภาพ คุณธรรม ร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2547: 1-3) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2550) โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ให้ทุกคนได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต ให้โอกาสในการเรียนรู้ด้วยการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัยยาศัย โดยเน้นคุณภาพและความเสมอภาค โดยเฉพาะกลุ่มคนด้อยโอกาส ได้มีโอกาสเข้าถึงและรับบริการทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ (ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงค์ และคณะ,

2547: 8) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนและบุคลากรในสถาบันศึกษาเอกชนและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รวมทั้งเยาวชนนอกโรงเรียน และผู้ด้อยโอกาส เห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาทิเช่น การได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่นการทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือการทำละหมาด เป็นต้น ได้รับการแนะนำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้รับการแนะนำตลาดและแหล่งเงินทุนอาชีพ ความสามารถในการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ความสามารถในการสร้างอาชีพใหม่ ความสามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ การได้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เช่น การเลือกตั้ง สมาชิกผู้แทนราษฎรหรือ สมาชิก อบต. เป็นต้น การไม่ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เช่น การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่ และไม่เล่นการพนัน เป็นต้น ความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อทันโลกทันเหตุการณ์และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับครอบครัวและชุมชนได้ รวมทั้งข้อค้นพบที่ว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2548: 2-3) ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา/ผู้รับบริการการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

1. ควรให้กลุ่มบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนร่วมกันวางแผนโครงการ ดำเนินงานไปตามโครงการ และติดตามประเมินผลการจัดทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกัน
2. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดโครงการให้แก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ได้รับทราบและเข้าใจตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และมีการสรุปรายงานผลให้ทราบเป็นระยะ
3. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการโดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรมีการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการสถานศึกษาเกี่ยวกับโครงการ การนำโครงการสู่การปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทฤษฎี

หลักวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการประชุมชี้แจงหรือมีเอกสารเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำโครงการนั้น ๆ ไปสู่การปฏิบัติ

5. ควรมีการนิเทศ ติดตามผล การดำเนินงานตามโครงการแต่ละโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และมีการรายงานผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานพร้อมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ แก่ผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นในการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลลัพธ์ (Outcome) หรือผลกระทบ (Impact) ของโครงการที่มีต่อผู้ร่วมโครงการและชุมชนในลักษณะของการติดตามผล (Follow-up or Tracer Study) เพื่อดูผลสรุปรวมและผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการที่แท้จริง ทั้งนี้เพื่อกำหนดแนวทางการขยายโครงการในพื้นที่อื่นต่อไป

2. ควรมีการประเมินผลเพื่อค้นหาสถานศึกษาและชุมชนที่เป็น Best Practice ของแต่ละโครงการ แล้วทำการศึกษาเจาะลึกในลักษณะของกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อถอดบทเรียนเป็นต้นแบบเพื่อการปรับใช้สำหรับสถานศึกษาและชุมชนอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. (2543). **หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ พุทธศักราช 2533.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). **กรอบนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2544.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชน จำกัด.
- _____. (2544). **นโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2545.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์.
- การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก, ศูนย์. (2548). **การศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรณีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบ้านฉาง จังหวัดระยอง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ตำบลท่าชุมพล อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.** ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก. (อัตสำเนา).
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). **ลายแทงนักคิด.** กรุงเทพมหานคร : ชัคเซสมิเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** ม.ป.ท. : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). **(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (อัตสำเนา).
- ฉันทลักษณ์ ศรีผา. (2546). **รายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ : อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด.** สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด. (อัตสำเนา).
- ดิเรก ศรีสุข. (2535). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2537). "การวางแผนและจัดทำโครงการของรัฐ," ใน **รวมบทความทางการประเมินโครงการ.** โดยสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, สำนัก. (2547). **กลยุทธ์ กศน. สู่การปฏิบัติของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2548-2551.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์.
- _____. (2548). **อดีตและอนาคตการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์.

- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). **การบริหารโครงการ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ. (2540). **การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
เม็ดทราย พรินติ้ง.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). **การวิจัยการประเมินผล : หลักการและกระบวนการ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระนคร.
- ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และคณะ. (2547). **การวิจัยเชิงประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน
การศึกษานอกโรงเรียน : กรณีศึกษาในภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารงาน
การศึกษานอกโรงเรียน.(อัตรสำเนา).
- แผนงาน, กอง สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2549). **แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. 2549-2551
(Roadmap กศน.)**. กรุงเทพมหานคร : รังษีการพิมพ์.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2544). **การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพ-
มหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณา เมธาวิวงศ์. [online] available from : url [http : www.dnp.go.th/research and
thesis/total_ebdm/ebdm%](http://www.dnp.go.th/research and thesis/total_ebdm/ebdm%). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2549
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :
สุริยสาส์น.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (บก.) (2533). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ เล่มที่ 4**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2532). **เอกสารการสอนวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนา
ตำบล (หน่วยที่ 1-8)**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ป.
- _____. (2536). **การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. (2541). **การประเมินแผนงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (อัตรสำเนา).**
- สุรพล กาญจนะจินดา และประภาศ ศิลปรัศมี. (2529). **รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อ
ความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณะ.
- อำนวยการ เลิศชยันต์. (2542). **การประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศิลปสนอง
การพิมพ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพกิจกรรม

**รวมภาพโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่น
และความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน**

**รวมภาพโครงการคาราวานเสริมสร้างความอบอุ่น
และความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเยาวชนนอกโรงเรียน**

รวมภาพโครงการ
การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน

**รวมภาพโครงการ
การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจน**

**รวมภาพโครงการ
การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาความยากจน**

รวมภาพโครงการ
การพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

**รวมภาพโครงการ
การพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้**

**รวมภาพโครงการ
การพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้**

บริษัทณรงค์เพื่อการรู้หนังสือไทย

ภาคผนวก ข

คณะผู้จัดทำ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสมบัติ สุวรรณพิทักษ์
นางวทันี จันทร์โอกุล

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน

หน่วยงานที่สนับสนุนข้อมูล

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกำแพงเพชร	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดมุกดาหาร
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดพิษณุโลก	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาญจนบุรี	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดชัยนาท	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกระบี่
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดปัตตานี
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดยะลา
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสงขลา
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา กลุ่มแผนงาน

เขียนรายงานและจัดทำต้นฉบับ

นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา กลุ่มแผนงาน

คณะบรรณาธิการ

นางวทันี จันทร์โอกุล กลุ่มแผนงาน
นายวิรุฬห์ นิลโมจน์ กลุ่มแผนงาน
นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา กลุ่มแผนงาน

พิมพ์ต้นฉบับรายงาน

นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา กลุ่มแผนงาน
นางสาวจิตลดา องอาจ กลุ่มแผนงาน

